

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Białaczów

UWARUNKOWANIA

– CZĘŚĆ TEKSTOWA

Załącznik nr 1

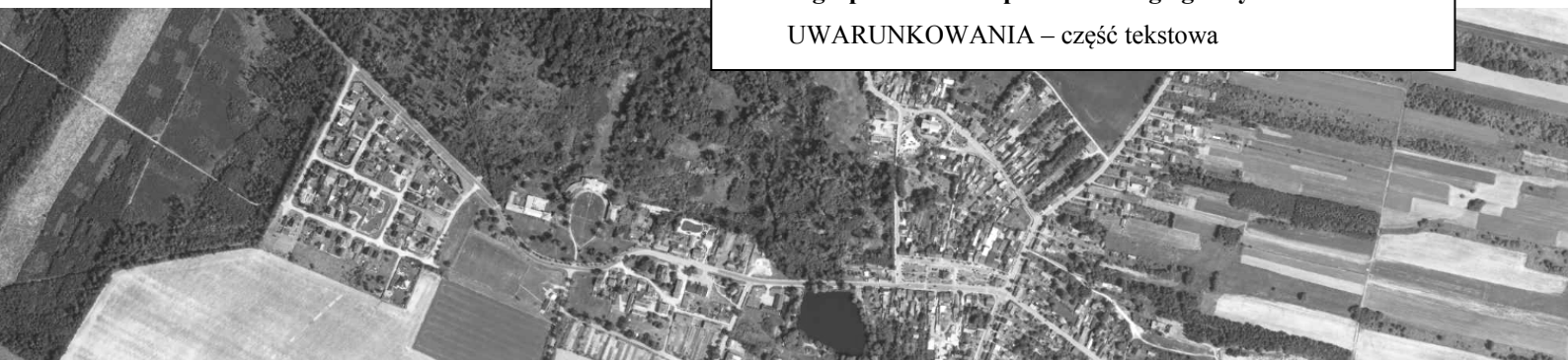
do Uchwały Nr.....

Rady Gminy Białaczów

z dnia .....

**w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Białaczów**

UWARUNKOWANIA – część tekstowa

OPRACOWANIE:

IMPET - TOMASZÓW MAZOWIECKI

PROJEKTANT - MGR INŻ. ARCH. DOROTA PŁICH Z ZESPOŁEM:

MGR INŻ. ARCH. TERESA MARCINIAK

MGR INŻ. ARCH. ELŻBIETA KUCHARCZYK

MGR INŻ. ARCH. KATARZYNA PŁICH

MGR INŻ. JACEK STEMPEWSKI

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
I.1. Podstawy prawne opracowania	5
I.2. Cel i zakres opracowania	5
I.3. Charakterystyka i powiązania zewnętrzne gminy	5
II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	6
II.1. Zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju	6
II.2. Ustalenia strategii rozwoju województwa łódzkiego	7
II.3. Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego	9
II.4. Ustalenia ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego	11
II.5. Ustalenia strategii rozwoju powiatu	11
II.6. Ustalenia strategii rozwoju gminy	12
III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	13
III.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	13
III.2. Stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	14
III.2.1. Rozplanowanie funkcjonalne	14
III.2.2. Stan ładu przestrzennego	15
III.2.3. Przeznaczenie terenów w planach miejscowych , ochrona ładu przestrzennego	16
III.2.4. Diagnoza, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy	16
III.3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	16
III.3.1. Uwarunkowania geofizyczne i ukształtowanie terenu	16
III.3.2. Gleby	18
III.3.3. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	19
III.3.4. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	21
III.3.5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz przepisów o lasach	21
III.3.6. Wielkość i jakość zasobów wodnych	21
III.3.6.a. Wody podziemne	21
III.3.6.b. Wody powierzchniowe	22
III.3.6.c. Urządzenia wodne	24
III.3.7. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów prawa wodnego	24
III.3.8. Uwarunkowania klimatyczne	25
III.3.9. Stan sanitarny powietrza	25
III.3.10. Klimat elektromagnetyczny	25
III.3.11. Klimat akustyczny	26
III.3.12. Położenie przyrodnicze, świat roślin i zwierząt	26
III.3.13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody	28
III.3.14. Gospodarka zielenią – urządzenie i kształtowanie terenów zieleni	30
III.3.15. Środowisko kulturowe i ochrona krajobrazu kulturowego	30
III.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	33
III.4.1. Wprowadzenie	33
III.4.2. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	33
III.4.3. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji zabytków	33
III.4.4. Zabytki archeologiczne	36
III.4.5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków - stan ochrony zabytków	39
III.5. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych	39

III.6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem.....	40
III.6.1. Uwarunkowania demograficzne.....	40
III.6.2. Struktura ludności.....	40
III.6.3. Warunki i jakość życia mieszkańców.....	41
III.6.4. Dostęp do oświaty, kultury, sportu.....	42
III.6.5. Warunki i jakość ochrony zdrowia, opieka społeczna.....	43
III.6.6. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.....	43
III.7. Zagrożenia i stan bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	44
III.8. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.....	44
III.8.1. Zagrożenie powodziowe.....	44
III.8.2. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.....	45
III.8.3. Retencjonowanie wód.....	45
III.9. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	46
III.10. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	46
III.10.1. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin.....	46
III.10.2. Występowanie zasobów wód podziemnych.....	47
III.10.3. Występowanie udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	47
III.11. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.....	47
III.12. Inne ograniczenia dla zagospodarowania terenów, w tym tereny zamknięte.....	47
III.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.....	49
III.13.1. Systemy komunikacji i transportu.....	49
III.13.1.a. Komunikacja drogowa.....	49
III.13.1.b. Komunikacja kolejowa.....	49
III.13.2. Infrastruktura wodociągowa.....	50
III.13.3. Infrastruktura kanalizacyjna.....	50
III.13.4. Ocena stanu gospodarki wodno – ściekowej.....	51
III.13.5. Gospodarka energetyczna.....	51
III.13.5.a. Energia konwencjonalna.....	51
III.13.5.b. Energia odnawialna.....	51
III.13.6. Ocena stanu gospodarki energetycznej, w tym zaopatrzenia w energię cieplną.....	52
III.13.7. Gospodarka odpadami.....	53
III.14. Zadania służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	53
III.15. Stan prawny gruntów.....	54
IV. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	55
V. PODSUMOWANIE – SYNTEZA UWARUNKOWAŃ, WNIOSKI.....	64

I. WPROWADZENIE

I.1. Podstawy prawne opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Białaczów sporządzane jest zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późniejszymi zmianami). Przepis ten określa: „Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy... należy do zadań własnych gminy”. Zgodnie z art. 9 ust. 1 tej ustawy „rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „studium” - w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

O sporządzaniu przedmiotowego studium zdecydowała Rada Gminy Białaczów podejmując Uchwałę Nr XII/86/2019 z dnia 25 października 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów.

Niniejsze opracowanie stanowi drugą edycję studium. Obowiązujące do tej pory studium zostało uchwalone Uchwałą Nr XVI/82/99 Rady Gminy Białaczów z dnia 28 grudnia 1999 r. Uchwałą Nr XLIV/241/2018 Rady Gminy Białaczów z dnia 28. 03. 2018 r. zostało uznane za aktualne, aczkolwiek z odesłaniem do wyników analizy aktualności. Analiza ta wskazała jednak wymogi aktualizacji dokumentu w wielu aspektach, oceniła obecne studium za niewystarczające w bardzo szerokim zakresie obejmującym zarówno część uwarunkowania, jak i część kierunki zagospodarowania przestrzennego. Sporządzane obecnie studium jest wynikiem realizacji przez gminę tych zaleceń.

Zasady i tryb sporządzania studium określają przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest aktem kierownictwa wewnętrznego, który zawiera zbiór informacji ułatwiających prowadzenie gospodarki przestrzennej. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednakże ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów.

I.2. Cel i zakres opracowania

Sporządzane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Białaczów – zwane dalej Studium – jest wyrażeniem polityki przestrzennej, rozplanowania funkcjonalnego tej przestrzeni, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Za naczelną zasadę sporządzanego dokumentu, zgodnie z wymogami przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przyjęto ład przestrzenny i zrównoważony rozwój.

Ład przestrzenny oznacza takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb lokalnej społeczności, przy uwzględnieniu miejsca gminy w regionie i kraju.

Studium sporządza się w granicach administracyjnych gminy.

Studium przyjmuje się uchwałą rady gminy, której załączniki stanowią:

- załącznik nr 1 – „Uwarunkowania” - część tekstowa
- załącznik nr 2 – „Uwarunkowania” - część graficzna
- załącznik nr 3 – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” - część tekstowa
- załącznik nr 4 – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” - część graficzna

Niniejszy tekst przedstawia „Uwarunkowania” - część tekstowa.

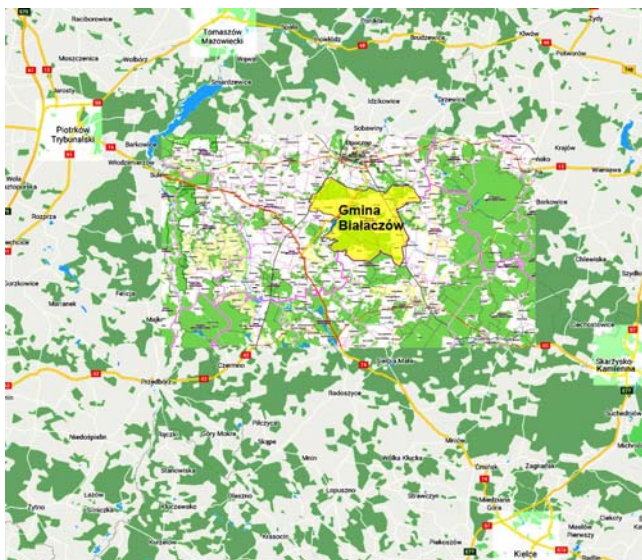
Dla oceny uwarunkowań dokonuje się analizy wytycznych wynikających z opracowań wyższego rzędu, analizy komponentów środowiskowych, kulturowych, socjologicznych, demograficznych, infrastrukturalnych. Z oceny uwarunkowań wyprowadza się następnie wnioski w zakresie potrzeb i możliwości rozwojowych gminy, które staną się podstawą do określenia Kierunków zagospodarowania przestrzennego.

I.3. Charakterystyka i powiązania zewnętrzne gminy

Gmina Białaczów położona jest w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego (przy granicy z województwem świętokrzyskim, blisko województwa mazowieckiego. Należy do powiatu opoczyńskiego. Od północy graniczy z gminą Opoczno obszarem wiejskim, odcinkowo z Miastem Opoczno, na północnym zachodzie z gminą Sławno, od zachodu z gminą Paradyż i Żarnów. Od południa i południowego wschodu graniczy z województwem świętokrzyskim, powiat konecki (z gminami Gowarczów i Końskie).

Obszar gminy rozciąga się od N: 51°20'02.04 do N: 51°14'13.52
od E: 20°11'06.47 do E: 20°24'50.78.

Gmina położona jest peryferyjnie w stosunku do dużych ośrodków miejskich – do Łodzi połączenia drogowe ok., 100 km, do Kielc ok. 70 km. Do Tomaszowa Mazowieckiego ok. 40 km, do Piotrkowa Trybunalskiego ok. 46 km, do Skarżyska – Kamiennej ok. 55 km. Do Drzewicy ok. 27 km, do Końskich ok. 18 km, do Opoczna ok. 11 km.

Połączenia komunikacyjne zapewniają 2 linie kolejowe: przy zachodniej granicy gminy i wzdłuż wschodniej oraz połączenia drogowe, w tym najważniejsza droga wojewódzka DW 726 (Rawa Mazowiecka – Żarnów).

Gmina zajmuje powierzchnię 11,487 km². Liczba mieszkańców wynosi 5766 osób (I poł. 2020 r.). Gmina Białaczów jest gminą typowo wiejską ukierunkowaną na gospodarkę rolniczą.

W skład gminy wchodzi 14 obrębów – 14 miejscowości (sołectw): Białaczów, Kuraszków, Miedzna Drewniana, Ossa Parczów, Parczówek, Patrykozy, Radwan, Sędów, Skronina, Sobień, Wąglany, Zakrzów, Żelazowice.

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

II.1. Zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju

Dla rozpoznania uwarunkowań miejscowych istotne jest przedstawienie, jakie jest miejsce gminy w kraju, województwie i powiecie oraz jakie zadania stawiane są gminie przez politykę przestrzenną krajową, wojewódzką i powiatową. Polityka przestrzenna samorządu lokalnego wpisana jest bowiem w hierarchię dokumentów planistycznych zależnych od poziomów zarządzania, tworząc spójny układ gwarantujący ład przestrzenny i spójną realizację celów polityki przestrzennej.

Najwyżej w hierarchii aktów planistycznych stoi koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju. Aktualnie obowiązuje Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (MP z 2012 r. poz. 252). Wskazuje ona symptomy braku ładu przestrzennego:

- na poziomie kraju - postępującą fragmentację systemów przyrodniczych i degradację krajobrazów kulturowych,
- na poziomie regionalnym i subregionalnym – niekontrolowaną suburbanizację, rozpraszanie się zabudowy wiejskiej oraz brak koordynacji zabudowy wzdłuż głównych dróg,
- na poziomie lokalnym – niską jakość przestrzeni publicznych, chaos w formach zabudowy i architekturze zespołów urbanistycznych, niedostateczny poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną terenów urbanizowanych i wiejskich.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju zakłada następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

Cel 1.

Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Kierunki działań: podnoszenie konkurencyjności gospodarki, podnoszenie potencjału, intensyfikacja powiązań funkcjonalnych, zapewnienie właściwych relacji obszarów funkcjonalnych poprzez tworzenie stref współpracujących ze sobą.

Wnioski dla polityki gminy: wzmocnienie powiązań z sąsiednimi ośrodkami, aktywizacja i zwiększenie potencjału gospodarczego obszarów głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej i powiatowej Opoczno – Końskie i linii kolejowej Łódź – Dębica z punktem eksploatacyjnym Patrykozy.

Cel 2.

Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Kierunki działań na poziomie lokalnym: podniesienie poziomu dostępu do usług, większa dostępność do głównych miast regionu, tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, wzmocnienie ich potencjału ludnościowego, zlokalizowanie funkcji gospodarczych (np. przygotowywanie terenów pod inwestycje), restrukturyzacja terenów wiejskich także poprzez rozszerzanie oferty lokalnych rynków pracy.

Wnioski dla polityki gminy: eksponowanie potencjału poszczególnych wsi. Aktywizacja funkcjonalna obszarów – wielofunkcyjne obszary, tworzenie terenów pod inwestycje, wykorzystanie potencjału wsi i gminy dla tworzenia bazy terytorialnej umożliwiającej stworzenie miejsc pracy i hamującej odpływ ludzi młodych.

Cel 3.

Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Kierunki działań: inwestycje transportowe, teleinformatyczne.

Wnioski dla polityki gminy: rozwój infrastruktury drogowej, systematyczne prowadzenie inwestycji rozwijających sieć drogową jako warunku skutecznego podnoszenia dostępności gminy.

Cel 4.

Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Kierunki działań: m. in. zaspokojenia bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych, przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.

Wnioski dla polityki gminy: utrzymywanie i podnoszenie różnorodności przyrodniczej, utrzymanie niezabudowanych korytarzy tworzących system ekologiczny.

Cel 5

Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Kierunki działań: m. in. rozbudowa sieci energetycznych, budowa elektrowni, dywersyfikacja produkcji, zwiększenie produkcji ze źródeł odnawialnych, racjonalna polityka przeciwpowodziowa

Wnioski dla polityki gminy: uwzględnienie w polityce przestrzennej stref szczególnego zagrożenia powodziowego, niewprowadzanie inwestycji w ten obszar, szukanie obszarów dla lokalizacji urządzeń pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym (szczególnie suszy, pożarom).

Cel 6

Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego.

Kierunki działań: ochrona interesu publicznego, zbudowanie sprawnego systemu planowania przestrzennego.

Wnioski dla polityki gminy: sukcesywna aktualizacja planu miejscowego.

II.2. Ustalenia strategii rozwoju województwa łódzkiego

Strategia rozwoju województwa łódzkiego została przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia zaktualizowanej Strategii Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020 i zmiany jej nazwy na Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 (obecnie trwają konsultacje społeczne nad nową Strategią rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).

Przyjęta wizja rozwoju regionu w strategii 2007-2020: region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia. Strategia formułuje główne wyzwania rozwojowe:

- restrukturyzacja technologiczna gospodarki – w tym kreowanie warunków do tworzenia innowacji, restrukturyzacja technologiczna gospodarki województwa oraz budowa sieci powiązań otoczenia biznesu; wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów i warunków do rozwoju energetyki niskoemisyjnej,
- kreatywny kapitał ludzki – w tym zahamowanie i odwrócenie niekorzystnych trendów demograficznych, zahamowanie odpływu z regionu ludzi młodych; zwiększenie kapitału ludzkiego, aktywnego zawodowo, uruchomienie niewykorzystanych zasobów pracy,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich – w tym: wzrostu zatrudnienia, wzrost powiązań funkcjonalnych oraz stymulowania wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich; efektywne wykorzystanie potencjałów obszarów wiejskich dla rozwoju rolnictwa; kształtowanie i poprawa ładu przestrzennego oraz intensyfikacja procesów rewitalizacji,
- sprawne powiązania transportowe – w tym zapewnienie powiązań wewnątrz wojewódzkich zapewniających spójność terytorialną,
- dostęp do dobrej jakości usług publicznych – w tym zapewnienie mieszkańcom dostępu do dobrej jakości usług: edukacji, zdrowia, kultury i rekreacji oraz infrastruktury teleinformatycznej i technicznej,
- zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego.

- rozwój kapitału społecznego i wzmocnienie tożsamości regionalnej - tworzenie warunków dla rozwoju kapitału społecznego i poczucia tożsamości regionalnej wzmocniającego integrację wewnętrzną województwa,
- ochrona zasobów przyrodniczych - ochrona stanu i poprawa jakości środowiska przyrodniczego oraz racjonalne wykorzystanie jego zasobów i różnorodności kulturowej jako potencjału rozwojowego dla turystyki.

Formułuje cele operacyjne:

Filar 1 – Spójność gospodarcza

Filar 2 – Spójność społeczna

Filar 3 – Spójność przestrzenna

Gmina Białaczów w ocenie strategii jest obszarem wiejskim, z określonym głównym celem strategicznym:

atrakcyjne osadniczo obszary wiejskie, wykorzystujące potencjały wewnętrzne dla rozwoju wielofunkcyjnego.

Dla obszarów wiejskich ustalono strategiczne kierunki działań:

- wspieranie działań na rzecz wdrażania rozwiązań innowacyjnych w rolnictwie i leśnictwie oraz powstawania i działalności organizacji producentów rolnych,
- wspieranie działań na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego, rynków lokalnych promujących produkty regionalne oraz agroturystyki,
- wspieranie działań na rzecz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora pozarolniczego,
- wspieranie działań na rzecz uruchomienia i realizacji programu Odnowa Wsi w województwie łódzkim,
- wspieranie działań na rzecz stosowania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, w tym m. in. poprawy efektywności gospodarowania zasobami wodnymi i glebowymi w rolnictwie (szczególnie w kierunku przeciwdziałania zakwaszeniu gleb) oraz wspieranie działań na rzecz realizacji programów rolnośrodowiskowych (w tym działania na rzecz ochrony bioróżnorodności), zwiększenie retencjonowania wód m. in. przez zwiększenie lesistości i zadrzewień,
- wspieranie działań na rzecz poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych, w tym edukacji przedszkolnej, opieki zdrowotnej, oraz usług kultury i sportu,
- wspieranie rozwoju systemu transportu publicznego oraz sieci dróg powiatowych i gminnych istotnych dla zwiększania dostępności komunikacyjnej,
- wspieranie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.
- wspieranie rozwoju systemów wodno-ściekowych.

Obszary strategicznej interwencji (OSI) wynikające z założeń polityki państwa w województwie łódzkim w 2010 roku zakwalifikowały gminę Białaczów do obszarów wiejskich o słabej dostępności do usług publicznych.

Strategia określiła także Obszary Strategicznej Interwencji – jako obszary funkcjonalne wynikające z polityki rozwoju województwa łódzkiego. Gmina Białaczów znalazła się w Zagłębiu ceramiczno – budowlanym Opoczno – Tomaszów Mazowiecki. Wyzaczyła dla niego cel strategiczny: obszar nowoczesnego przemysłu materiałów budowlanych, opartego na zasobach surowcowych i wykorzystującego innowacyjne technologie oraz kreatywne rozwiązania w zakresie projektowania i wzornictwa. Przyjęła strategiczne kierunki działań:

- Wspieranie działań na rzecz poprawy dostępu do wiedzy oraz transferu najnowszych osiągnięć technologicznych w przemyśle ceramicznym i szklarskim.
- Wspieranie powiązań sieciowych, w tym m. in. w zakresie wprowadzania nowoczesnego wzornictwa przemysłowego.
- Wspieranie w regionie rozwoju specjalistycznego szkolnictwa zawodowego dla przemysłu ceramicznego i szklarskiego na poziomie średnim i wyższym
- Wspieranie działań na rzecz powstania w regionie ośrodka badawczo – rozwojowego dla przemysłu ceramicznego i szklarskiego.
- Wspieranie działań w kierunku powstania interaktywnego muzeum przemysłu ceramicznego i szklarskiego.
- Wspieranie działań na rzecz rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w kierunku leśnym.
- Wspieranie działań na rzecz zwiększenia dostępności transportowej zewnętrznej i wewnętrznej.
- Wspieranie działań na rzecz kształtowania ponadregionalnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych w zakresie rozwoju nowoczesnego przemysłu materiałów budowlanych - klastrów (m. in. Łódzko-Świętokrzyska Platforma Zaawansowanych Materiałów Budowlanych).

Dla tego obszaru funkcjonalnego wyznaczono kierunek współpracy z regionem kieleckim w ramach Łódzko – Świętokrzyskiej Platformy Zaawansowanych Materiałów Budowlanych, bazującej na powiązaniach między producentami płytek ceramicznych, cementu, płyt kartonowo - gipsowych i chemii budowlanej a kopalniami surowców w województwie łódzkim i świętokrzyskim. Realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia ponadregionalnych powiązań funkcjonalnych Zagłębia Ceramiczno-Budowlanego Opoczno Tomaszów Mazowiecki.

Wnioski dla polityki gminy: indywidualne wykorzystywanie szans rozwojowych rolnictwa i eksponowanie zdolności wytwórczych przemysłu budowlano – ceramicznego w oparciu o zasoby kopalni i istniejące zakłady produkcji i usług ceramiczno – budowlanych. Wzmacnianie powiązań z Opoczniem, Tomaszowem Mazowieckim i Łodzią oraz z Końskimi i Kielcami.

II.3. Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

Na poziomie regionalnym sporządza się wojewódzki plan zagospodarowania przestrzennego, który jest wyrazem polityki przestrzennej województwa. Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (dalej zwany PZPWŁ) został uchwalony przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Ustalenia planu w kontekście gminy Białaczów są następujące:

Osadnictwo: cel szczegółowy – region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym

Gmina Białaczów ulokowana jest w południowo – wschodniej części województwa, w subregionalnej strefie oddziaływania Opoczna (odległość do 20 km). Dla rozwoju obszarów wiejskich, a w takich lokuje się gmina, planuje się rozwój wielofunkcyjny, gdzie poza działalnością rolniczą zakłada się rozwój funkcji i działalności pozarolniczych, w tym m.in. turystycznych i wypoczynkowych, wyspecjalizowanych funkcji agroturystycznych. Podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich będzie realizowane poprzez wzmocnienie endogenicznych potencjałów rozwojowych miast o znaczeniu lokalnym oraz ośrodków gminnych, poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych oraz zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej. Na rozwój obszarów wiejskich znaczący wpływ będzie miało również przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym oraz ochrona środowiska przyrodniczego. Zakłada się rozwój obszarów wiejskich - rozwój strefy życiowskiej opartej na kompleksach najlepszych gleb. Będzie to w szczególności racjonalne wykorzystanie dla produkcji rolnej obszarów o najlepszych uwarunkowaniach środowiskowych, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym, wspieranie rozwoju różnych form współpracy w rolnictwie, w tym m.in. działalności organizacji producentów rolnych, utworzenie rynków hurtowych produktów rolnych. Ponadto – zakłada się rozwój funkcji środowiskowej obszarów wiejskich, w tym m.in.: racjonalne użytkowanie gruntów rolnych i wyłączenie z produkcji części gruntów najsłabszych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń dla środowiska przyrodniczego w celu ochrony bioróżnorodności, rozwój rolnictwa ekologicznego.

Transport: cel szczegółowy – region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej

w tym: zintegrowana i nowoczesna infrastruktura transportowa, zwiększanie dostępności transportowej regionu, wdrażanie proekologicznych rozwiązań transportowych, dopełnienie strategicznego układu drogowego włączającego region w system połączeń krajowych i europejskich. Priorytetem jest m. in. podnoszenie standardów technicznych dróg stanowiących połączenie z siecią TEN-T (transeuropejska sieć transportowa - TEN-T – program unijny dotyczący sieci drogowych, kolejowych, wodnych i powietrznych. Jest to część Trans-European Networks).

Dla gminy Białaczów dotyczy to:

- dla linii kolejowej nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie – docelowo Warszawa – Kraków (Katowice, Wiedeń): ustalono linię bazową sieci TEN-T dedykowaną dla transportu pasażerskiego, z dostosowania linii CMK (centralnej magistrali kolejowej) do KDP (kolei dużych prędkości);
- dla linii kolejowej nr 25 Łódź Kaliska – Dębica: ustalono linię bazową sieci TEN-T dedykowaną dla transportu towarowego.

Dla układu drogowego - dla dróg wojewódzkich planuje się docelową klasę „G”, dla linii kolejowej – utrzymanie, wdrożenie europejskiego systemu sterowania pociągami (ETCS). Planowana też budowa obwodnicy Wąglany.

Obszar gminy znalazł się w całości w paśmie kształtowania warunków inwestycyjnych i organizacyjno – technicznych dla rozwoju logistyki w strefie oddziaływania docelowej sieci TEN-T

Infrastruktura techniczna: cel szczegółowy – region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej

Zakłada się rozwój elektroenergetycznych i gazowych sieci przesyłowych, dystrybucyjnych wraz z elementami punktowymi sieci, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii (OZE), rozwój gospodarki wodno – ściekowej. W gospodarce odpadami zakłada się gospodarkę o obiegu zamkniętym. Także rozbudowę światłowodowej sieci telekomunikacyjnej oraz rozwój e-usług (usług elektronicznych) w sektorze publicznym.

Dla rozwoju systemu elektroenergetycznego – w obszarze gminy Białaczów planuje się budowę, modernizację, przebudowę linii 110 kV. Rozwój energetyki OZE, m.in. budowę elektrowni słonecznych, w tym m.in. budowę elektrowni fotowoltaicznych na obszarach nie objętych ochroną prawną oraz cennych przyrodniczo i krajobrazowo, rozwój energetyki prosumenckiej (wytwarzanej przez odbiorców).

W zakresie rozwoju systemów kanalizacyjnych - planuje się rozwój istniejącej komunalnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 10000-40000 m³/d oraz rozbudowę systemów kanalizacyjnych w zasięgach aglomeracji w KPOŚK (krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych) poniżej 10000 RLM (równoważnej liczby mieszkańców).

W sąsiedztwie gminy Białaczów – przez gminę Żarnów – poprowadzono planowany gazociąg wysokiego ciśnienia ze stacja gazową.

Gmina nie znalazła się w zasięgu żadnego planowanego systemu teleinformatycznego.

Środowisko przyrodnicze: cel szczegółowy – region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego

Kluczowe jest zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego w sposób umożliwiający trwałe korzystanie z nich zarówno obecnie, jak i w przyszłości, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, mitygacja¹ i adaptacja² do zmian klimatu oraz ograniczanie ryzyka wynikającego z zagrożeń.

¹ działania zmierzające do zahamowania zmian klimatu, takie jak ograniczanie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery poprzez redukcję spalania paliw kopalnych, podnoszenie efektywności energetycznej czy oszczędzanie energii – działania skupiają się przede wszystkim na niwelowaniu przyczyn powstawania globalnego ocieplenia

Dla racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi – zakłada się ochronę gleb, w tym poprzez zachowanie gleb najwartościowszych klas bonitacyjnych (I-IV) i ograniczanie sposobu ich zagospodarowania na cele nie związane z funkcją rolniczą, w tym lokalizację farm fotowoltaicznych, ograniczanie zmian stosunków wodnych w celu ochrony gleb, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w celu poprawy retencjonowania wód na obszarach zagrożonych suszą. Ochrona i racjonalne gospodarowanie złożami kopalin, m.in. poprzez ochronę złóż umożliwiających przyszłe ich wykorzystanie i racjonalną eksploatację przy minimalizacji niekorzystnych skutków dla środowiska, eksploatację złóż ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony innych zasobów środowiska, przywracanie wartości użytkowej gruntom zdewastowanym i zdegradowanym, w tym m.in. rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Zwiększanie i poprawa jakości zasobów wodnych – np. poprzez ochronę obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz rewitalizacja terenów bagienno torfowiskowych, zwiększanie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem stanu lub potencjału ekologicznego rzek, budowę, rozbudowę i modernizację systemów melioracyjnych, budowę i modernizację zbiorników retencyjnych, zabezpieczenie obszarów alimentacji wód podziemnych w strefach ONO i OWO³.

Zakładana jest poprawa jakości wód powierzchniowych z ograniczeniem urbanizacji dolin rzek, ochrona zasobów i jakości wód podziemnych - w tym poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami.

Dla poprawy jakości powietrza – gmina Białaczów jest obszarem przekroczeń dopuszczalnych wartości B(A)P, PM_{2,5}, PM₁₀ – wdrażanie uchwały antysmogowej, planowane stopniowe zastępowanie surowców konwencjonalnych ekologicznymi nośnikami energii, centralizacja dostaw ciepła wraz z termomodernizacją zasobów mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznej, wprowadzanie nowoczesnych technik spalania, szczególnie na obszarach zwartej zabudowy, kształtowanie zieleni urządzonej.

Dla kształtowania zasobów leśnych - utrzymanie terenów leśnych i stosowanie kompensacji przyrodniczej przy przeznaczaniu ich na cele nieleśne, szczególnie obszarów leśnych o charakterze zbliżonym do naturalnego oraz lasów w dolinach rzek i cieków, tworzących korytarze i ciągi ekologiczne, zachowanie Leśnych Kompleksów Promocyjnych.

Także - zwiększanie lesistości poprzez zalesianie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz nieużytków, konsolidację zalesień, szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych, na terenach łączących istniejące kompleksy leśne lub zapewniających powiązania z innymi ekosystemami (z wyłączeniem półnaturalnych i naturalnych zbiorowisk nieleśnych: źródłiskowych, torfowiskowych, bagiennych). Również ochrona, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej – w tym poprzez utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni.

Dla zachowania najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz ciągłości systemu ekologicznego – kształtowanie systemu obszarów chronionych, w tym:

- dla gminy Białaczów planowany OCHK Białaczowski,

utrzymanie rezerwatu przyrody Białaczów, zachowanie terenów zieleni, korytarzy przewietrzających, utrzymywanie ciągłości ekologicznej z terenami sąsiednimi oraz ograniczanie niekontrolowanej suburbanizacji na obszarach podmiejskich.

Dla przeciwdziałania zagrożeniom:

- rozbudowę magazynów przeciwpowodziowych, w tym Białaczów.

Dla przeciwdziałaniu zagrożeniom – planowana poprawa klimatu akustycznego, ograniczanie zagrożenia promieniowaniem, awariami.

Dla przeciwdziałaniu zagrożeniom powodziowym, z perspektywy gminy istotne odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych, budowa obiektów hydrotechnicznych, m.in. zbiorników małej retencji, zapobieganie presji inwestycyjnej na obszary zalewowe.

Dla przeciwdziałania skutkom i adaptacji do zmian klimatu - zwiększanie naturalnej retencji (wprowadzanie zalesień i zadrzewień), prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, dostosowanie struktury upraw, agrotechniki i gatunków w rolnictwie do występującego deficytu wód, także budowa, rozbudowa i modernizacja systemów melioracyjnych.

Dziedzictwo kulturowe – cel szczegółowy – region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym

Określa się zachowanie materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym stanowanie ochrony zabytków w planach miejscowych, w szczególności z uwzględnieniem określenia zasad zapewniających zachowanie autentyczności i integralności zabytków, przywracanie ich do jak najlepszego stanu oraz zapobieganie zagrożeniom i ochronę, w szczególności przy realizacji inwestycji, wykorzystanie zabytków z poszanowaniem i eksponowaniem ich wartości, utrzymanie i tworzenie właściwego sąsiedztwa dla zabytków, w szczególności eliminowanie konfliktów i uciążliwości ograniczających możliwości korzystania z zabytku i trwałego zachowania jego wartości, ochronę ekspozycji historycznych sylwet i panoram, w szczególności zachowanie w niezakłóconej postaci otwarcie oraz osi widokowych na zabytki i z zabytków; wyznaczania stref ochronnych, w których obowiązują ograniczenia dotyczące sposobu zagospodarowania terenu oraz rodzaju dopuszczalnej działalności gospodarczej. Także planowane wpisanie do rejestru zabytków obiektów z wojewódzkiej ewidencji zabytków wg. gmin.

Miejscowości Białaczów przypisano rangę ośrodka historycznego o randze lokalnej

² działania zmierzające do przystosowania się do nowych warunków klimatycznych w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko negatywnego ich wpływu na sposób funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki

³ Obszar Najwyższej Ochrony, Obszar Wysokiej Ochrony – ustalany dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP)

Dla gminy Białaczów:

– istotne jest wyeliminowanie konfliktów komunikacyjnych w układach przestrzennych, sporządzenie dla miejscowości Białaczów – jako ośrodka wchodzącego w sieć ośrodków historycznych – programu ochrony zabytków,

- wykreowania Białaczowa jako lokalnego ośrodka historycznego.
- Dla miejscowości Białaczów – zaplanowano konserwację, restaurację i rewitalizację zabytków reprezentatywnych (z rejestru zabytków) wymagających działań naprawczych, zaś dla Petrykoz – dla zabytku w dobrym stanie – wymóg prowadzenia bieżących prac konserwatorskich.

Turystyka i rekreacja – cel szczegółowy – region o wysokiej atrakcyjności turystycznej, w tym rozwój różnorodnych form turystyki w obszarach i ośrodkach recepcji turystycznej - poznawczej wykorzystującej walory dziedzictwa kulturowego.

Zakłada się rozwój systemu szlaków turystycznych wykorzystujących walory przyrodnicze i zasoby dziedzictwa kulturowego zgodnie z trendami na rynku odbiorców; wyznaczanie nowych szlaków turystycznych, w tym m. in.: oznakowanie, wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę oraz promocję szlaków turystycznych. Dla gminy zaplanowano rozwój i poprawę jakości bazy sportowo – rekreacyjnej.

Wyróżniono Białaczów i Petrykozy jako miejscowości z zabytkami reprezentatywnymi. W obszarze gminy Białaczów wyróżniono obiekty turystyczne – zbiornik wodny Miedzna – Wąglanka o funkcji rekreacyjnej, dla turystyki ekologicznej – rezerwat. Droga wojewódzka przebiega szlak samochodowy Frontu I wojny światowej.

Krajobraz i ład przestrzenny – cel szczegółowy – region o krajobrazie wysokiej jakości, w tym ochrona i wzmacnianie walorów krajobrazu przyrodniczego - zachowanie makrownętrz krajobrazowych w krajobrazie dolinnym, ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, prowadzenie skutecznej polityki przestrzennej na poziomie lokalnym służącej wyeliminowaniu zabudowy dna dolin, zwłaszcza na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, ochronę obszarów występowania cennych krajobrazowo zbiorowisk roślinności, w tym m.in. leśnej i łąkowej oraz wodnej i torfowiskowej. Dla kształtowania otwartego krajobrazu wiejskiego zachowanie zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz ochronę lasów i zadrzewień śródpolnych, tworzących tradycyjny krajobraz rolniczy, utrwalenie pozostałości historycznych układów pól i miedz oraz zagród. Dla kształtowania ładu przestrzennego w krajobrazie - ochrona przestrzeni o znacznej ekspozycji widokowej, przeciwdziałanie rozwojowi chaotycznej urbanizacji i ruralizacji.

Dla gminy Białaczów zaplanowano m. in. utrzymanie krajobrazu przyrodniczego w południowej części gminy – kompleksy leśne. Dla miejscowości Białaczów, w celu ochrony i wzmocnienia walorów krajobrazu kulturowego - założono poprawę jakości przestrzeni publicznych szczególnie w otoczeniu obiektów zabytkowych, zachowanie i odtworzenie historycznych kompozycji zieleni.

W ramach kształtowania ładu przestrzennego w krajobrazie – wskazano konieczność ochrony przestrzeni o znacznej ekspozycji widokowej poprzez m. in. zachowanie i właściwe kształtowanie przedpola ekspozycji z punktami widokowymi (Łuby) oraz panoram widokowych (Białaczów, Petrykozy).

Wytypowano też obszar (odpowiadający planowanemu OCHK Białaczowskiemu) wymagający przeciwdziałaniu rozwojowi chaotycznej urbanizacji, w tym m. in. poprzez ograniczanie procesów suburbanizacji w szczególności na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne – cel szczegółowy – region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego. Dla gminy istotne utrzymanie kolejowych terenów zamkniętych zgodnie z wykazem ww. terenów wg. przepisów odrębnych.

II.4. Ustalenia ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego

Gmina Białaczów nie jest członkiem związku metropolitalnego i ustalenia tego dokumentu jej nie dotyczą.

II.5. Ustalenia strategii rozwoju powiatu

Strategia Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego na lata 2014-2020 przyjęta uchwałą nr XXXV/306/14 Rady Powiatu w Opocznie z dnia 29 maja 2014 r. przedstawia wizję i misję powiatu oraz cele strategiczne i cele operacyjne powiatu.

Wizja powiatu: Powiat opoczyński polskim zagłębiem ceramiczno–budowlanym, obszarem atrakcyjnym turystycznie, miejscem kultywowania lokalnych tradycji i oferującym godne warunki bytowe mieszkańcom. Misja powiatu opoczyńskiego brzmi: Osiągnięcie pozycji lidera branży ceramiczno-budowlanym poprzez wykorzystanie obszaru funkcjonalnego oraz walorów krajobrazowych i kulturowych w celu zwiększenia atrakcyjności regionu.

Określono 3 strategiczne kierunki rozwoju:

A. Wzmacnianie potencjału gospodarczego wokół zasobów posiadanych przez Powiat:

- ceramiczno – budowlany obszar funkcjonalny (w tym pozyskanie inwestorów),
- stworzenie oferty inwestycyjnej (wykorzystanie połączeń kolejowych, położenia na styku województw, tworzenie ulg podatkowych
- specjalizacja gospodarki rolnej (tworzenie grup producenckich, zalesianie, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego)

- stworzenie i rozwój zaplecza badawczo – rozwojowego (stworzenie klastra ceramiczno – budowlanego, oferta zatrudnienia dla absolwentów
- polepszenie dostępności komunikacyjnej i transportowej (tworzenie siatki połączeń, sieci ścieżek rowerowych, wykorzystanie przystanku CMK Opoczno Południe
- rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gazowej, ciepłowniczej i energetycznej.

B. Rozwój turystyki i rekreacji:

- dostępność przestrzeni do celów turystycznych (sportowych, rekreacyjnych) – rozwój istniejącej bazy w tym nad zbiornikiem Miedzna Wąglanka, rozwój bazy noclegowej, szlaków turystycznych,
- turystyczno - kulturowy obszar funkcjonalny
- rozwój oferty turystycznej regionu (w tym: oznakowanie, stworzenie cyklicznej imprezy sportowej, kulturalnej)

C. Poprawa jakości życia mieszkańców:

- polityka społeczna i służba zdrowia
- podniesienie atrakcyjności osadniczej i ograniczenie procesu migracji (rozwój polityki mieszkaniowej, oferta pracy dla powracających z emigracji, wsparcie przedsiębiorczości
- oferta edukacyjna odpowiadająca na zapotrzebowanie rynku pracy (np. oferta szkolnictwa zawodowego)
- poprawa komunikacji oraz informacji wśród społeczeństwa

Z uwagi na ograniczone zasoby realizacji celów, za priorytet uznaje się cele niezbędne do właściwego funkcjonowania Powiatu. Gminie Białaczów nie przypisano w strategii szczególnego miejsca, więc jej działania winny wpisywać się we wszelkie jej ustalenia.

II.6. Ustalenia strategii rozwoju gminy

Strategia Rozwoju Gminy Białaczów na lata 2016 - 2020 została przyjęta Uchwałą Rady Gminy Białaczów Nr XXIII/124/2016 z dnia z dnia 22 czerwca 2016 r.

Wizja rozwoju Gminy Białaczów stanowiąca opis pożądanego w perspektywie realizacji Strategii stanu rzeczywistości gminy za kilka lat określona została jako:

- Gmina Białaczów atrakcyjna turystycznie, czysta ekologicznie, zasobna ekonomicznie dzięki: bogatemu dziedzictwu kulturowemu, zmodernizowanej infrastrukturze technicznej, turystyce, wykształconym i przedsiębiorczym mieszkańcom - przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i gości. Otwarta na nowe technologie proekologiczne oraz wszechstronny i zrównoważony rozwój.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest natomiast misja będąca nadrzędnym celem funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa ona nade wszystko rolę władz w procesie rozwoju, ma także integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Stanowi jasny przekaz dla turystów i gości, odwiedzających gminę. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować swoje działania decydenci i mieszkańcy gminy. Określona została jako:

- Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju Gminy Białaczów z poszanowaniem środowiska naturalnego, w celu poprawy poziomu życia mieszkańców i turystów odwiedzających gminę poprzez wykorzystania potencjału przyrodniczo - kulturowego, gospodarczego i aktywności mieszkańców.

Dla nakreślonych kierunków rozwoju zaplanowano:

- Gospodarka, zasoby i jej konkurencyjność - wzmacnianie potencjału gospodarczego gminy:
  - ~ wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy - wspieranie inwestycji, pozyskiwanie terenów, nakłady na infrastrukturę techniczną, sporządzanie planów miejscowych,
  - ~ rozwój Ceramiczno – Budowlanego Obszaru Funkcjonalnego w oparciu o zapisy Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
  - ~ rozwój przedsiębiorczości - wzmocnienie ogólnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, a z drugiej wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców i podejmowanie działań ograniczających bezrobocie,
  - ~ rozwój rolnictwa, zrównoważony rozwój oraz ochrona środowiska - wspieranie gospodarstw ekologicznych, rozwój zróżnicowanych form agroturystyki i ekoturystyki oraz rekreacji, poprawy stosunków wodnych i warunków glebowo-rolniczych. Konieczne są działania związane z rewitalizacją zbiorników małej retencji. Wspieranie udziału odnawialnych źródeł energii.
- Turystyka i rekreacja - wykorzystanie walorów turystycznych i zasobów przyrodniczych gminy do jej rozwoju:
  - ~ dostosowanie przestrzeni gminnej do celów turystyki, sportu i rekreacji - wykorzystanie i zagospodarowanie walorów turystycznych, rozwój i budowa infrastruktury turystycznej w gminie, np. tras turystycznych, obiektów rekreacyjnych oraz modernizacja obiektów sportowych, stworzenie cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych, współpraca ponadregionalna
  - ~ rozwój Turystyczno – Kulturowego obszaru funkcjonalnego – budowa tras turystycznych, Współpraca z gminą Żarnów w zakresie zagospodarowania terenów wokół zalewu Miedzna np.: pola namiotowe, kempingi, miejsca do plażowania, trasy nordic walking, park linowy, przystań dla łódek, siłownie zewnętrzne, budowa urządzeń i obiektów sportowych, małej architektury w przestrzeniach publicznych;
  - ~ rozwój gminy w oparciu o jej ofertę turystyczną – oferta konsultowana z gminami sąsiednimi;

- Kapitał Społeczny - wzrost poziomu jakości życia mieszkańców:
  - ~ rozwój oświaty, służby zdrowia i polityki społeczne – poprawa warunków funkcjonowania usług,
  - ~ ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego - rewitalizacja zabytkowych budynków układów urbanistycznych, parków oraz estetyzację i zagospodarowanie terenów zielonych
  - ~ rozwój bezpieczeństwa publicznego – bezpieczeństwo publiczne, monitoring, poprawa dróg.

Wszystkie kierunki działań winny znaleźć odpowiedź w planowanych kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy.

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

III.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

Gmina Białaczów jest gminą wiejską. Centrum gminy stanowi Białaczów – wcześniej siedziba rodu Odrowążów, Białaczowskich, później Małachowskich. Od XIII w. do XVII w. miasto prywatne, potem zdegradowane do rangi wsi. W rozplanowaniu przestrzennym Białaczów zachował swój rys miasteczkowy. Jest głównym ośrodkiem administracyjnym, społecznym i kulturalnym gminy. Istotną funkcję pełnią też Petrykozy położone przy drodze Opoczno Końskie – o potwierdzonej historii osadniczej sięgającej co najmniej wczesnego średniowiecza (owalne grodzisko w dolinie Drzewiczki). Petrykozy to niegdyś własność rodu Petrykozkich, później Małachowskich. Wieś rozwinęła się w oparciu o wykorzystanie rud żelaza. Powstały tu fryszerki, zakład produkcyjny, po I wojnie światowej także tartak i cegielnia. Rozwój osadnictwa w tym rejonie zintensyfikował się w XIX w. po wybudowaniu linii kolejowej. Pomocnicze funkcje obsługi gminy pełnią centra pozostałych wsi, w tym głównie Żelazowice, Miedzna Drewniana.

Rola miejscowości w strukturze gminy związana jest z występowaniem obiektów usługowych, głównie publicznych, otwartych dla szerokiej rzeszy klientów, które z kolei są wynikiem wieku danej miejscowości, ugruntowania jej roli w społeczeństwie, ilości mieszkańców więc i zapotrzebowania na usługi. Ośrodkami skupiającymi są niewątpliwie kościoły i cmentarze – w Białaczowie, Petrykozach, Żelazowicach, placówki oświatowe, ochrony zdrowia, obiekty kultury i sportu.

Najstarsza struktura osadnicza podporządkowana była rzekom. Osadnictwo rozwinęło się w paśmie rz. Drzewiczki, a do intensywności osadnictwa przyczyniła się linia kolejowa. Pasma zabudowy tworzą miejscowości Petrykozy – w kierunku północnym Barańcówka, kliny Parczówek, a w kierunku południowym Petrykozy (tartak), Petrykozy (cegielnia), Skronina, dalej Sędów.

Układ pasmowy tworzy także zabudowa wzdłuż rz. Wąglanki – Miedzna Drewniana, a ku południowi Miedzna Drewniana Kolonia, Żelazowice Kolonia, w kierunku północnym - Wąglany.

Powstanie majątku i miasta Białaczów przyczyniło się do rozwoju osadnictwa wzdłuż dróg rozchodzących się od Białaczowa – wsie Parczów, Zakrzów.

Wsie mają różne układy założeń ruralistycznych, z których wybija się Białaczów – z osiowym założeniem pałacowym, rynkiem. Wyróżniają się także niegdysiejsze owalnice – Radwan, Żelazowice. Obecnie układy te zostały często rozbudowane przekształcając się w wielodrożnicowe lub złożone.

Strefy zurbanizowane otoczone są gruntami rolnymi. Pasma rolnicze zajmuje centralną, równoleżnikowo ułożoną część gminy od Radwana na zachodzie do Petrykóz w części wschodniej, dalej rozchodzi się południkowo wzdłuż rz. Drzewiczki, następnie przebiega w paśmie Kuraszków – Stużno wzdłuż ciekłu Dopływ z Kamiennej Woli. Kompleksy leśne zajmują pasmo przy północnej granicy gminy, szerokie pasmo w południowej części i kliny wzdłuż rz. Wąglanki.

Układ komunikacyjny determinuje rozwój przestrzenny. Gmina posiada rozbudowaną sieć komunikacyjną:

- 2 linie kolejowe:
  - ~ przy zachodniej granicy gminy – linia nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie (odcinek Idzikowice-Knapówka) – linia pasażerska CMK (Centralna Magistrala Kolejowa) – bez stacji w gminie, najbliższa stacja w Opocznie - południe, bardzo utrudniony dojazd okrężny przez centrum Opoczna
  - ~ we wschodniej części gminy – linia nr 25 Łódź Kaliska – Dębica – linia towarowa (wcześniej także pasażerska) – stacja w Petrykozach, i dwie pobliskie przy granicy gminy w Rudzie Białaczowskiej oraz w Sitowej (obecnie nieczynne ale utrwalone w systemie kolejowym),
- oraz połączenia drogami publicznymi - jedna droga wojewódzka DW 726 (Rawa Mazowiecka – Żarnów), system dróg powiatowych, gminnych oraz rozbudowany system dróg ogólnodostępnych. Gęstsza sieć dróg występuje na wschód od drogi wojewódzkiej – do linii kolejowej, więc i to ta część gminy posiada silniej rozwiniętą strukturę osadniczą.

Na sieci uzbrojenia technicznego składają się sieci wodociągowe Według danych GUS – 2018 r. - Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej stanowią 79,7% ogółu budynków mieszkalnych, odpowiada 84,7% ludności gminy. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej – 4 913 osób (mieszkańców gminy - 5802 osób). Według obecnych danych – cała ludność gminy posiada dostęp do sieci wodociągowej. Woda pobierana jest z ujęć podziemnych: w Miedznej Drewnianej (obręb Białaczów) – na prawym brzegu Wąglanki, które zaopatrują centralną, południową i wschodnią część gminy) oraz z ujęcia w Żelazowicach (dla zachodniej części gminy). Zaopatrzenie w wodę uzupełniane jest ujęciami indywidualnymi wód podziemnych.

Gmina jest w ok. 73% skanalizowana. Sieć kanalizacyjna obejmuje obszar aglomeracji Białaczów. Są to wsie Białaczów, Miedzna Drewniana, Parczów, Parczówek, Petrykozy, Radwan, Wąglany, Żelazowice. Budowana jest sieć w Sędowie i Skroninie, Ścieki z aglomeracji odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Białaczowie. Obszary nieposiadające uzbrojenia w sieć kanalizacji sanitarnej prowadzą gospodarkę ściekową z odprowadzeniem do zbiorników indywidualnych – zbiorników bezodpływowych, sporadycznie do przydomowych oczyszczalni ścieków. Obszar gminy jest zelektryfikowany. Posiada sieci oświetlenia dróg i wyposażony jest w sieci telekomunikacyjne. Przez gminę przebiega sieć elektroenergetyczna przesyłowa 110 kV we wschodniej części gminy i sieci przesyłowe – rozdzielcze sieci 15 kV, oraz rozdzielcze sieci 0,4 kV.

Gmina nie posiada sieci gazowych ani ciepłowniczych, jak i sieci kanalizacji deszczowej.

Gospodarka odpadami prowadzona jest na zlecenie gminy przez odbiorcę zewnętrznego. Funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W gminie nie ma składowiska odpadów.

Na strukturę przestrzenną gminy składają się obecnie tereny o przeznaczeniu i określonym użytkowaniu:

1. Wyróżniony „ośrodek centrotwórczy” Białaczów jako siedziba gminy i „ośrodki pomocnicze” Petrykozy, Skronina, Żelazowice, do których zaliczono miejscowości wyróżniające się szerokim zapleczem usługowym (kościół, szkoły).
2. Tereny zabudowy istniejącej o przeznaczeniu dominującym:
  - 1) przeważająca w obszarze gminy „zabudowa zagrodowa + jednorodzinna + usługowa” – czyli różne formy mieszkalnictwa, rolnictwa i drobnej działalności gospodarczej;
  - 2) „zabudowa jednorodzinna +usługowa” – zlokalizowane głównie w Białaczowie;
  - 3) „zabudowa wielorodzinna” – punktowo w Białaczowie, Skroninie;
  - 4) „zabudowa rekreacji indywidualnej” (zabudowy letniskowej) - ewoluująca często w zabudowę jednorodziną całoroczną – głównie w Ossie;
  - 5) „zabudowa usługowa” (głównie usługi komercyjne) – w tym inne formy działalności gospodarczej – zlokalizowane głównie w Białaczowie i stanowiące enklawy w pozostałych wsiach;
  - 6) „zabudowa usług publicznych” – skupiona głównie w Białaczowie, ale też rozrzucona punktowo w innych wsiach (szkoły, placówki OSP, instytucje kultury (świetlice wiejskie));
  - 7) „zabudowa produkcyjna + usługowa” – obiekty produkcyjne i inne formy działalności gospodarczej ze składami i magazynami, usługami – zlokalizowana głównie w Skroninie, Żelazowicach, Parczówku;
  - 8) „eksploatacja powierzchniowa” – Sobień;
  - 9) „zabudowa produkcji rolniczej” – wyróżnione z zabudowy zagrodowej większe gospodarstwa rolno – hodowlane. To głównie gospodarstwo rolne w Białaczowie, hodowli trzody chlewnej w Petrykozach;
  - 10) „zabudowa inna” – to zabudowa nieokreślona – zespoły garaży, budynków gospodarczych, także zabudowa zdekapitalizowana – Białaczów, Skronina.
3. Tereny zieleni:
  - 1) „tereny cmentarzy czynnych”;
  - 2) „tereny zieleni urządzonej, parkowej”
  - 3) „tereny zieleni urządzonej, parkowej użytkowane na cele usługowe, sportu (np. boiska sportowe);
4. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna:
  - 1) „tereny rolne (orne)”;
  - 2) „ważniejsze tereny klasyfikowane jako łąki i pastwiska”;
  - 3) „tereny klasyfikowane jako lasy”.
5. Tereny wód
  - 1) „tereny klasyfikowane jako wody płynące”;
  - 2) „strugi, potoki (nieklasyfikowane jako Wp), rowy”;
  - 3) „stawy, grunty pod wodami”;
6. Tereny infrastruktury technicznej uzbrojenia:
  - 1) „wodociągowej” - stacje ujęć wody,
  - 2) „gospodarki ściekowej i odpadami” – oczyszczalnia, PSZOK,
  - 3) „telekomunikacyjnej” - stacje nadawcze telefonii komórkowej;
7. Tereny infrastruktury technicznej komunikacji
  - 1) „droga kategorii wojewódzkiej (w obecnych granicach) i numer drogi”;
  - 2) „drogi kategorii powiatowej (w obecnych granicach) i numer drogi”;
  - 3) „drogi kategorii gminnej (w obecnych granicach) i numer drogi”;
  - 4) „inne ważniejsze drogi bez kategorii publicznej (w obecnych granicach)”;
  - 5) „linia kolejowa”;

Wszystkim strefom zainwestowania budowlanego towarzyszy dodatkowo uzbrojenie terenu, zieleń i inne obiekty, budowle oraz urządzenia służące ich użytkowaniu.

III.2. Stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

III.2.1. Rozplanowanie funkcjonalne

Zgodnie z definicją zawartą w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez pojęcie „ładu przestrzennego” należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz

uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Gmina pełni funkcje mieszkaniowe bytowe - z zabudową zagrodową, także coraz częściej przeplatana i uzupełniana zabudową jednorodziną, z funkcją jednorodziną dominująca w dawnym mieście Białaczowie. Funkcje te przeważają nad innymi funkcjami obszarów zurbanizowanych.

Marginalna pozostaje zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna w postaci wydzielonych osiedli (Białaczów), rekreacyjna (Ossa).

Zaplecze zainwestowania dające miejsca pracy pełnią tereny rolne z zabudową zagrodową, usługi i tereny produkcyjne głównie jako towarzyszące zabudowie osiedleńczej. Obsługę zapewniają tereny usług publicznych i komercyjnych oraz uzbrojenie terenów.

Funkcje pełnione przez poszczególne miejscowości:

Białaczów: mieszkalnictwo (jednorodzinne, wielorodzinne, zagrodowe), usługowa – usługi publiczne (administracyjne, oświatowe, kultury, sakralne, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia) i komercyjne (handel, gastronomia), produkcyjne (gospodarstwo rolnicze, piekarnia, zakład ceramiczny),

Kuraszków: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne), usługi (bezpieczeństwa publicznego - straż pożarna),

Miedzna Drewniana: mieszkalnictwo (jednorodzinne, zagrodowe), usługowa – usługi publiczne (oświatowe, kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego) i komercyjne (handel), usługowo - produkcyjne (dawny młyn, warsztat samochodowy, zakład kamieniarski),

Ossa: mieszkalnictwo (jednorodzinne, zagrodowe), rekreacja indywidualna,

Parczów: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne), usługi (kultury, handel),

Parczówek: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne), usługi (gastronomia, handel, sportowe), usługowo – produkcyjne (gospodarstwo rybackie, młyn), produkcyjne (zakład ceramiczny)

Petrykozy: mieszkalnictwo (jednorodzinne, zagrodowe), usługowa – usługi publiczne (oświatowe, kultury, sakralne, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia) i komercyjne (handel), usługi komunikacji (stacja paliw), produkcyjne (hodowla trzody hlewnej, tartak, cegielnia – właściwie obręb Skronina),

Radwan: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne), usługowa – usługi publiczne (bezpieczeństwa publicznego, kultury) i komercyjne (handel),

Sędów: mieszkalnictwo (jednorodzinne, zagrodowe), usługowa – usługi publiczne (bezpieczeństwa publicznego) i komercyjne (handel),

Skronina: mieszkalnictwo (jednorodzinne, zagrodowe), usługowa – usługi publiczne (oświatowe, kultury, bezpieczeństwa publicznego) i komercyjne (handel, gastronomia, stacje paliw),

Sobień: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne), usługowa – usługi publiczne kultury i komercyjne (handel), usługowo – produkcyjne.

Wąglany: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne w tym powstające pasmo zabudowy jednorodzinnej), usługowa – usługi publiczne (kultury, bezpieczeństwa publicznego) i komercyjne (handel),

Zakrzów: mieszkalnictwo (zagrodowe, jednorodzinne), usługowa – usługi publiczne (kultury) i usługowo – produkcyjne (budowlane – domki kanadyjskie)

Żelazowice: mieszkalnictwo (jednorodzinne, zagrodowe), usługowa – usługi publiczne (kultury, sakralne, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego) i komercyjne (handel), usługowo – produkcyjne,

Wszystkie miejscowości otoczone są terenami rolnymi gruntów ornych, łąk, pastwisk. Poza nimi znajdują się kompleksy leśne.

III.2.2. Stan ładu przestrzennego

Gmina charakteryzuje się generalnie krystalicznym rozplanowaniem przestrzennym trzymanym w ryzach przez obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 297, poz. 3523). Dzięki temu nie zauważa się nadmiernego rozpraszania zabudowy i chaosu przestrzennego. Przestrzeń jest jednak często niedoinwestowana, co sprawia, że w miejscowościach nie czyta się wyraźnie uporządkowanych przestrzeni publicznych.

Najistotniejsze zaburzenia przestrzeni to punktowe wprowadzenia zabudowy w dolinę rz. Drzewiczki w Petrykozach (rejon kościoła), ulokowanie zakładów produkcyjnych w Parczówku, lekkie rozproszenie zabudowy w Parczowie wcinające się w przestrzeń rolniczą. Duża presja osiedleńcza widoczna jest szczególnie w Petrykozach powodując, że zabudowa jednorodzinna wychodzi z pasma wzdłuż drogi powiatowej – rozchodząc się w kierunku zachodnim w kierunku Białaczowa. Dotyczy także Białaczowa, w obrębie którego widać nową zabudowę rozwijającą się w kierunku Zakrzowa i Parczowa.

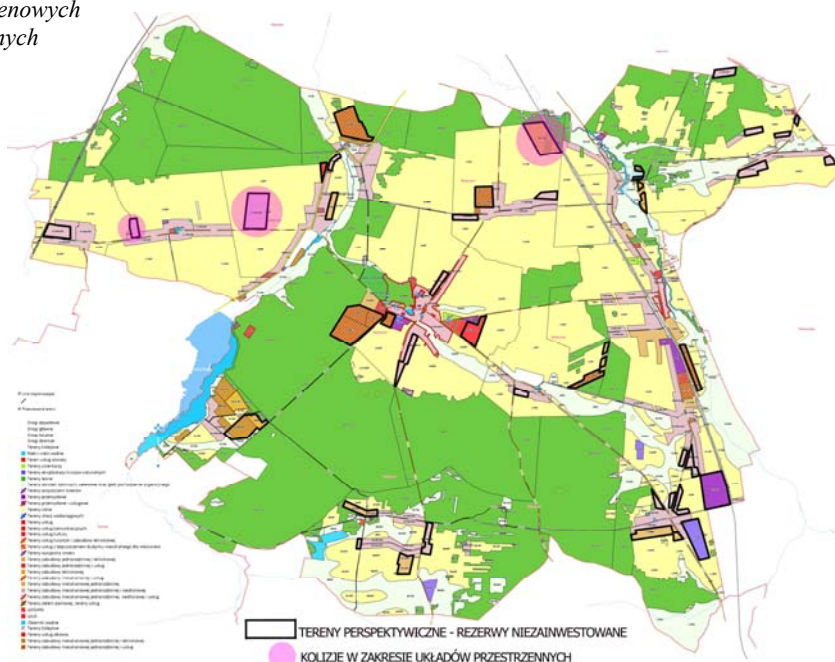
III.2.3. Przeznaczenie terenów w planach miejscowych, ochrona ładu przestrzennego

Ważnymi czynnikami warunkującymi utrzymanie i ochronę ładu przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Są one gwarantem prawidłowości lokalizacji określonego przeznaczenia, o ustalonych zasadach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Na obszarze prawie całej gminy Białaczów (punktowe tereny wyłączone z opracowania) obowiązuje obecnie plan miejscowy przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego z 2002 r. Nr 297, poz. 3523).

Plan miejscowy uwzględnia obecne lasy, zieleń dolin rzecznych, tereny rolne oraz istniejące tereny zabudowane. Chroni tereny cenne przyrodniczo. Wyznacza też tereny perspektywiczne dla rozwoju zabudowy. W większości stanowią one bezpośrednie sąsiedztwo działek zabudowanych w pasmach istniejącej zabudowy jednostek osadniczych. Miejscami wyznacza tereny budowlane, które mogą być uznane za kolizyjne w stosunku do historycznych układów zabudowy jako wyłamujące się z reżimu pasmowej zabudowy skupionej przy głównych drogach.

*RYS: Obowiązujący plan miejscowy
z oznaczeniem ważniejszych rezerw terenowych
i kolizji w zakresie układów przestrzennych*

III.2.4. Diagnoza, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U z 2019 r. poz. 1295 ze zm) w art. 10 a ust. 1 określa, że strategię rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 2 i 3 (więc np. strategię rozwoju inne niż średniookresowe strategię rozwoju kraju, czyli powiatowe, gminne itd.), uwzględniają cele i kierunki zrównoważonego rozwoju kraju określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Strategia Rozwoju Gminy Białaczów na lata 2016 – 2020 przyjęta Uchwałą Rady Gminy Białaczów Nr XXIII /124/2016 z dnia z dnia 22 czerwca 2016 r., przedstawiona w części II.6 niniejszego tekstu, uwzględnia te założenia. Według celów koncepcji krajowej - Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – są to przywołane w strategii gminy:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
- Obszar efektywności i sprawności państwa - Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

III.3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

III.3.1. Uwarunkowania geofizyczne i ukształtowanie terenu

Gmina Białaczów zlokalizowana jest w obszarze antyklinorium śródpolskiego, na granicy segmentu kujawskiego i szydlowieckiego, które stanowią główne jednostki tektoniczne powierzchni podkenozoicznej wskazanej gminy. Pokrywa mezozoiczna składa się z utworów jury dolnej, środkowej i górnej. Jura dolna obejmuje swoim zasięgiem południowo/południowo - zachodnią część gminy Białaczów, tj. obręb Sobień i fragmentarycznie Ossę i Białaczów oraz północno – wschodnią – obręby Kuraszków i Parczówek. Utwory jury środkowej obejmują największą część terenów gminy, tj. obręby: Białaczów, Zakrzów, Skronina, Parczów, Sędów Petrykozy oraz częściowo Wąglany, Ossa oraz Parczówek.

Jura górna (utwory najmłodsze) zajmują północno – zachodni kraniec gminy, w obrębach Radwan, Żelazowice, Miedzna Drewniana oraz fragmentarycznie Wąglany oraz Białaczów.

Utwory jurajskie w obszarze gminy zalegają relatywnie płytko, wychodząc bezpośrednio na powierzchnię terenu w centralnej jej części. Rozłokowane są głównie na granicach obrębów Białaczów, Parczów, Parczówek, Petrykozy, Zakrzów, Sobień. Stanowią je głównie piaskowce oraz piaskowce wapniste, dolomityczno-syderytowe, chlorytowe, organodetrytyczne. Nie brakuje tu także zlepieńców, ilów, łupków ilasto-piaszczystych, mułowców, syderytów ilastych, oidowe i zlepieńcowate choć te, zlokalizowane są przede wszystkim w południowej oraz wschodniej części gminy.

Pozostałe tereny gminy pokrywają utwory czwartorzędowe, które stanowią znaczącą większość. Głównie są to osady plejstoceny, zlodowacenia środkowopolskiego. Stanowią je piaski wodnolodowcowe, gliny zwałowe górne i dolne. Można także wyróżnić pojedyncze obszary piasków i żwirów moren czołowych pojawiających się w sąsiedztwie wschodniej granicy gminy Białaczów, w okolicy miejscowości Sobień oraz przy granicy gminy oraz obrębu Białaczów, gdzie jednocześnie znajdują się piaskownio-żwirownie. Utwory plejstocenu widocznie tworzą obrzeże utworów jurajskich, stanowiąc większość osadów w pasie pomiędzy rzekami Drzewiczka (stanowiącą prawobrzeżny dopływ Pilicy) oraz Wąglanką (będącą lewobrzeżnym dopływem Drzewiczki). Na zachód od rzeki Wąglanki w okolicach miejscowości Radwan, Żelazowice i Miedzna Drewniana znajdują się wyjątkowo jednolite obszary plejstoceny glin zwałowych górnych.

Północno – zachodni fragment gminy Białaczów, obejmujący północne części obrębów Radwan, Żelazowice oraz Miedzna Drewniana ulokowane są na terenach późniejszych osadów czwartorzędowych, które reprezentowane są przede wszystkim przez piaski eoliczne z obszarami wydym.

Ukształtowanie terenu gminy wyznaczone jest przez obniżenia dolinne rzek i strug, obniżenie przy granicy gminy Opoczno oraz wyniesienia wzgórz i taras nadzalewowych równiny morenowej. Najniższe położone rejon gminy to dolina rz. Wąglanki i rz. Opoczniarki przy granicy gminy Opoczno. W tym rejonie (w obszarze gm. Opoczno) zbiegają się doliny rz. Wąglanki, Opoczniarki i Drzewiczki. Jest to zapadlisko krasowe w podłożu mezozoicznym wypełnione osadami zastoiskowymi na przedpolu moreny czołowej przy stagnacji lądolodu.

Wysokości w obszarze gminy Białaczów od 182,6 m npm (dolina rz. Wąglanki), 182, 3 m npm (dolina rz. Opoczniarki), 188,1 m npm (dolina rz. Drzewiczki).

Ku południowi rozchodzą się doliny rzek, w kierunku ich górnego biegu. Najszerszą dolinę tworzy Wąglanka osiągając przy granicy gminy ok. 550 m. Wschodnia część doliny Opoczniarki w obszarze gminy ma ok. 200 m. Dolina Drzewiczki z licznymi starorzeczami (Parczówek, Petrykozy, Skronina) to ok. 200- 300 m. Pomiędzy dolinami wznoszą się zdenudowane plejstoceny wysoczyzny morenowe urozmaicone pagórkami kemowymi i ozami (pagórkami wydłużonymi). Przeważająca część gminy leży na wysokości 190 m npm do 230,0 m npm. Wysklepienia wału wydymowego w rejonie Miedznej Murowanej sięgają 220,9 m np. Wysoczyzna pomiędzy dolinami Wąglanki i Drzewiczki tworzy dwie wydmy. Mniej rozległa pomiędzy Białaczowem i Patrykozami osiąga 231,4 m npm. Bardziej rozległa i wyższa jest wysoczyzna położona pomiędzy Sobieniem a Skroniną. Najwyżej położony jest pagórek morenowy Las Wydziałki, miejscowość Łuby na południowym krańcu gminy z wniesieniami ok. 260,0 m npm. Wyniesienia Garbu Gielniowskiego przy północno – wschodniej granicy gminy w rejonie miejscowości Dzielna sięgają 230,5 m npm.

Spadki terenów z reguły 2-5°, miejscami tylko większe 6-10°, sporadycznie 23° (pagórek lasu na południe Zakrzowa). W granicach gminy występują także antropogenicznie przekształcone formy terenu: nasypy kolejowe, wykopy urządzeń wodnych – stawów i rowów melioracyjnych, kopalnie odkrywkowe – czynne i nieczynne, doły potorfowe.

Najbardziej wartościowe są krajobrazy naturalne dolin i obniżeń obejmujące doliny rzek, cieków i strug.

Według regionalizacji fizyczno – geograficznej (Kondracki, Richling), z modyfikacjami z 2018 r. położenie gminy to:

- Megaregion - Pozaalpejska Europa Środkowa,
- Prowincja - Wyżyny Polskie
- Podprowincja – Wyżyna Małopolska,

w tym przeważająca część:

- Makroregion – Wyżyna Przedborska
- Mezoregion - Wzgórza Opoczyńskie, Mezoregion (2002) - Wzgórza Opoczyńskie - Kod 342.12.

Jedynie północno – wschodni kraniec gminy:

- Makroregion – Wyżyna Kielecka
- Mezoregion – Garb Gielniowski, Mezoregion (2002) - Garb Gielniowski - Kod 342.32.

Wnioski do studium: sposób ograniczania zagrożeń:

- lokalizowanie inwestycji mogących powodować spływy zanieczyszczeń na gruntach o słabej wodoprzepuszczalności,
- wprowadzanie zabudowy na terenach zapewniających prawidłowe warunki hydrogeotechniczne,
- utrzymanie niezabudowanych dolin rzecznych, głównie teras zalewowych,
- ograniczanie niepotrzebnych niwelacji terenu,
- przy eksploatacji kopalni – działalność zgodnie z przepisami prawa, prawidłowa rekultywacja.

III.3.2. Gleby

Obszar gminy ukształtowały różne procesy geologiczne. Wysoczyzny w rejonie Żelazowic to gliny wodnolodowcowe i gliny zwirowate lodowcowe moreny dennej. Miedzną Drewnianą otaczają piaski eoliczne i wodnolodowcowe. W obu tych obrębach rozległa enklawa piasków zwirowatych rzecznych i wodnolodowcowych. Pozostałe obszary wysoczyzn gminy pomiędzy dolinami Drzewiczki i Wąglanki o większym urozmaiceniu litogenetycznym. Obszar rozciągający się od Ossy, poprzez Białaczów do Wąglan to głównie piaski wodnolodowcowe z pojedynczymi kemami eolicznymi. Pozostały rejon z licznymi glinami lodowcowymi piaskowcami morskimi. W obrębie Kuraszków także iłowce basenu morskiego. Pochodzenie skała macierzystych zdeterminowało pokrywy glebowe.

Według klasyfikacji bonitacyjnej na gruntach ornych dominują gleby klas IVb i V. Gleby najwyższej na terenie gminy klasy bonitacyjnej IIIb występują płatowo na niewielkich powierzchniach i skupiają się głównie w rejonie miejscowości Żelazowice, w rejonie Białaczowa. Niewielkie pojedyncze płaty w tej klasie można spotkać w Petrykozach i Kuraszkowie. Są to gleby budowane przez gliny lodowcowe. W tych samych rejonach co kl. IIIb występuje koncentracja gleb klasy IVa ale o znacznie większych powierzchniach. Większe powierzchniowo płaty gleb klasy IVa ciągną się pasmowo od Parczówka przez Petrykozy, Skroninę do Sędowa. Są to głównie gliny i piaskowce morskie lub wodnolodowcowe. Najślabsze gleby występują w południowych rejonach gminy, południowo – wschodnich i północno – wschodnich – często powstałe z piasków rzecznych lub peryglacjalnych.

Na terenie gminy powszechnym typem gleb są gleby brunatne wylugowane oraz gleby bielcowe i pseudobielcowe.

W bonitacji użytkowych zielonych dominują klasy słabe - V, VI i VIz. Jest ich ponad 3 - krotnie więcej niż użytków zielonych w klasach III i IV.

W lasach dominują gleby rdzawe – właściwe, brunatne, bielcowe. Miejscami gleby opadowo glejowe właściwe i gruntowo glejowe torfowe.

Duża część gleb kompleksów użytków zielonych zawiera substancje organiczne tworząc gleby organiczne wytworzone przy udziale materii organicznej w warunkach nadmiernego uwilgotnienia. Gleby organiczne to gleby torfowe (podtyp: gleby torfowisk niskich, torfowisk przejściowych i torfowisk wysokich) i murszowe (podtyp: gleby torfowo-murszowe, mułowo-murszowe, gytioowo-murszowe i namurszowe), także mady, czarne ziemie zdearadowane. Gleby murszowe i torfowe są przede wszystkim glebami użytków zielonych.

Wstępują najczęściej w dnach dolinnych lub w bezpośrednim sąsiedztwie dolin. Gleby murszowo – mineralne i murszowate zalegają w dolinach rzeki Wąglanki, Opoczniarki, Drzewiczki, Dopływu z Kamiennej Woli, trzęsawisko w lesie w Miedznej Drewnianej.

Torfy niskie występują przy granicy z gminą Opoczno, lokalnie w dolinie Drzewiczki u ujścia strugi Krasnej (Skronina), także w początkowych odcinkach dopływów Drzewiczki - Dopływu z Zakrzowa i Dopływu spod Sędowa.

Struktura gleb – wg. ewidencji gruntów stan czerwiec 2020r.

KLASOŹYTEK (wraz z rolnymi zabudowanymi, gruntami pod wodami)	ha
RIIIa	2,8536
RIIIb	138,1204
RIVa	1128,2090
RIVb	1599,5698
RV	1501,4624
RVI	503,0053
Ł, Ps	1226,6174

Dominują gleby niskich klas bonitacyjnych RV i RVI co oznacza skromne perspektywy dla rozwoju rolnictwa.

Zestawienie użytkowania gruntów:

RODZAJ	ha
orne	4590,9515
sady	97,1870
łąki trwałe	689,4989
pastwiska trwałe	459,6992
grunty rolne zabudowane	263,6987
lasy	4737,8370
grunty zadrzewione i zakrzewione	34,8534
RAZEM GRUNTY LEŚNE ORAZ ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE	4772,6904
tereny mieszkaniowe	7,7718
tereny przemysłowe	0,0500
inne tereny zabudowane	7,7408
zurbanizowane tereny niezabudowane	2,0870
tereny rekreacyjno wypoczynkowe	4,5549
drogi	276,7676
tereny kolejowe	55,9715
inne komunikacyjne	0,0384
wody i grunty pod wodami	177,5533
użytki ekologiczne	2,9300

Stopniowo, chociaż nieznacznie, zmniejsza się powierzchnia użytków rolnych na rzecz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. W ostatnim czasie zauważalny jest także wzrost powierzchni lasów, w tym jako wynik zalesiania gruntów nieużytkowanych lub nieprzydatnych rolniczo.

III.3.3. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Grunty rolne zajmują razem ok. 6099,8379 ha, co stanowi ok. 53% obszary gminy.

Największy udział posiadają gleby kompleksu żytniego (żytnio – ziemniaczanego) dobrego. Występują one w różnym obszarze w większości obszaru gminy, w tym największe obszary rejonie Parczowa, Białaczowa, Zakrzowa, Skroniny, Miedznej Drewnianej. Towarzyszą im kompleksy gleb biellicowych i pseudobiellicowych (piaski gliniaste lekkie, lekkie pylaste, gliny lekkie pylaste) – Petrykozy, Zakrzów, Skronina, Sobień. Tworzą je także pyły zwykłe (Żelazowice).

W gminie występują także gleby kompleksu żytniego (żytnio – ziemniaczanego) bardzo dobrego. Główne obszary zlokalizowane są w obrębie Miedzna Drewniana, Żelazowice, Sędowa. Kolejne enklawy gleb tego kompleksu leżą w okolicach Parczowa – gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne z glin lekkich pylastych. Gleby te tworzone są głównie przez grunty klasyfikowane jako RIVa, RIIIB.

Gleby najwyższej przydatności rolniczej kompleksu pszennego dobrego z gleb biellicowych i pseudobiellicowych z glin lekkich pylastych (RIIB, RIVa) leżą w obrębie Radwan, Żelazowice, Enklawa w Miedznej Drewnianej, Białaczowie.

Grunty klas wyższych (IV, III) otoczone są gruntami klas niższych V, VI słabszych kompleksów rolniczych.

W tej grupie dominują kompleksy żytnie (żytnio – ziemniaczane) słabe – gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne – piaski słabo gliniaste (Białaczów), piaski gliniaste lekkie pylaste (Parczów), piaski luźne, słabo gliniaste (Białaczów – część południowo – wschodnia obrębu).

Miejscami także gleby kompleksu żytniego (żytnio – łubinowego) najslabszego z gleb brunatnych wylugowanych i brunatnych kwaśnych (Parczów, Skronina, Sobień - Łuby).

Słabsze kompleksy rolnicze (głównie klasy VI) to również gleby kompleksu zbożowo – pastewnego mocnego – przeważnie z gleb biellicowych i pseudobiellicowych, piaski słabo gliniaste, piaski gliniaste lekkie (Parczów, Białaczów, Zakrzów, Skronina, Sobień, Żelazowice, Kuraszków).

W obrębie Parczówek występują także gleby kompleksu zbożowo – pastewnego słabego z piasków słano gliniastych, głębiej piaski luźne, poniżej pyły zwykłe.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna o najwyższej przydatności dla ornego wykorzystywania gruntów zajmuje więc pasmo równoleżnikowe od obrębu Radwan na zachodzie do Parczowa i Petrykoz na wschodzie.

Czarne ziemie deluwialne tworzą pasmo wzdłuż rowu od Miedznej Drewnianej w kierunku centrum Białaczowa. Przechodzą one za miejscowością – w kierunku wschodnio – południowym - w torfy niskie biegnące również od Zakrzowa do Skroniny. Przy wschodniej granicy gminy i dalej doliną rzeki Drzewiczki w kierunku Opoczna – uклада się pasmo gleb murszowo – mineralnych i murszowatych z piasków luźnych.

Przechodzi ono w mady w centralnej i północnej części gminy (obręb Parczówek i ku wschodowi do Kuraszkowa). Duże zespoły użytków zielonych otaczają także Sobień i są to gleby murszowo – mineralne i murszowate.

Kolejne pasmo użytków zielonych średnich znajduje się przy zachodniej i północno – zachodniej granicy gminy w dolinie rzeki Opoczniarki. Są to użytki zielone średnie gleb murszowo – mineralnych i murszowatych z piasków luźnych zalegających na glinach lekkich. Na takich samych glebach - przy granicy północno – wschodniej – w dolinie ciekłu Zatoka oraz w dolinie potoku Dopływ z Kamiennej Woli znajdują użytki zielone słabe i bardzo słabe, oraz średnie.

Dane tabelaryczne wg. danych GUS z kwietnia 2019 r. z wykorzystaniem Powszechnego Spisu Rolnego 2002 i 2010.

Struktura użytkowania:

RODZAJ	POWIERZCHNIA ha – stan na 2002 r.	POWIERZCHNIA ha – stan na 2010 r.	stan na 2020
grunty rolne ogółem	6481,49	4704,33	spis rolny w trakcie
użytki rolne ogółem	5388,26	3829,40	
grunty orne	4365,54	-	
użytki rolne w dobrej kulturze	-	3145,31	
powierzchnia pod zasiewami	3225,26	2306,14	
grunty orne odłogi	1063,82	-	
grunty orne ugory	76,46	-	
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	-	94,15	
powierzchnia; uprawy trwałe	-	488,62	
sady ogółem	36,59	47,75	
ogrody przydomowe	-	10,26	
łąki trwałe	805,79	653,29	
łąki trwałe użytkowane	386,24	-	
pastwiska trwałe	180,34	32,85	
pastwiska użytkowane	44,50	-	
pozostałe użytki rolne	313,24	684,09	

Struktura gospodarstw rolnych

ILOŚĆ	jednostka szt - stan na 2002 r.	ILOŚĆ	jednostka szt - stan na 2010 r.	stan na 2020
ogółem	1463	ogółem	1108	spis rolny w trakcie
indywidualne	1461	indywidualne	1108	
nie prowadzące żadnej działalności gospodarczej	343	-	-	
prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	1046	z dochodem z działalności rolniczej	810	
prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	15	bez dochodów z działalności rolniczej	298	
prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	57	-	-	
gospodarstwa rolne do 1 ha włącznie	280	gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą; do 1 ha włącznie	132	
gospodarstwa rolne 2 - 5 ha	579	gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą; 1 - 5 ha	529	
gospodarstwa rolne 5 - 10 ha	217	gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą; 5 - 15 ha	133	
gospodarstwa rolne 10 - 15 ha	36	gospodarstwa rolne ogółem; gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą; 10 -15 ha	22	
gospodarstwa rolne 15 - 20 ha	5	gospodarstwa rolne ogółem; gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą; 15 ha i więcej	16	
gospodarstwa rolne 20 - 50 ha	9			

Struktura zasiewów

POWIERZCHNIA ZASIEWÓW	stan na 2002 r. - ha	stan na 2010 r. - ha	stan na 2020
ogółem zasiewów	3225,26	2306,14	spis rolny w trakcie
pszenica ozima	201,28	166,79	
pszenica jara	117,18	45,90	
żyto	881,66	446,73	
jęczmień ozimy	24,56	33,35	
jęczmień jary	140,86	88,88	
owies	399,50	292,01	
pszenżyto ozime	289,95	531,69	
pszenżyto jare	136,19	119,14	
mieszanki zbożowe ozime	12,42	16,00	
mieszanki zbożowe jare	395,38	166,62	
gryka, proso i inne zbożowe	2,00	-	
kukurydza na ziarno	11,49	5,34	
kukurydza na zielonkę	26,64	-	
strączkowe jadalne	37,60	-	
ziemniaki	415,94	128,00	
uprawy przemysłowe	-	127,84	
buraki cukrowe	1	1,48	
warzywa gruntowe	23,54	0,58	
truskawki	1,41	-	

Struktura hodowli zwierząt

POGŁÓWIE ZWIERZĄT	stan na 2002 r.		stan na 2010 r.	
	szt.	gospodarstwa	szt.	gospodarstwa
bydło	1485	590	1264	225
krowy	973	558	703	198
trzoda chlewna	3738	207	901	103
konie	215	183	105	87
owce	139	12	-	-
bez zwierząt gospodarskich	-	814	-	-
kury	14041	-	13182	540
kury nioski	9311	-		
kozy	95	-		

Wnioski – porównanie roku 2002 i 2010 – tendencje przemian w produkcji rolniczej: w okresie zdiagnozowanym zauważalny był wyraźny spadek ilości gospodarstw rolnych prowadzących produkcję rolniczą. Obecnie, mimo braku danych – spis rolny 2020 r. w trakcie – można się spodziewać, że w dalszym ciągu następuje spadek ilości gospodarstw rolnych, obniżenie pogłowia zwierząt hodowlanych. Gospodarstwa ewoluują w kierunku mieszkalnictwa jednorodzinnego.

III.3.4. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Lasy, w tym zabudowa na lasach to 4739,1043 ha, co stanowi ok. 41% obszaru gminy. Wraz z gruntami zadrzewionymi (sukcesja porolna) jest to obszar 4773,9587 ha czyli ok. 41,6%. Wskaźnik lesistości powiatu opoczyńskiego to 31,2%, województwa łódzkiego 21,5%. W powiecie opoczyńskim wyższy wskaźnik lesistości ma tylko gmina Poświętne – 57,2%. Lasy są administrowane przez Nadleśnictwo Opoczno. W strukturze własnościowej, lasy państwowe zajmują największe powierzchnie i stanowią ok. 61%. Drugie pod względem udziałów według kategorii własności są lasy prywatne, wykazujące jednak większe rozdrobnienie. Największe kompleksy leśne znajdują się w obrębach Miedzna Drewniana na północy gminy oraz w obrębie Ossa, Białaczów i Sędów na południu gminy. Do gminy Białaczów od strony południowej przylegają kompleksy lasów gminy Końskie (woj. świętokrzyskie), a od północy - lasy obrębu Parczówek przechodzące w lasy obrębu Sitowa gminy Opoczno.

Lasy należą do Świętokrzysko – Kozienickiego Leśnego Obszaru Funkcjonalnego. Nie są objęte leśnymi kompleksami promocyjnymi. W północno zachodniej części gminy – pomiędzy rz. Wąglanką i rz. Opocznianką (Miedzna drewniana – Wąglany) przeważają siedliska borów mieszanych świeżych i borów świeżych. W drzewostanach dominuje sosna w wieku 40 – 80 lat. Miejscami lasy mieszane wilgotne olsowe oraz brzeziny.

W północno – wschodniej części gminy (Parczówek – Kuraszków) – także bory świeże, ale też lasy mieszane wilgotne z dużym udziałem brzozy w wieku 25 -40 lat.

Podobne zespoły roślinności leśnej zajmują lasy południowej części gminy. W lasach obrębu Białaczów – Ossa przeważają bory mieszane świeże z dominującą sosną w wieku 18 – 80 lat. Wzdłuż Dopływu z leśnictwa Kowalówka – lasy mieszane świeże, z największym udziałem sosny, ale też z jodłą 46-76 lat. W centralnej części kompleksu lasów Ossy – las bukowy ok. 70 lat. Przy granicy gminy także bory mieszane wilgotne. Duży udział młodej 17-30 lat brzozy.

W sąsiedztwie Kowalowa – głównie zbiorowiska juvenilne. Zbiorowiska juvenilne – młodziaki sosnowe 4 - 15 lat zajmują znaczne obszary tego kompleksu.

Kompleksy leśne w południowo – wschodniej części gminy, na południe od Zakrzowa to głównie lasy mieszane świeże, głównie sosnowe, ale też znaczna enklawa dąbrowy w wieku ok. 80 lat (obr. Skronina) i świerku przy północnej granicy lasów z polami. Także pasmo olsów – olszyna 5-30 lat wzdłuż Dopływu ze Swędowa

Leśnictwo – wg. danych GUS kwiecień 2020 r. + dane ewidencji gruntów gminy

Leśnictwo	2010	2013	2016	2017	2018	2020
Pow. gruntów leśnych ogółem (ha)	bd	4653	4653	4657	4660	4737,8370
Lasy publiczne Skarbu Państwa/gminy (ha)	2855 / 4	2860 / 4	2846 / 4	2847 / 4	2848 / 4	2926 / 9
Lasy niepubliczne (ha)	bd	1789	1803	1806	1808	1804
lesistość (%)	40,4	40,6	40,6	40,6	40,7	41

Lasy w gminie pełnią funkcję produkcyjną, ekologiczną i rekreacyjną. Stopniowo zwiększa się powierzchnia gruntów leśnych, w tym na gruntach prywatnych zalesienia obejmują grunty nieużytkowane rolniczo. Istnieje presja i potrzeba wprowadzania zabudowy rekreacyjnej w sąsiedztwie lasów

III.3.5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz przepisów o lasach

Za tereny chronione przez przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych - o ograniczonych możliwościach przeznaczania na cele nierolnicze i nieleśne – uznaje się grunty wymagające zgody na zmianę przeznaczenia. W obszarze gminy są to łąki i pastwiska klasy III, grunty rolne klasy IIIa i IIIb oraz lasy.

Chronić też należy grunty organiczne, których wyłączenia z produkcji wymagają zezwolenia. W obszarze gminy grunty organiczne skupione są głównie w dolinie rzek i cieków – Drzewiczki – z dopływami z Kamiennej Woli, z Zakrzowa, spod Sędowa, Gracusej, Wąglanki – z dopływami Opocznianka, z Radomka.

Szczegółnej pieczy wymagają lasy, głównie lasy uznane za lasy ochronne. Zgodnie z zarządzeniem Nr 109 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 lipca 1997 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Opoczno wyznaczono lasy wodochronna, stanowiące wyłączone drzewostany nasienne i lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

III.3.6. Wielkość i jakość zasobów wodnych

III.3.6.a. Wody podziemne

Obszar gminy Białaczów znajduje się według obowiązującego podziału w granicach JCWPd nr 85 Kod UE – PLGW200085 – dorzecze Wisły, region Środkowej Wisły, region hydrogeologiczny VII-łódzki.⁴

Stanowią je wody czwartorzędowe i jurajskie. Najważniejszymi utworami zbiornikowymi dla wód podziemnych są osady jury - utwory piaskowcowo – mułowcowe - (jura dolna i środkowa) oraz węglanowe (jura górna).

Utwory czwartorzędowe pokrywające największą część gminy, wykształcone są zazwyczaj w postaci glin zwałowych z przewarstwieniami ilów i mułków. Utwory piaszczyste mogące być kolektorem wód podziemnych mają bardzo niskie rozprężenie i związane są z dolinkami rzecznyymi. Poziom czwartorzędowy ujmowany jest licznymi studniami o małych wydajnościach, zaopatrującymi pojedyncze gospodarstwa rolne. Zwierciadło wód czwartorzędowych występuje na głębokości 0-10 m; ma ono najczęściej charakter swobodny.

⁴ <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/jcwpd/jcwpd85.pdf>

Tylko lokalnie pojawia się zwierciadło naporowe. Wydajności studni są niskie i wynoszą: od 2,5 do 26,0 m³/h. Poziom wód czwartorzędowych wykazuje dość znaczne wahania w okresie rocznym.

Poziom dolnojurajski odgrywa największe znaczenie na omawianym obszarze. Jest to poziom szczelinowo – porowy rozwinięty w obrębie piaskowców przeławicznych mułowcami i ilowcami. Średnia miąższość zawodnionych pakietów piaskowcowych wynosi około 25-30 m. Poziom ten jest ujmowany wieloma studniami wierconymi. Współczynnik filtracji poziomu dolnojurajskiego określono na 10 m/24 h. Zwierciadło ma charakter naporowy. Poziom środkowojurajski ma charakter porowo szczelinowy. Rozwinięty jest także w piaskowcach przeławicznych niewielkiej miąższości pakietami mułowcowo – ilowcowymi. Średni współczynnik filtracji tego poziomu wynosi 2 m/24 h. Wody tego poziomu również znajdują się pod napięciem hydrostatycznym.

Poziom górnójurajski jest związany z utworami malmu – głównie wapieniami płytowymi i marglistymi. Poziom ten jest poziomem o charakterze szczelinowo – krasowym. Charakteryzują go wysokie wartości współczynnika filtracji - nawet do 70 m/24 h oraz duże wydajności studni wierconych.

Obszar gminy leży nad Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych. Północno – zachodni rejon leży nad udokumentowanym GZWP 410 Zbiornik Opoczno – stratygrafia J₃ (górna jura), zbiornik szczelinowy, głębokość od 4 m do 210 m (średnia 100 m) – zasoby dyspozycyjne 115 tys m³/d.

Południowo – wschodnia część gminy leży nad udokumentowanym Lokalnym Zbiornikiem Wód Podziemnych GZWP 411 Końskie – stratygrafia J1 – J2 (dolna i środkowa jura), zbiornik porowo – szczelinowy, głębokość do 120 m - zasoby dyspozycyjne około 41 tys m³/d.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) wymagają szczególnej ochrony. Znajdują się w ich granicach obszary najwyższej ochrony (ONO) i wysokiej ochrony (OWO).

Największe znaczenie użytkowe posiada GZWP nr 411. Jest to zbiornik występujący w szczelinowych-porowych piaskowcach i mułowcach jury dolnej. GZWP nr 410 jest zbiornikiem występującym w szczelinowych utworach węglanowych jury górnej, o zwierciadle naporowym, stabilizującym się na głębokości od 5 m do 15 m poniżej powierzchni terenu.

Na terenie gminy, ani w województwie łódzkim nie badano wód podziemnych dla JCWPd 85, przynajmniej od 2015 r. Ostatnie badania z 2016 r.⁵ prowadzone przez WIOŚ Kielce wykazały II klasę czystości z ujęcia z triasu środkowego.

Dane ⁶ z Bilansu wodnego z lat 2012 – 2104 wykazały stan dobry.

III.3.6.b. Wody powierzchniowe

Gmina Białaczów leży w regionie wodnym Środkowej Wisły, w prawobrzeżnej zlewni rzeki Pilicy.

Gmina nie posiada sieci wód powierzchniowych charakteryzującej się dużymi przepływami. Istnieje tu jednak bardzo bogata sieć małych rzek, strug, rowów, jeden zbiornik retencyjny, ale i wiele drobnych stawów.

Główne rzeki obszaru gminy to:

- rz. Drzewiczka – prawobrzeżny dopływ rz. Pilicy – rzędne koryta od 199,4 m npm do ok. 189,2 m npm. W obszarze gminy Drzewiczka przyjmuje z prawej strony Dopływ z Gowarczowa, Krasna, Dopływ z Bernowa, Dopływ z Kamiennej Woli. Lewe dopływy to Graczuśna (granica gminy), Dopływ z Zakrzowa (z prawobrzeżnym Dopływem z Sędowa);
- rz. (struga) Wąglanka – lewobrzeżny dopływ rz. Drzewiczki – rzędne koryta od ok. 195,7 m npm do 182,6 m npm. W gminie rzeka Wąglanka zbiera z prawej strony wody Dopływu z leśn. Kowalówka; z lewej strony dopływa do niej struga rz. Opocznianka (Pogorzelec, Młynek) – rzędne koryta w gminie od ok. 189,6 m npm do 186,2 m npm.

Prawie w centrum gminy ciągnie się południkowo dział wodny oddzielający zlewnię dorzecza Drzewiczki od dorzecza Wąglanki, który w północnej swej części dział ten pokrywa się z kulminacjami wychodni skał doggeru w okolicach Białaczowa.

Większość wymienionych rzek odznacza się niewielkim spadkiem podłużnym. Jedyne górne odcinki Drzewiczki przez tzw. wał moreny gowarczowskiej) oraz Opoczniarki i Czystej odznaczają się zwiększonym spadkiem, co upodabnia wymienione fragmenty rzek do cieków górskich. Fakt ten wykorzystywany był w minionych latach dla budowy wielu zastawek wykorzystujących energię wód dla potrzeb młynów, kuźni, fryszerok.

Podmokłości (obecnie często osuszone) występują w kilku miejscach. Największe to obszary zabagnione znajdujące się na południe od Petrykoz w sąsiedztwie stawów. Wycieki i wysięki z utworów czwartorzędowych występują w dolinach rzecznych, w kilku miejscach - na południe od miejscowości Płaczków (zlewnia Dopływu z Radomka), w Skroninie u ujścia Krasnej do Drzewiczki.

Obszar gminy należy do następujących zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- RW200062548489 – Opocznianka – typologia JCW = 6
  - ~ typ JCWP - potok wyżynny węglanowy z substratem droбноziarnistym na lessach i lessopodobnych,
  - ~ status – naturalna część wód,
  - ~ ocena stanu – dobry,
  - ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- RW200024254849 - Wąglanka od zb. Wąglanka-Miedzna do ujścia – typologia JCW = 24
  - ~ typ JCWP - małe i średnie rzeki na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych,
  - ~ status – naturalna część wód,
  - ~ ocena stanu – dobry,

⁵https://kielce.pios.gov.pl/content/raporty/wod_podz/2017/podziemne.pdf

⁶ https://mjwp.gios.gov.pl/g2/oryginal/2014_01/17bdd025e1cf8e7a81e9ba8f97c8a828.pdf

- ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- RW20006254839 - Drzewiczka od źródeł do Wąglanki bez Wąglanki – typologia JCW = 6
  - ~ typ JCWP - potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych,
  - ~ status – silnie zmieniona część wód
  - ~ ocena stanu – zły,
  - ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- RW20000254845 - Zbiornik Wąglanka – Miedzna – typologia JCW = 0
  - ~ typ JCWP - nieokreślony
  - ~ status - zły
  - ~ ocena stanu – zagrożona,
  - ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- RW200062548472 – Dopływ z leśnictwa Kowalówka – typologia JCW = 6
  - ~ typ JCWP - potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych,
  - ~ status – naturalna część wód,
  - ~ ocena stanu – dobry,
  - ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- RW200062548439 – Wąglanka od źródeł do zb. Wąglanka – Miedzna – typologia JCW = 6
  - ~ typ JCWP - potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych,
  - ~ status – silnie zmieniona część wód
  - ~ ocena stanu – zły,
  - ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona;
- RW200062548529 – Zatoka – typologia JCW = 6
  - ~ typ JCWP - potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych,
  - ~ status – naturalna część wód,
  - ~ ocena stanu – zły,
  - ~ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona.

Sieć rzeczną uzupełniają liczne rowy odwadniające, także zbiorniki wodne.

Zbiorniki wód powierzchniowych są niewielkie. Reprezentują je starorzecza w dolinie Drzewiczki i Wąglanki, kilka sztucznych spiętrzeń na małych ciekach bez nazwy. Zwykle są to pozostałości dawnych spiętrzeń młyńskich lub kuźnic żelaznych. Najczęściej tworzą one zamulone i zarośnięte stawy o powierzchni od kilku do kilkunastu hektarów.

Najistotniejsze zbiorniki wodne to przede wszystkim Zbiornik retencyjny Wąglanka – Miedzna (Zalew Miedzna). Jest to sztuczny zbiornik powstały przez spiętrzenie Wąglanki zaporą ziemną o wys. 7 m. pow. przy maks. piętrzeniu 185 ha; pojemność całkowita 4,17 mln m³; wykorzystywany do celów rolniczych i do ochrony przeciwpowodziowej. W Parczowie (przy linii kolejowej, blisko granicy z gminą Opoczno – zbiorniki poeksploatacyjne po kopalni odkrywkowej piasku.

W Parczówku stawy rybne z zapleczem usługowym, stawy jako zbiorniki retencyjne i p. pożarowe w Żelazowicach, Parczowie, Radwanie, Białaczowie, Skroninie, Zakrzowie, Kuraszkowie oraz Sędowie.

Dla stanu jednolitych części wód powierzchniowych ustalono docelowe cele środowiskowe, ale też odstępstwa.

Przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2021 r. lub 2027 r., czy też ustanowienie mniej rygorystycznego celu możliwe jest w sytuacji, gdy działania niezbędne do osiągnięcia stanu dobrego są nierealne z technicznego punktu widzenia lub nieproporcjonalnie kosztowne, a także gdy wszystkie działania naprawcze miały być wdrożone do 2015 r., ale efekty tych działań nie były oczekiwane do tego czasu ze względu na warunki naturalne.

Wskazane stało się tutaj w pierwszej kolejności rozpatrzenie możliwości osiągnięcia celu w późniejszym terminie i dopiero, gdy szczegółowe analizy wykażą, iż jest to niemożliwie – wskazanie mniej rygorystycznego celu. Najczęstszą przyczyną zastosowania odstępstwa był brak technicznych możliwości wystarczającej redukcji presji ze strony gospodarki komunalnej.

JCW cele środowiskowe	odstępstwo	typ odstępstwa	termin osiągnięcia dobrego stanu	uzasadnienie odstępstwa
RW200062548489 dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	nie	nie dotyczy	2015	nie dotyczy
RW200024254849 dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych	2021	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian
RW20006254839	tak			

dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny				hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
RW20000254845 dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	tak		2027	W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
RW200062548472 dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych - dysproporcjonalne koszty	2021	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
RW200062548439 dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych	2021	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: - utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
RW200062548529 dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	nie	nie dotyczy	2015	nie dotyczy

III.3.6.c. Urządzenia wodne

Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych zalicza się: budowle piętrzące, budowle upustowe oraz obiekty służące do ujmowania wód, stopnie wodne, zbiorniki wodne, kanały, wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m, budowle regulacyjne oraz przeciwpowodziowe, stacje pomp do regulacji stosunków wodnych. Na istniejących rzekach zainstalowano następujące urządzenia wodne:

- rz. Drzewiczka: jaz Parczówek 68+300 (km od ujścia), stopień Petrykozy 72+200, 73+300,
- rz. Wąglanka: jaz Miedzna Murowana 12+000, jaz Miedzna Drewniana 9+400, jaz Wąglany 6+700.

Ważnym elementem układu hydrograficznego gminy są urządzenia melioracji wodnych i obszary zmeliorowane. W gminie Białaczów nie ma wiele obszarów zdrenowanych – w Wąglanach grunty zmeliorowane zajmują ok. 30 ha, w obrębie Sobień – ok. 390 ha, w obrębie Skronina ok. 114 ha, w Sędowie ok. 3 ha.

Istotną rolę pełni zbiornik retencyjny Miedzna – Wąglanka.

III.3.7. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów prawa wodnego

Przepisy Prawa wodnego określają, co należy rozumieć przez obszary chronione. Są to:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Celem ochrony wód jest osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, jednolitych części wód podziemnych oraz obszarów chronionych. Obszary objęte ochroną zawarte są w Rejestrze wykazów obszarów chronionych.

W/w rejestr wykazów obszarów chronionych wyznacza w obszarze gminy obszar Rezerwatu Białaczów – położony w JCW - PLRW200024254849 – jako obszar przeznaczony do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie na obszarze dorzecza Wisły – Rozporządzenie RM z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 poz. 1911).

W obszarze gminy – strefy oraz obszary ochronne wód sprowadzają się do ochronny ujęć wody zaopatrujących sieci wodociągowe oraz zakłady związane z produkcją żywności. Ochrona ujęć sprowadza się do ochrony terenu ujęcia równego terenowi działek. Nie występują obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.

III.3.8. Uwarunkowania klimatyczne

Pod względem warunków klimatycznych teren gminy Białaczów leży w obrębie Łódzkiej dzielnicy klimatycznej. Warunki klimatyczne terenu odpowiadają średnim krajowym wartościom poszczególnych elementów meteorologicznych. Omawiany teren, położony jest w strefie przejściowej pomiędzy wpływami klimatu oceanicznego i kontynentalnego. Gminę cechuje klimat umiarkowany ciepły przejściowy. Nizinny i płaski charakter obszaru gminy powoduje łatwy przepływ powietrza. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18,7°C, najchłodniejszym styczeń – 1,8°C.

W zakresie prognozowanych zagrożeń klimatu można przewidywać zagrożenie suszą, wzrost średniej rocznej temperatury, wydłużenie okresów podwyższonych upalnych temperatur, spadku długości i natężenia dni mroźnych. Przewiduje się wydłużenie okresu wegetacyjnego. Można też spodziewać się nasilenia występowania opadów nawalnych, ale także huraganowych wiatrów. Tragiczny w skutkach huraganowy wiatr dotknął gminę w lipcu 2011 r. Ryzyko wystąpienia gwałtownych zjawisk atmosferycznych określa się jako prawdopodobne.

Odczuwalna i zdiagnozowana (zagrożenie suszą stanowiło problem na przełomie marca – maja 2020 r.) może być susza meteorologiczna – atmosferyczna (brak opadów), susza hydrologiczna (spadek poziomów wód), rolnicza - glebową (mała zawartość wilgoci w ziemi dostępnej dla roślin) i może grozić suszą hydrogeologiczną (obniżenie poziomu wód podziemnych). Wiosenne zagrożenie suszą z 2020 r. później zostało zminimalizowane występującymi opadami, jednak nie jest wykluczone, że problem może powracać.

III.3.9. Stan sanitarny powietrza

Według badań jakości powietrza przeprowadzanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) Łódź, gmina Białaczów oceniana jest jako należąca do strefy Łódzkiej - kod PL 1002.

Strefie łódzkiej, w tym gminie Białaczów, przypisano klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia. Ze względu na przekroczenie poziomów ozonu przyziemnego gmina objęta jest Programem ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu przyziemnego (POP).

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza w strefie łódzkiej, a więc i w gminie Białaczów, jest emisja antropogeniczna - powierzchniowa niska z indywidualnego ogrzewania lokali mieszkalnych (spalanie węgla kamiennego) oraz liniowa – głównie od drogi wojewódzkiej oraz linii kolejowych. Znaczące są także emisje z rolnictwa pochodzące z upraw i hodowli zwierząt. Na emisje te składają się zapylenia erozyjne, pylenie z pól, emisji produktów rozkładu materii organicznej, hodowli zwierząt będącej istotnym źródłem emisji amoniaku do atmosfery. Najwyższe wskaźniki generują uprawy i suszenie owsa i pszenicy oraz hodowla bydła.

Emisję niezorganizowaną powodują też obszary kopalni odkrywkowych i transport urobku.

⁷Emisja liniowa z transportu drogowego

- dla drogi wojewódzkiej PM10 = 0,11 – 0,30 Mg/rok
- dla dróg powiatowych i gminnych PM10 = <0,10 Mg/rok

Emisja powierzchniowa z sektora komunalno – bytowego – największa dla miejscowości Białaczów oraz pasma zabudowy Parczówek – Petrykozy – Skronina - PM10 = 1,01 – 3,00 Mg/rok, lokalnie 5,01 – 10,00 Mg/rok.

Stężenie benzo(a)pirenu w pyłe PM10 na poziomie 1-2 Sa(ng/m³) w paśmie północno – wschodnim Parczówek – Petrykozy – Skronina i punktowo w Białaczowie 2-3 Sa(ng/m³)

Dla gminy najistotniejsze mogą być obiekty punktowych zanieczyszczeń niezorganizowanych i niemierzalnych (odorowych) - duże gospodarstwo rolno – hodowlane w Białaczowie i hodowla trzody chlewnej w Petrykozach. Ta druga o tyle istotna, że zlokalizowana w zwartej zabudowie wsi.

III.3.10. Klimat elektromagnetyczny

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska pola elektromagnetyczne definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Do podstawowych źródeł emisji pól elektromagnetycznych do środowiska zaliczamy: urządzenia i sieci elektroenergetyczne, urządzenia radiokomunikacyjne, radiolokacyjne i radionawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w gospodarstwach domowych i zakładach pracy.

Wg. wyników pomiarów WIOŚ⁸ Łódź w 2017 r., na terenach wiejskich średnia wartość 2-godzinna natężenia pola nie przekroczyła dolnej granicy oznaczalności metody badawczej czyli 0,3 V/m.

Na obszarze powiatu opoczyńskiego i gminy Białaczów nie znajduje się żaden punkt pomiarowy.

⁷ https://www.wios.lodz.pl/files/docs/raport_2017.pdf

⁸ Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Z uwagi na obciążenia obszaru gminy przebiegiem sieci infrastruktury technicznej wskazać należy, że źródłami przekroczenia PEM są punkty zasilające, stacje transformatorowe i napowietrzne linie elektroenergetyczne 110kV oraz 15 kV, trakcje kolejowe.

Dla napowietrznych sieci elektroenergetycznych należy uwzględnić pasy technologiczne wynikające z przepisów odrębnych oraz postulowane przez studium strefy ochronne:

- dla istniejących linii 110 kV - 36 m (po 18 m w obie strony od osi linii),
- dla linii 15 kV - 15 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii)

Źródłami PEM⁹ są też bazowe stacje telefonii komórkowych. W gminie są 2 maszty z urządzeniami nadawczymi¹⁰, które wytwarzają pola o przekroczonych wartościach, ale poza obszarami dostępnymi dla ludzi.

III.3.11. Klimat akustyczny

Do hałasu zaliczane są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16000 Hz. Na obszarze gminy nie ma punktów pomiarowych dla monitorowania natężenia hałasu. Gmina położona jest z dala od głównych tras komunikacyjnych, nie ma wielkich punktowych źródeł hałasu w postaci zakładów przemysłowych, więc nie wystąpią tu raczej strefy przekroczeń poziomów hałasu dopuszczalnego.

Głównymi źródłami hałasu w obszarze gminy są źródła liniowe – hałas komunikacyjny od dróg, w szczególności hałas generowany przez drogę wojewódzką 726. Hałas od tej drogi może być oceniany jako uciążliwy w pasmach zabudowy w Miedznej Drewnianej, na skutek zwiększonego ruchu lokalnego.

Podobne obciążenia generują też drogi powiatowe, w tym największe może pochodzić od drogi 3112E od Końskich do Opoczna, która przebiega przez intensywnie zbudowane miejscowości Skronina, Petrykozy, Parczówek.

Hałas jest generowany także przez obiekty działalności gospodarczej – produkcyjne, warsztaty, itp. ale i obiekty mieszkaniowe oraz urządzenia techniczne. Okresowo występuje też hałas rolniczy od maszyn pracujących na polach.

Najważniejsze punktowe źródła hałasu z obszaru gminy to zakłady produkcyjne: tartak, w Petrykozach, zakład ceramiczny i hurtownia budowlana w Białaczowie, niegdyś także eksploatacja kopalni,

Na terenie gminy brak jest zakładów, które emitowałyby hałas o poziomie ponadnormatywnym. Nie utworzono stref ograniczonego użytkowania. Można więc ocenić, że najistotniejszymi generatorami hałasu i najtrudniejszymi do ograniczenia będą drogi komunikacyjne – samochodowe i kolejowe.

Obowiązujące przepisy o ochronie środowiska, w tym rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 112), określają tereny obejmowane ochroną akustyczną przypisując im dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Poziomy te określono w zależności od rodzaju terenu (zabudowa mieszkaniowa, tereny uzdrowiskowe, rekreacyjno-wypoczynkowe, szpitale oraz domy opieki społecznej i budynki związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci), uwzględniając przy tym rodzaj obiektu lub działalności będące źródłem hałasu, a także pory dnia i nocy.

W obszarze gminy i w kontekście przebiegających przez nią dróg komunikacyjnych, najwięcej terenów chronionych akustycznie a narażonych na hałas znajduje się w Patrykozach, gdzie zbiegają się linia kolejowa i droga powiatowa, zlokalizowany jest tartak oraz występuje gęsta zabudowa mieszkaniowa.

III.3.12. Położenie przyrodnicze, świat roślin i zwierząt

Według regionalizacji geobotanicznej J. M. Matuszkiewicza gmina leży na pograniczu dwóch podokręgów Wzgórz Opoczyńsko – Łopuszańskich. Część północno – zachodnia (na zachód od rz. Wąglanki) należy do Podokręgu Opoczyńsko – Sulejowskiego, część południowo wschodnia (na wschód od rz. Wąglanki) do Podokręgu Głowaczowskiego.

– Flora gminy:

Szata roślinna gminy zależy od sposobu użytkowania ziemi. Na przestrzeni lat struktura ta ulega stopniowym przemianom. Zmniejsza się użytkowanie rolne na rzecz zwiększających swój udział gruntów leśnych i terenów zurbanizowanych. ¹¹W 2002 r. – udział użytków rolnych 6203 ha, 69 ha nieużytków, udział użytków rolnych w powierzchni gminy 54 %, udział gruntów leśnych 40,9%. W 2015 r. – 6154 ha, 65 ha nieużytków, udział użytków rolnych w powierzchni gminy to 53,57 %, użytki leśne 6154 ha, udział gruntów leśnych 41,39%.

Flora użytków rolnych jest w znacznym stopniu przekształcona i zależna od gospodarki agrarnej. Użytki rolne zajmują pasmo równoleżnikowe w centralnej części gminy, pasmo południkowe wzdłuż granicy wschodniej oraz enklawy w południowej części gminy. Sezonowo uprawiane są zboża, głównie żyto, pszenica ozima, pszenżyto ozime, owies, jęczmień jary, kukurydza, mieszanki zbożowe, rzepak), okopowe (pastewne, ziemniaki). Rolnictwo wprowadza duże obszary nasadzeń roślinnych, jednak roślinność ta jest jednak usuwana z końcem sezonu rolniczego.

W strukturze roślinnej gminy znaczącą rolę mają także lasy. Są to głównie lasy Skarbu Państwa co gwarantuje prawidłową gospodarkę produkcji leśnej. Lasy należą do Świętokrzysko – Kozienickiego Leśnego Obszaru Funkcjonalnego.

W północno zachodniej części gminy – pomiędzy rz. Wąglanką i rz. Opocznianką (Miedzna drewniana – Wąglany) przeważają siedliska borów mieszanych świeżych i borów świeżych. W drzewostanach dominuje sosna w wieku 40 – 80 lat. Miejscami lasy mieszane wilgotne olsowe oraz brzeziny.

⁹ promieniowania elektromagnetycznego

¹⁰ <http://mapabts.pl>

¹¹ <https://geoportal.lodzkie.pl/imap/>

W północno – wschodniej części gminy (Parczówek – Kuraszków) – także bory świeże, ale też lasy mieszane wilgotne z dużym udziałem brzozy w wieku 25 -40 lat. Podobne zespoły roślinności leśnej zajmują lasy południowej części gminy. W lasach obrębu Białaczów – Ossa przeważają bory mieszane świeże z dominującą sosną w wieku 18 – 80 lat. Wzdłuż Dopływu z leśnictwa Kowalówka – lasy mieszane świeże, z największym udziałem sosny, ale też z jodłą 46-76 lat. W centralnej części kompleksu lasów Ossy – las bukowy ok. 70 lat. Przy granicy gminy także bory mieszane wilgotne. Duży udział młodej 17-30 lat brzozy.

W sąsiedztwie Kowalowa – głównie zbiorowiska juwenilne. Zbiorowiska juwenilne – młodniaki sosnowe 4- 15 lat zajmują znaczne obszary tego kompleksu. Kompleksy leśne w południowo – wschodniej części gminy, na południe od Zakrzowa – to głównie lasy mieszane świeże, głównie sosnowe, ale też znaczna enklawa dąbrowy w wieku ok. 80 lat (obr. Skronina) i świerku przy północnej granicy lasów z polami. Także pasmo olsów – olszyna 5-30 lat wzdłuż Dopływu ze Swędowa

Istotne miejsce w strukturze roślinnej gminy pełnią ekosystemy łąk i pastwisk tworzące ciągi ekologiczne towarzyszące rzekom i ciekom wodnym oraz rowom odwadniającym. Zajmują one około 1226,6174 ha, co stanowi ok. 11% gminy. Występują tu łąki kośne, pastwiska - łąki trwałe (z zespołami wyczyńca łąkowego), okresowo wilgotne, świeże, ziołoroślowe oraz łąki murszowe, torfowe, wilgotne (z zespołami turzyc), zbiorowiska szuwarowe w strefach przybrzeżnych cieków wodnych, torfowiska przejściowe. Liczne łąki dające siano ściółkowe. Użytki zielone z ciekami wodnymi pełnią najważniejszą rolę w strukturze gminy. Rola ta nie wynika z obszaru jaki zajmują, ale z roli łączników ekologicznych w strukturze gminy. Doliny posiadają także rozbudowaną sieć rowów odwadniających które wraz wodami rzek i cieków oraz stawów, zbiornikiem wodnym w Miedznej - tworzą ekosystemy wodne.

Naturalne zbiorowiska roślinne obejmują głównie obszary łąk i pastwisk. Występują też w lasach, głównie tych o mniejszej antropopresji. Tereny zurbanizowane nasycone są roślinnością antropogeniczną – drzewami owocowymi, roślinami ozdobnymi.

Wyrazem zróżnicowania flory i fauny gminy są potencjalne fitocenozy.

Doliny rzek – Drzewiczki, Wąglanki, Opoczniarki, Dopływu z Radomka, Dopływów spod Sędowa i Dopływu z Zakrzowa obejmują potencjalne siedliska łągów jesionowo – olszowych. W obniżeniu dolin Opoczniarki i Wąglanki – także wcinające się w obszar gminy bory mieszane wilgotne. W obrębach Radwan – Żelazowice – u zbiegu Opoczniarki i jej dopływu strugi Topolice – potencjalne siedlisko boru mieszanego wilgotnego. Wzdłuż lewego brzegu rz. Drzewiczki i w południowo – zachodnim obszarze okalającym Białaczów – siedliska lasu świeżego mieszanego serii ubogiej. Pozostały obszar gminy – najwyższej wyniesiony to siedliska dąbrowy świetlistej.

Oceniając całość obszaru gminy można uznać, że gminę cechuje znaczna różnorodność biologiczna determinowana przez różne, mieszące się ekosystemy i ich strefy ekotonowe.

– Fauna gminy

Różnorodność występowania fauny zależna jest od biotopów, stanu zainwestowania i presji antropogenicznej. Ekosystemy agrarne są miejscem żerowania oraz siedliskami fauny lądowej reprezentowanej przez zwierzęta polne, polno-leśne – zające, sarny, kuny, pospolite gryzonie, ptactwo – kuropatwy, bażanty, sroki, wrony, wróble, czajki, słowiki, pliszki, gąsiorki, świergotki. W lasach spotkać można sarny, jelenie, dziki, lisy i zające, ale także łasice, kunę leśną, jeże oraz nietoperze. Ptaki lasów to dzięcioły, sowy. Ponadto – bogata fauna glebowa, owady, w wodach – także ichtiofauna. Najczęściej spotykane ryby w rzekach to ukleje, płocie, okonie. W zalewie Miedzna – także sumy, sandacze, leszcze. Zalew Miedzna jest także ostoją dla wielu ptaków związanych z wodami. można tu spotkać łabędzie nieme, gęgawy, krzyżówki, cyraneczki, nurogęsi, łyski, zimorodki, wąsatki.

Fauna gminy jest złożona z prostych, typowych gatunków. Brak ostoi zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

– Przyroda nieożywiona

Pomiędzy Petrykozami a Białaczowem, na powierzchni terenu znajduje się plejstoceniński głaz narzutowy o śr. 6,5 m. Nie jest uznany za pomnik przyrody.

– Struktura przyrodnicza i różnorodność biologiczna

Struktura przyrodnicza uwarunkowana jest przede wszystkim budową i ukształtowaniem podłoża oraz uwarunkowaniami wodnymi, wodno-gruntowymi. Te trzy elementy determinują ukształtowanie biotopów dające podstawy do rozwoju określonych organizmów żywych (biotopów). Biotop razem z biocenozą tworzą ekosystemy.

W obszarze gminy wyróżniają się:

- tereny wód płynących – z ekosystemami wodnymi
- tereny wód stojących - z ekosystemami wodnymi
- tereny terasów zalewowych, dolinne – z ekosystemami łąkowymi
- tereny terasów nadzalewowych równin peryglacjalnych i wzgórz morenowych w użytkowaniu leśnym – z ekosystemami leśnymi
- tereny terasów nadzalewowych równin peryglacjalnych i wzgórz morenowych w użytkowaniu rolniczym – z ekosystemami agrarnymi
- tereny osadnicze – z ekosystemami antropogenicznymi.

Na bogatą różnorodność biologiczną składają się więc wyszczególnione powyżej główne ekosystemy. Tworzą one system ekologiczny składający się z:

- głównych ciągów (korytarzy) - o znaczeniu ponadgminnym, tranzytowym – tworzone przez dolinę rz. Drzewiczki, rzeki Wąglanki oraz Opoczniarki i Zatoki

- sięgaczy – o znaczeniu lokalnym – jakie tworzą doliny strug i potoków – Dopływu z Zakrzowa z Dopływem z Sędowa, Dopływem z kamiennej Woli oraz fragmentami Dopływu z Bernowa i Krasnej w rejonie ujść do Drzwiczki, także Dopływu z leśniczówki Kowalówka, Dopływu z Radmoka do rz. Wąglanki, oraz ciekę Topolice do rz. Opoczniarki
- obszarów węzłowych – kompleksów leśnych pasma północnego – lasy pomiędzy rz. Opoczniarką i rz. Wąglanką pasma: Radwan, Żelazowice i Miedzna Drewniana, lasy pomiędzy rz. Wąglanką i Drzewiczką pasma: Wąglany i Parczowa, lasy pomiędzy rz. Drzewiczką i ciekim Zatoka w obrębach Parczówek - Kuraszków
- obszarów węzłowych – kompleksów leśnych pasma południowego – lasy pomiędzy rz. Wąglanką i Drzewiczką – obręby Ossa, Sobień do Skroniny i Sędowa,
- węzeł torfowisk przy północnej granicy gminy – w gminie Opoczno – w zapadliskach krasowych na osi rz. Wąglanki
- węzeł Zbiornika Miedzna Murowana,
- lokalne węzły wokół torfowisk i większych stawów – np. torfowiska u ujścia Krasnej, na południe od miejscowości Płaczków (zlewnia Dopływu z Radmoka), zespoły stawów w Parczówku, zawodnione wyrobiska w Parczowie, stawy w miejscowościach: Żelazowice, Białaczów, Zakrzów, Skronina, Sędów, Parczów, Kuraszków, Radwan, Sobień – Trzebany oraz Kowalów - staw Lasów Państwowych.

W obszarze gminy występują bariery ekologiczne – migracyjne. Są to głównie bariery liniowe w postaci dróg komunikacyjnych samochodowych i kolejowych. Przede wszystkim droga wojewódzka przecinająca dolinę Wąglanki w Wąglanach, droga powiatowa i linia kolejowa odcinające od zachodu dolinę rz. Drzewiczki. Dla awifauny barierami są napowietrzne linie elektroenergetyczne i trakcja kolejowa.

Warunki bytowania zwierząt ograniczane są także terenami zabudowy, wyrobiskami odkrywcowymi kopalni. Przeszkodami są też siedliska zabudowane, ogrodzenia, najbardziej istotne w nieprzerwanych ciągach zwartej zabudowy, także enklawy siedlisk wcinające się w ciągi ekologiczne.

III.3.13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Gmina Białaczów leży poza europejskimi systemami sieci przyrodniczych Natura 2000. Północno – wschodni kraniec gminy – dolina strugi Zatoka - jest natomiast częścią krajowego korytarza ekologicznego w sieci Econet Polska. W obszarze gminy – wg. planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ (Uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.) proponowane jest utworzenie Białaczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Ma on zapewnić zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnić ciągłość systemu ekologicznego. Białaczowski OCHK objąłby w obszarze gminy dolinę rz. Drzewiczki, dolinę rz. Wąglanki (pasmo gleb hydrogenicznych), kompleksy lasów na prawym brzegu Wąglanki wraz z Rezerwatem Białaczów oraz kompleksy leśne w północnej części gminy otaczające torfowiska opoczyńskie

Na obszarze gminy Białaczów występują następujące obiekty objęte ochroną przyrody i krajobrazu wymienione w przepisach o ochronie przyrody: Rezerwat Białaczów, pomniki przyrody, użytki ekologiczne:

a) Rezerwat Białaczów:

- lokalizacja: Powiat Opoczyński, gmina Białaczów, Nadleśnictwo Opoczno, Leśnictwo Białaczów, oddz. 101 a, b, c, d, f, g, h, i, 101 ~a, ~b; obr. Opoczno – powierzchnia 21,87 ha
- mezoregion - Wzgórze Opoczyńskie 342.12
- rodzaj rezerwatu – leśny
- opis chronionego obiektu - naturalny las grądowy z udziałem lipy, jawora, buka
- podstawa prawna - Zarządzenie NR 22/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 15 marca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Białaczów" (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 89, poz. 705), Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 7 maja 1984 r. zmieniające zarządzenia w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (MP NR 15, poz. 107 z 1984 r.), Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 maja 1976 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (MP Nr 24, poz. 108 z 1976 r.).

¹²Lasy uroczyska Białaczów należały przed II wojną światową do prywatnej własności i były systematycznie zagospodarowane, dowodem na to jest otrzymanie przez właściciela majątku Białaczów Zygmunta Platara w 1923 na wystawie Towarzystwa Rolniczego w Radomiu złotego medalu za całokształt produkcji leśnej. Po upaństwowieniu lasów, kompleks Białaczów wszedł w skład Nadleśnictwa Opoczno do którego należy dzisiaj. Spośród zbiorowisk leśnych rezerwatu, całkowicie naturalny charakter posiada zespół łągu olszowo – jesionowego o charakterze przystrumieniowym. Dominującym zbiorowiskiem w rezerwacie jest grąd subkontynentalny (w formie grądu wysokiego) w znacznym stopniu zniekształcony wskutek intensywnej gospodarki człowieka, co wyraża się nadmiernym udziałem sosny i brzozy, niedostatecznym udziałem dębu oraz występowanie gatunków obcych jak robinia akacjowa, dąb błotny i dąb czerwony. Naturalny charakter posiada niewielki płat łągu jesionowo - olszowego i łągu wiązowo-jesionowego. Wśród drzewostanów dominują drzewostany sosnowe VI klasy wieku i dębowe z udziałem sosny i brzozy V kl.w. sztucznego pochodzenia. Wartości krajobrazowe rezerwatu podwyższa drzewostan sosnowy X kl. w. z udziałem lipy, buka VII kl. w., a także lipy, grabu młodszych klas wieku. Należy podkreślić naturalną ekspansję lipy, która występuje we wszystkich warstwach drzewostanów.

¹² https://www.opocznowiat.pl/strona-256-rezerwat_bialaczow.html

Rezerwat położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego pałacu Małachowskich. Kilkunastohektarowy park - las rezerwat stanowi ważne ogniwo zespołu krajobrazowego, łączącego w sobie wartości architektoniczne z przyrodniczymi. Wartość dydaktyczna i naukowa tego zbiorowiska leśnego jest znaczna z powodu rzadkości jego występowania w postaci tak doskonałej oraz ze względu na udział w nim jawora, który znajduje się tutaj na granicy swego zasięgu geograficznego. Występujące w rezerwacie zbiorowiska leśne o charakterze grądów wysokich mają w pewnym stopniu zmniejszony skład i strukturę przez prowadzoną w przeszłości gospodarkę leśną, co wyraża się nadmiernym udziałem w nich sosny i brzozy, a niedostatecznym dębu i graba. Można tu spotkać obce gatunki drzew, co jest wyrazem nienaturalności tego lasu, między innymi aleję złożoną z dębu błotnego, gatunku pochodzenia amerykańskiego. Często na terenie rezerwatu można spotkać bluszcz pospolite pnące się po pniach drzew, dające wspaniałe wrażenie. Położenie rezerwatu w sąsiedztwie zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego tworzy w całości unikalny zespół krajobrazowy. W warstwie podszytu dominują: jarzab pospolity, kruszyna, bez czarny, czeremcha, buk, grab, jawor. W runie występują m. in. następujące rośliny objęte ochroną gatunkową ścisłą i częściową: konwalia majowa, bluszcz pospolity, przylaszczka pospolita, rokitnik pospolity.

b) Pomniki przyrody: aleja 180 drzew: graby, klony, kasztanowce, lipy

- utworzenie pomnika - Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 17, poz. 177)
- lokalizacja – dz nr ew. 417 przy drodze Białaczów – Ogonowice (Ostrów).

Wcześniej chronione pomniki przyrody: 90 modrzewi europejskich (zniesiona ochrona), lokalizacja: dz. nr ew. 1861 - Leśnictwo Białaczów oddz. 108 a, d, f, 116 a, b (utworzenie pomnika - Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 17, poz. 177). Aleja została zniszczona wichurą z 2011 r. Ochrona zniesiona z całej alei modrzewiowej - Uchwała Nr XI/72/2011 Rada Gminy Białaczów z dnia 27.10.2011 r. w sprawie zniesienia formy ochrony - pomnikowej alei modrzewiowej położonej na terenie leśnictwa Białaczów przy drodze nr 107007E z Białaczowa do Ossy (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 2011 Nr 353, poz. 3547), wcześniej ochrona 1 modrzewia zniesiona Rozp. Woj. Łódzkiego Nr 33/2007 z 18.07.2007; Dz. U. Nr 243, poz. 2244;

c) Użytki ekologiczne:

- 1. - bagno:

- ~ lokalizacja - Białaczów, Leśnictwo Białaczów, oddz. 111 c, N-ctwo Opoczno, dz. Nr 2745 - pow. - 0,14 ha
- ~ utworzenie - Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczów; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne,
- ~ celem ochrony jest ochrona bagien śródleśnych zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej na wskazanych obszarach

- 2. - bagno:

- ~ lokalizacja - Miedzna Drewniana, Leśn. Białaczów, oddz. 70 b, N-ctwo Opoczno, dz. Nr 1651 - pow. - 0,1 ha
- ~ utworzenie - Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczów; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne,
- ~ celem ochrony jest ochrona bagien śródleśnych zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej na wskazanych obszarach

- 3. - bagno:

- ~ lokalizacja - Skronina, Leśnictwo Kowalów, oddz. 90 i N-ctwo Opoczno, dz. Nr 1302 - pow. - 0,14 ha
- ~ utworzenie - Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczów; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne,
- ~ Celem ochrony jest ochrona bagien śródleśnych zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej na wskazanych obszarach

- 4. - bagno:

- ~ lokalizacja - Skronina, Leśnictwo Kowalów, oddz. 90 j N-ctwo Opoczno, dz. Nr 1302 - pow. - 0,33 ha
- ~ utworzenie - Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczów; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne,
- ~ celem ochrony jest ochrona bagien śródleśnych zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej na wskazanych obszarach

- 5. - bagno:

- ~ lokalizacja - Białaczów, Leśnictwo Kowalów, oddz. 114 g, N-ctwo Opoczno, dz. Nr 2748 - pow. - 0,15 ha
- ~ utworzenie - Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

- 6. - bagno śródleśne:
  - ~ lokalizacja - Białaczów, Leśnictwo Kowalów, oddz. 115 g, N-ctwo Opoczno, dz. Nr 2749 - pow. – 0,68 ha
  - ~ utworzenie – Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
- 7. - bagno śródleśne:
  - ~ lokalizacja - Białaczów, Leśnictwo Kowalów, oddz. 116 d, N-ctwo Opoczno, dz. Nr 2750 - pow. – 0,24 ha
  - ~ utworzenie – Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
- 8. - bagno śródleśne:
  - ~ lokalizacja - Białaczów, Leś. Kowalów, oddz. 122 d (było 122i), N-ctwo Opoczno, dz. Nr 2757 - pow. – 0,28 ha
  - ~ utworzenie - Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczów; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
  - ~ celem ochrony jest ochrona bagien śródleśnych zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej na wskazanych obszarach
- 9. - bez nazwy:
  - ~ lokalizacja - Białaczów, dz. nr ew. 494, obręb Ossa, oddz 153 b - pow. – 0,17 ha
  - ~ utworzenie – Uchwała Nr Xxv/128/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego na terenie gminy Białaczów (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 4231)
  - ~ celem ochrony użytku ekologicznego jest utrzymanie we właściwym stanie lokalnej populacji kumaka nizinnego
- 10. - Piasetnica:
  - ~ lokalizacja - Białaczów, dz. nr ew. 70/2 obręb Kuraszków, oddz 238 b, 238 c - pow. – 0,56 ha
  - ~ utworzenie – Uchwała nr V/51/2019 Rady Gminy Białaczów z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 2868)
  - ~ celem ochrony użytków ekologicznych jest ochrona bagien oraz naturalnego rozlewiska rzeki Drzewiczki z zachowaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej oraz pozostałości naturalnych ekosystemów.
- 11. - Na Błotku:
  - ~ lokalizacja - Białaczów, oddz. 239 Ba, dz. nr ew 413/2, obręb Parczówek - pow. – 0,14 ha
  - ~ utworzenie – Uchwała nr V/51/2019 Rady Gminy Białaczów z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 2868)
  - ~ Celem ochrony użytków ekologicznych jest ochrona bagien oraz naturalnego rozlewiska rzeki Drzewiczki z zachowaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie różnorodności biologicznej oraz pozostałości naturalnych ekosystemów.

III.3.14. Gospodarka zielenią – urządzenie i kształtowanie terenów zieleni

Poza obszarami lasów i naturalnej zieleni łąkowej, skupisk zadrzewień śródpolnych, także zieleni antropogenicznej przydomowej sadów i ogrodów, zieleni dekoracyjnej towarzyszącej wszelkiej zabudowie - w gminie znajdują się tereny i obiekty zieleni urządzonej, założeń parkowych.

Ważniejsze skupiska zieleni urządzonej to: park pałacowo – krajobrazowy w Białaczowie, zieleń cmentarzy w Białaczowie, Patrykozach, Żelazowicach.

III.3.15. Środowisko kulturowe i ochrona krajobrazu kulturowego

¹³Krajobraz, w którym ogół cech naturalnych (przyrodniczych) został zdominowany przez dzieła rąk ludzkich, to krajobraz kulturowy. Wartościami krajobrazu kulturowego są jego cechy fizjonomiczne (wygląd, obraz obszaru) będące wynikiem wykorzystania warunków naturalnych do stworzenia wartości kulturowych oraz niematerialna wiedza o społeczeństwie, które ten krajobraz stworzyło. Definicja krajobrazu kulturowego jest zawarta w art. 3 pkt. 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Krajobraz kulturowy to postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka. W obszarze gminy będą to więc głównie siedliska. Krajobraz naturalny, nawet przekształcony ręką człowieka, stanowi tło do postrzegania wprowadzonych obiektów.

Do XVIII w. tereny gminy porastały gęste lasy należące do kompleksu Puszczy Pilickiej. Takie warunki naturalne sprawiały, że teren ten nigdy nie był atrakcyjny pod względem osadniczym.

Pierwsze osiedla ludzkie były wsiami o bardzo małych rozmiarach i powstawały głównie w dolinach rzek.

Z rozpoznania archeologicznego obszaru gminy wynika, że najstarsze odnalezione ślady człowieka w tym rejonie pochodzą z prehistorycznej epoki neolitu (od ok. 5200 p.n.e) – stanowiska w Parczówku, Petrykozach, Skroninie.

¹³ http://samorzad.nid.pl/baza_wiedzy/krajobraz-kulturowy-opracowania-planistyczne-sporzadzane-przez-jednostki-samorządu-terytorialnego-jako-narzedzia-jego-ochrony/

Najwięcej śladów dawnej bytności człowieka na tych ziemiach obejmuje pasmo wzdłuż rz. Drzewiczki – od Skroniny poprzez Petrykozy, do Parczówka. Kolejne obszary nagromadzenia śladów archeologicznych to pasmo Miedznej Murowanej – Drewnianej do Wąglan (dolina rz. Wąglanki).

Najwięcej jest oczywiście odnalezionych zabytków z okresu nowożytnego. Od XV w. datuje się też najintensywniejszy rozwój gminy – rozwój Białaczowa i pozostałych miejscowości, głównie centralnego równoleżnikowego pasma gminy od Żelazowiec poprzez Miedzną Drewnianą, Wąglany, poprzez Białaczów i Parczów do pasma południkowego wzdłuż Drzewiczki – Skronina – Petrykozy – Parczówek. Cały ten obszar został silnie przekształcony antropogenicznie głównie poprzez wykarczowanie lasów i pozyskanie gruntów uprawowych, intensywny rozwój osadnictwa.

Kształtowanie sieci osadniczej następowało na przestrzeni niemal pierwszych trzynastu stuleci. Pierwsze pisane wzmianki o miejscowościach gminy pochodzą właśnie z XIII w. Powstawanie osad uwarunkowane było wieloma czynnikami natury przyrodniczej oraz społeczno – gospodarczej, politycznej. Historyczna sieć osadnicza przetrwała w różnym stanie, począwszy od reliktywów archeologicznych osadnictwa pradziejowego poprzez zachowane zespoły z dawnym rozplanowaniem i nie naruszona zabudową. Głównymi czynnikami wpływającymi na rozwój osadnictwa były uwarunkowania przyrodnicze – rzeki dające dostęp do wody, urodzajność gleby, ukształtowanie terenu warunkujące bezpieczeństwo osad i łatwość uprawy ziemi. W następnej kolejności czynnikami osiedleńczymi były powiązania komunikacyjne drogowe, później też rozwój kolei.

O rozwoju osadnictwa decydowały też złoża surowców przy których lokowały się zakłady wytwórcze rzemieślnicze (młyny nad wodami, fryszerki przy złożach rud żelaza).

Sąsiedztwo lasów zapewniało ludności drewno do celów budowlanych, także miód, mięso zwierząt. Uwarunkowania osadnicze w obszarze gminy nie były jednak zbyt bogate, więc gmina nie ma szeroko rozwiniętej sieci osadniczej, nie powstały tu duże miasta, przemysł ani wysoko rozwinięta sieć infrastruktury. Dzięki temu zachowana została równowaga ze środowiskiem przyrodniczym.

Gmina Białaczów jest częścią Ziemi Opoczyńskiej i jej kultury ludowej wyróżniającej się gwarą, strojem, kanonami zdobnictwa widocznymi np. w wyrobach tkackich lub dawnej dekoracji domów, obrzędami, zwyczajami, pieśniami. Główną miejscowością gminy jest Białaczów – niegdyś prywatne miasto szlacheckie, obecnie wieś, siedziba gminy – centrum administracyjne, historyczne i kulturowe.

Białaczów związany jest z magnackim rodem Odrowążów i Białaczowskich. W Białaczowie ok. 1200 r. urodził się bł. Jan Prandota, polski duchowny katolicki, biskup krakowski – fundator pierwszego kościoła w Białaczowie. Prawa miejskie nadano miejscowości w 1233 r. Prawdopodobnie też już w XIV w. istniał tu zamek (dwór obronny).

Status miasta potwierdził w 1456 r. Kazimierz Jagiellończyk ponawiając nadanie prawa miejskiego magdeburskiego. Miasto otrzymało wówczas prawo do trzech rocznych jarmarków i coczwartkowych targów. W XV w. został też prawdopodobnie założony park pałacowy o powierzchni 15 ha. W dworze obronnym Białaczów miała się też urodzić Anna Białaczowska Odrowążówna, z męża Kochanowska, matka Jana Kochanowskiego (1530-84).

Przywilej króla Kazimierza (a więc nadanie praw miejskich) potwierdziły kolejne nadania - w 1509 r z ręki króla Zygmunt I, w 1563 r. Zygmunta Augusta nadającego miastu prawo magdeburskie. To samo uczynił Stefan Batory w 1578 r. oraz Zygmunt III w 1615 r. i Władysław IV w 1640 r.

W 1671 r. na tutejszym zamczku dokonał się jednak podział miasteczka Białaczowa pomiędzy Antonim na Białaczowie Kochanowskim i Zofią Rudzińską oraz innymi potomkami". Od tego momentu datuje się upadek zamku, z którego do dzisiaj przetrwały jedynie piwnice zamkowe.

W 1723 roku nabywcą części dóbr Białaczowa stał się Franciszek z Dębian Dembiński, a po nim odziedziczył Ludwik Dembiński, kasztelan wojnicki.

W 1727 roku Białaczów został nabyty przez hrabiego Jana Małachowskiego, starostę Opoczyńskiego, a w 1787 r. jego syn Stanisław marszałek Sejmu Czteroletniego odziedziczył majątek i postanowił zmienić Białaczów w dobrze prosperujące miasteczko. W dniu 2 lipca 1787 roku nadał on kolejny przywilej miejski, który wraz sześcioma poprzednimi w dniu 1788 roku potwierdził Stanisław August.

Stanisław Małachowski, nadał też miastu herb przedstawiający w błękitnej tarczy herbowej splecione inicjały majuskułowe „S” i „M” barwy złotej. Nadany przywilej między innymi uwolnił mieszczan od poddaństwa, potwierdził prawo magdeburskie i określił lokalizację miasta. Od tego czasu zaznaczył się rozkwit dóbr białaczowskich. Marszałek poprawił architekturę, polepszył sytuację mieszczan, nadał wolność chłopom i rozwinął przemysł, eksploatował również złoża rud żelaza. Zbudował zakłady przemysłowe w Petrykozach, Rudzie Białaczowskiej (obecnie poza granicami gminy), Sendowie i Parczowie. W 1877 r. w kluczu białaczowskim czynne były 4 kopalnie rudy żelaza, wielki piec i 5 fryszerok. Zbudował też ratusz dla miejskiej władzy oraz pałac.

Budowa klasycystycznego pałacu w Białaczowie rozpoczęła się w 1799, prawdopodobnie ukończono ją w 1803 roku.

Pałac (przypominający warszawski belweder), zbudowany około 1800 roku według projektu Jakuba Kubickiego, jest przykładem stylu klasycystycznego już z założenia palladiańskiego (pałacu połączonego ćwierć kolistymi galeriami w neogotyckim parku krajobrazowym, z oranżerią i sztucznymi ruinami projektu F. M. Lanciego).

Po Stanisławie Małachowskim kolejnymi właścicielami pałacu byli: brat Antoni, potem jego syn Ludwik, który zmarł w 1856 r. Majątek przekazał najstarszej córce Hortensji, a ta - siostrzeńcowi Ludwikowi Broël-Platerowi. Jego syn Zygmunt wybudował cegielnię i tartak w Petrykozach.

Mimo inwestowania w produkcję, wskutek braku perspektyw gospodarczych i położenia z dala od główniejszych dróg, w okolicy słabo zaludnionej, Białaczów nie uzyskał większego znaczenia. Stał się przykładem wadliwej lokacji miasta i niespełnionych ambicji i aspiracji. W roku 1870 r. miejscowość utraciła prawa miejskie.

Najstarsza z córek Ludwika – Hortensja - zapisała majątek w roku 1888 synowi swej siostry Stefanii, hrabiemu Ludwikowi Broel – Plater. Po I wojnie światowej uregulowane zostały serwituty i przeprowadzona została parcelacja majątków w Parczowie, Petrykozach i Żelazowicach.

Ludwik Jan - syn Zygmunta Stefana Broel – Plater i Anny Brzozowskiej - uczestniczył w kampanii wrześniowej. Osadzony w oflagu Murnau VIIA, po pięcioletniej niewoli niemieckiej wstąpił do armii gen. Pattona. Zmarł w 1946 r. w Loreto we Włoszech. Ostatnim właścicielem majątku był hrabia Zygmunt Plater. Jedną z jego córek Anna, wyszła za mąż za Jana Ostrowskiego, który był właścicielem Ujazdu i Tomaszowa Mazowieckiego.

W roku 1945 majątek białaczowski został przejęty na rzecz Skarbu Państwa na podstawie dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. Rodzina Platerów została zmuszona w 1946 r. do opuszczenia swej siedziby.

Po wojnie pałac białaczowski początkowo służył jako magazyn zboża i szkoła podstawowa. W latach 1952 – 1954 przeprowadzono w pałacu prace konserwatorskie pod kierunkiem Bohdana Marconiego, po których zakończeniu budynek przejął Dom Opieki Społecznej.

Od czasów po II wojnie światowej majątek ulega niszczeniu, przypałacowe stawy po wojnie służyły podobno jako szambo dla Zakładu Opieki Społecznej. W 2012 r. pałac został opuszczony a Dom Pomocy Społecznej został przeniesiony do Niemojowic.

Przedmiotowa nieruchomość jest objęta ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wszelkie prace remontowe wymagają stosownego zezwolenia konserwatorskiego, co pociąga za sobą duże nakłady finansowe, które przekraczają możliwości Powiatu Opoczyńskiego.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi decyzją Nr GZ.rn.625.192.2017 z dnia 15.11.2018 r., orzekł, iż zespół pałacowo – parkowy „Białaczów” nie podlegał przejęciu na Skarb Państwa w myśl przepisu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN. Decyzja nie jest ostateczna. Byli właściciele mogą podjąć działania do odzyskania majątku. Obecnie obiekt niszczeje.

Oprócz Białaczowa na uwagę zasługują też inne wsie gminy powstałe najczęściej na prawie niemieckim, często w wyniku akcji kolonizacyjnej mającej na celu zagospodarowanie pogranicza Małopolski i Mazowsza – w XIV – XV. Większość to dawne folwarki rycerskie. Wyróżniają się: to Radwan i Żelazowice – morfogenetyczne typy owalnicowe, Petrykozy i Parczów – ulicówki, i inne o układach złożonych, wielodrożnicowych, często o zatartych cechach pierwotnych. Pierwotne założenia zostały często rozbudowane ewoluując obecnie w układy złożone. Wsie gminy cechują się jednak wyróżnikami przestrzennymi w postaci ulokowania zabudowy wokół lub w sąsiedztwie centralnie zlokalizowanych stawów tworzonych dla zabezpieczenia ludności w wodę i dla celów przeciwpożarowych – Radwan, Żelazowice, Zakrzów, Sędów. Wiele wsi zachowało też typowe układy rozlogów, bez ekspansji zabudowy – w tym aspekcie wyróżniają się również Żelazowice, Zakrzów.

Gmina Białaczów dzięki przeważającej funkcji rolniczej ale i mniejszej zamożności (w tym przypadku stało się to pozytywnym aspektem) zachowała dużo walorów krajobrazowych i kulturowych. Do dnia dzisiejszego koloryt kulturowy tworzą kościoły – parafia Białaczów - pierwszy kościół z XIII w. rozbudowany w XVII w., parafia Petrykozy – pierwszy kościół z XV w, nowy z XVIII w. oraz nowa w parafia z XX w. w Żelazowicach.

Wyróżniające się elementy krajobrazu kulturowego:

- układy wsi - owalnice, ulicówki, złożone, w tym założenie miejskie Białaczowa rynkiem, placem przykościelnym i kościołem, zespołem pałacowo-parkowym Małachowskich oraz zespołem folwarcznym (Stanisławów), średniowiecznym Starym Rynkiem w postaci poszerzenia drogi po obu stronach kościoła i Nowym Rynkiem z XVII w. o kształcie nieregularnego trapezu, zlokalizowanym na południe od starego i połączonym kompozycyjnie z zespołem pałacowo-parkowym aleją parkową (od zachodu) oraz z ciągiem szerokich ulic Sobińskiej i Parczowskiej (od wschodu) - rynek otoczony zwartą, ustawioną kalenicowo XIX w. zabudową z akcentowanymi dominantami: kościoła pw. św. Jana Chrzyciela (XVI w.) z dzwonnica i plebanią oraz budynkiem ratusza (1797 r.).
- pozostałe dominanty i sylwety: zabytkowy kościół w Petrykozach pw. św. Doroty (projekt nadwornego architekta króla Stanisława Augusta Poniatowskiego Jana Chrystiana Kamsetzera), współczesny kościół w Żelazowicach
- zabytkowe budynki,
- punkty identyfikacyjne: krzyże i kapliczki przydrożne,
- zabytkowe założenia zielone: park pałacowy w Białaczowie projektu Jakuba Kubickiego
- cmentarze: Białaczów, Petrykozy, Żelazowice
- charakterystyczne krajobrazy – pola, błonia, łąki,
- miejsca, pomniki i obiekty upamiętniające wydarzenia historyczne: w Białaczowie - obelisk upamiętniający rozstrzelanie partyzantów AK, Obelisk w hołdzie pomordowanych w czasie II wojny światowej mieszkańców Gminy Białaczów, obelisk pamięci ppor Mariana Suskiewicza, obelisk na pamiątkę huraganu w 2011 r.; w Ossie - miejsce pamięci żołnierzy AK; w Petrykozach - tablica poświęcona ppor. Bronisławowi Dudzie; w Sobieniu Łubach - tablica upamiętniająca poległych z oddziału AK „Błysk”; w Skroninie - tablica upamiętniająca zamordowanych i spalonych przez Niemców mieszkańców Skroniny;
- tradycje, ceremonie, cykliczne imprezy gminne integrujące społeczność: święta kościelne, sportowe - o Puchar Wójta Gminy Białaczów i Puchar Przewodniczącego Rady Gminy Białaczów, turnieje piłkarskie, dożynki, festyny rodzinne, rajdy piesze i rowerowe itd.
- centra kultury gminy: świetlice wiejskie, placówki oświatowe, strażnice OSP, kluby sportowe - m.in.: Ludowy Klub Sportowy "Białaczów" w Białaczowie, Wiejski Klub Sportowy Parczówek, Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego "Return Opoczno" z siedzibą w Parczówku, Stowarzyszenie Klub Sportowy Sobień, UKS "Olimpia" Skronina i UKS "Młodzi Liderzy Białaczów", „UKS Błękitni Miedzna Drewniana”, „UKS Gigant Petrykozy”.

III.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

III.4.1. Wprowadzenie

Zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, parków kulturowych. Uwzględnienia wymaga w szczególności Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednocześnie ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome wpisane do rejestru i ich otoczenie, inne zabytki nieruchome znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków oraz parki kulturowe.

Zgodnie z Krajowym programem ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019 – 2022 (MP z 2019 poz. 808) – celem tego programu stało się „Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami”. Cel programu winien być więc przeszczepiony na grunt przedmiotowego studium.

W studium winny być zawarte informacje o wszystkich obiektach podlegających ochronie konserwatorskiej, ujętych w rejestrach zabytków i ewidencjach zabytków.

W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium. Gmina nie posiada jednak takiego programu (program jest w trakcie sporządzania). Nie posiada też dóbr kultury współczesnej. Na obszarze gminy nie ma też parku kulturowego.

W studium gminy Białaczów należy uwzględnić zabytki nieruchome z rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. W kierunkach zagospodarowania przestrzennego trzeba będzie określić rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu. Ustalane przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu winny uwzględniać opiekę nad zabytkami.

III.4.2. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

ULICA/nr (obecny nr)	NAZWA OBIEKTU	DATA	NR REJESTRU I DATA WPISU
BIAŁACZÓW			
1	Kościelna 34 (32)	Kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. św. Jana Chrzciciela i dzwonnica	XVI, k. XVII, XIX, nr rej.: 464 z 11.03.1957 oraz 346 z 21.06.1967
2	Pl. Wolności 1	Ratusz	1797 r. 348 - 1967-06-21
3	Piotrkowska 17 (17b)	Budynek służby pałacowej w zespole pałacowo-parkowym	2 poł. XIX w. 833 z 30.01.1959 oraz 347 z 23.06.1967
4	Piotrkowska 21	Galeria wsch. w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
5	Piotrkowska 21	Galeria zach. w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
6	Piotrkowska 21	Oficyna w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
7	Piotrkowska 21	Oranżeria w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
8	Piotrkowska 21	Pałac w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
9	Piotrkowska 21	Park pałacowy- krajobrazowy	pocz. XIX w.
10	Piotrkowska 19	Pawilon wsch. w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
11	Piotrkowska 23	Pawilon zach. w zespole pałacowo-parkowym	1797-1800 r.
12	Piotrkowska 21	Ruiny romantyczne w zespole pałacowo-parkowym	poł. XIX w.
13	Piotrkowska 21	Zespół pałacowo - parkowy	1797-1800 r.
14	Ogrodowa 3	Budynek stajni w zespole folwarcznym	1791 r.
15	Ogrodowa 3	Spichlerz w zespole folwarcznym	ok. 1791 r.
16	Ogrodowa 3	Zespół budynków folwarcznych	XIX w.
17	Piotrkowska (12)	Zajazd (obecnie budynek urzędu gminy)	pocz. XVIII w. 282 - 1982-10-08
18	Piotrkowska 23	Strażnica (bud straży) w zespole folwarcznym (ob. świetlica)	ok. 1791 r. A/68 - 2008-11-18
19		Układ przestrzenny miejski	poł. XIII w. 284/82 - 1982-11-23
PETRYKOZY			
20	Petrykozy (41)	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. św. Doroty	1791 r. A/336 - 1967-06-21
21		stanowisko archeologiczne w Petrykozach nr AZP 76-60 – 1 – grodzisko późnośredniowieczne	395 z 1988-08-29

III.4.3. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji zabytków

Gminna Ewidencja Zabytków zatwierdzona Zarządzeniem Nr 299/2014 Wójta Gminy Białaczów z dnia 31. 10. 2014 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Białaczów, obejmuje następujące zabytki nieruchome (poza tymi wymienionymi wyżej i wpisanymi do rejestru zabytków) oraz zabytki archeologiczne:

ULICA / NR	NAZWA OBIEKTU	OKREŚLENIE	DATA
BIAŁACZÓW			
1		cmentarz rzym.-kat.	XIX w.
2		ogrodzenie i bramy cment.	2 poł. XIX w.
3	droga do leśnictwa Kowalów	kapliczka rzym.-kat.	1800 r.

4	Kościelna 11 a, b	dom	d. 11	kon. XIX w.
5	Kościelna 12	dom		kon. XIX w.- pocz. XX w.
6	Kościelna 14	dom		kon. XIX w.
7	Kościelna 32	zespół kościelny		XII-XIX w.
8	Kościelna 32	dzwonnica	kościół paraf. pw. św. J. Chrzciciela	1852 r.
9	Kościelna 32 (30)	plebania	kościół paraf. pw. św. J. Chrzciciela	1895-1897 r.
10	Ogrodowa 03	obora I		ok. 1791 r.
11	Ogrodowa 03	gorzelnia	-	ok. 1920
12	Ogrodowa 03	obora II		ok. 1900 r.
13	Ogrodowa 03	budynek gospodarczy		ok. 1791 r.
14	Ogrodowa 03	stodoła		ok. 1944 r.
15	Ogrodowa 03	chlewnia	ob. cielętnik	1791 r.
16	Parczowska 12	dom		kon. XIX-pocz. XX w.
17	Parczowska 16	dom	d. 14 lub 15	pocz. XX w.
18	Parczowska 44	kapliczka rzym.-kat.		2 poł. XIX w., : 1866 r.?
19	Piotrkowska 10	spichlerz	budynek gospodarczy	XIX w.
20	Piotrkowska 17A m. 1,2,3	dom		kon. XIX - pocz. XX w.
21	Piotrkowska 21	pergola		1924 r.
22	Piotrkowska 21	dwór	na tzw. Wyspie Kochanowskiego	XVI/XVII w.
23	Plac Wolności	kapliczka	figura Chrystusa	1894 r.
24	Plac Wolności 03	dom		k. XIX-pocz. XX w.
25	Plac Wolności 13	dom		k. XIX-pocz. XX w.
26	Plac Wolności 14 (14a)	dom		k. XIX-pocz. XX w.
27	Plac Wolności 15	dom		k. XIX w.
28	Plac Wolności 16	dom		k. XIX - pocz. XX w.
29	Plac Wolności 26	dom		k. XIX - pocz. XX w.
30	Polna 02	dom		kon. XIX - pocz. XX w.
31	skrzyżowanie dróg do Petrykoz i Zakrzowa	kapliczki	fundacji Figlarskich	1866 r
32	Sobieńska 10	dom		kon. XIX - pocz. XX w.
33	Sobieńska 11	dom		kon. XIX - pocz. XX w.
34	Sobieńska 12/2	dom		
35	Sobieńska 12/1	dom		
36	Sobieńska 19	dom		kon. XIX - pocz. XX w.
37	Sobieńska 21	dom		pocz. XX w.
38	Sobieńska 23	dom		poł. XIX w.
39	Szkolna 20	dom	d. 18	kon. XIX - pocz. XX w.
40	Szkolna 22	dom		kon. XIX - pocz. XX w.
41	teren parku	kapliczka	figura Matki Bożej	1800 r.
KURASZKÓW				
1	-	układ przestrzenny	wieś sznurowa	
2	-	kapliczka rzym.-kat.		1907 r.
3	103 (już nie istnieje)	dom		pocz. XX w.
4	105	dom		pocz. XX w.
5	117 (już nie istnieje)	chałupa	d. 44	1915 r.
6	38 (już nie istnieje)	chałupa	d. 69	1930 r.
7	droga Petrykozy - Kuraszków	kapliczka rzym.-kat.		1922 r.
8	las	kapliczka rzym.-kat.	"Na gojkach"	1928 r.
MIEDZNA DREWNIANA				
1		układ przestrzenny	wielodrożnica	1490 r.
2	122	dom		pocz. XX w.
3	136	dom		pocz. XX w.
4	145	dom		pocz. XX w.
5	151	dom		pocz. XX w.
6	161	młyn	elektryczny	ok. 1890 r.
7	166 d. 168	dom		pocz. XX w.
8	172	dom		pocz. XX w.
9	211	dom		pocz. XX w.
10	232	dom		pocz. XX w.
PARCZÓW				
1	-	kapliczka rzym.-kat.		1940 r.
2	?	dom		pocz. XX w.
3	?	dom		pocz. XX w.
4	54	dom		pocz. XX w.

5	82	dom		?
6	95 już nie istnieje	chałupa		pocz. XX
7	koło posesji 87	kapliczka rzym.-kat.	"figura koło Włodarczyków"	1908 r.
PARCZÓWEK				
1	-	kapliczka rzym.-kat.	Nepomucena	1777 r.
2	-	układ przestrzenny	ulicówka	
3	118	dom		pocz. XX w.
4	69	dom		pocz. XX w.
5	70 (70a)	młyn	wodny	2 poł. XIX w.
PETRYKOZY				
1	-	cmentarz rzym.-kat.		XIX w.
2	-	układ przestrzenny	wielodrożnica	do XIII w.
3		stacja PKP		1910 r.
4	32	dom		pocz. XX w.
5	35	dom		pocz. XX w.
6	37	dom		pocz. XX w.
7	41	zespół kościelny	p.w. św. Doroty	1791-1800 r.
8	41	ogrodzenie kościoła		kon. XVIII w.
9	73 d. 113	chałupa		pocz. XX w.
10	76	dom		pocz. XX w.
11	84	dom		pocz. XX w.
12	skrzyżowanie dróg: Opoczno- Końskie- Białaczów	kapliczka rzym.-kat.		1924 r.
RADWAN				
1	-	układ przestrzenny	owalnica	XV w.
2	-	kapliczka rzym.-kat.		1919 r.
3	124	chałupa	d. 41	pocz. XX w.
SOBIEŃ				
1	-	kapliczka rzym.-kat.		1935 r.
2	-	kapliczka rzym.-kat.	na "Starej Wsi"	?
3	-	kapliczka rzym.-kat.	"Figura na Piaskach"	1904 r.
4	100	dom		pocz. XX w.
5	144	dom		pocz. XX w.
6	146 d. 31	chałupa		pocz. XX w.
7	160 d. 28	chałupa		pocz. XX w.
8	18	dom		pocz. XX w.
9	94	dom		pocz. XX w.
10	- Sobień Trzebony	kaplica rzym.-kat.	"Kapliczka na Trzebonach"	1910-1917
WĄGLANY				
1	-	kapliczka rzym.-kat.	Kapliczka NMP	1909 r.
2	przy drodze Opoczno- Żarnów	kapliczka rzym.-kat.		1942 r.
3	-	kapliczka rzym.-kat.	kapliczka i krzyż	1863, 1903
4	104	dom		pocz. XX w.
5	44	dom		pocz. XX w.
6	56	dom		pocz. XX w.
7	d. 56 do. 58/1	dom		pocz. XX w.
8	57 d. 14	chałupa		1900 r.
9	71-73	młyn	d. destylarnia	1870 r.
10	71-73	dom I		I poł. XIX w.
11	71-73	dom II		1806 r.
12	72	dom		pocz. XX w.
13	86 d. 27	chałupa		pocz. XX w.
ŻELAZOWICE				
1	droga Radwan - Miedzna	kapliczka rzym.-kat.	"Figura na Połowkę"	1928 r.
2	-	kapliczka rzym.-kat.	"Figura Galantów"	1940 r.
3	przy posesji 239	kapliczka rzym.-kat.		1939 r.
4	-	układ przestrzenny	owalnica	XV w.
5	-	kapliczka rzym.-kat.	"NMP nad Stawem"	1918 r.
6	186	dom		pocz. XX w.
7	194	dom		pocz. XX w.
8	239	dom		pocz. XX w.

III.4.4. Zabytki archeologiczne

Obszar gminy jest rozpoznany archeologicznie. Wykaz stanowisk archeologicznych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski – wg. tabeli:

Nr obszaru i stanowiska w obszarze	Miejscowość i nr stanowiska w miejscowości	Gmina	Chronologia	Kultura	Funkcja	Literatura	Rodzaj źródła informacji	Materiał masowy	Materiał wydzielony	Miejsce przechowywania materiałów	Nr inwentarza w zbiorach	Powierzchnia stanowiska	Rodzaj gleby	Fizjografia	Rodzaj ekspozycji	Wysokość ekspozycji
75-59 48	WĄGLANY	15	Bia now		osada		TP	4c		MPT	90:52:52	0,5	1	3B	A	2
75-59 49	WĄGLANY	16	Bia now		osada		TP	4c		MPT	90:52:53	0,5	1	4A	A	0
76-58 8	RADWAN	4	Bia now pśr		osada ślad os.		TP	11c 5c		MPT	92:13:4 92:13:4	0,5 0,5	1 1	4A 4A	0 0	0
76-58 9	RADWAN KOLONIA	5	Bia now		osada		TP	7c		MPT	92:13:5	0,5	1	3B	A	8
76-58 10	RADWAN	6	Bia pśr-now		ślad os.		TP	1c		MPT	92:13:6	0,01	3	3A	0	0
76-58 11	RADWAN	7	Bia now		osada		TP	14c		MPT	92:13:7	1	1	3B	0	0
76-59 1	WĄGLANY	1	Bia now III eb ha-la	trzcini. gr.kiosz.	ślad os. osada ślad os.		A A A	c c c	1nsz	PMA PMA PMA	VI:1225 VI:1225 VI:1225	5 5 5	3 3 5	3C 3C 3C	A A A	4 4 4
76-59 2	WĄGLANY	2	Bia pśr		grodz.	*	ATP					0,5	3	3C	A	4
76-59 3	WĄGLANY	3	Bia pśr		osada	*	A	c				0	3	3B	A	8
76-59 4	MIEDZNA DREWNIANA	1	Bia ow?	przew?	osada	*	AP	12c		IAIEW		0	1	3C	0	0
			wśr pśr-now		osada osada		AP AP	28c 41c	1k	IAIEW IAIEW		0 0	1 1	3C 3C	0 0	0
76-59 5	BIAŁACZÓW	1	Bia ne	kcs	ślad os.		A	c		MT	A:10	0				0
76-59 6	BIAŁACZÓW	2	Bia ne?	pradz.	ślad os.		AL		1top	?		0				0
76-59 7	BIAŁACZÓW	3	Bia now		dwór	*	A					0				0
76-59 8	ŻELAZOWICE	1	Bia ne	kcs	ślad os.		AL		1top	?		0				0
76-59 9	WĄGLANY	4	Bia pśr-now		ślad os. osada		TP TP	2c 3c		MPT	90:53:1-2 90:53:1-2	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 10	WĄGLANY	5	Bia now		osada		TP	14c		MPT	90:53:3	1	1	4B	0	0
76-59 11	WĄGLANY	6	Bia ?	kuż?	ślad os. osada		TP TP	2c 4c		MPT	90:53:4-5 90:53:4-5	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 12	WĄGLANY	7	Bia III eb-ha	kuż?	ślad os. ślad os.		TP TP	1c 2c		MPT	90:53:6-7 90:53:6-7	0,01 0,01	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 13	MIEDZNA DREWNIANA	2	Bia now		osada		TP	6c		MPT	90:53:8	0,5	1	4B	0	0
76-59 14	MIEDZNA DREWNIANA	3	Bia pśr-now		ślad os. osada		TP TP	2c 6c		MPT	90:53:10 90:53:10	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 15	MIEDZNA DREWNIANA	4	Bia pśr-now		osada ślad os.		TP TP	14c 2c		MPT	90:53:12 90:53:12	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 16	MIEDZNA DREWNIANA	5	Bia now		osada		TP	4c		MPT	90:53:13	0,01	1	4B	0	0
76-59 17	MIEDZNA DREWNIANA	6	Bia now		osada		TP	6c		MPT	90:53:14	0,5	1	4B	0	0
76-59 18	MIEDZNA DREWNIANA	7	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:15	0,01	1	4B	0	0
76-59 19	WĄGLANY	8	Bia now		osada		TP	20c		MPT	90:53:16	0,5	1	4B	0	0
76-59 20	WĄGLANY	9	Bia now pśr-now		osada ślad os.		TP TP	19c 2c		MPT	90:53:18 90:53:18	1 1	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 21	WĄGLANY	10	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:19	0,01	1	4A	0	0
76-59 22	WĄGLANY	11	Bia now		osada		TP	6c		MPT	90:53:20	0,5	1	4B	0	0
76-59 23	WĄGLANY	12	Bia now		osada		TP	9c		MPT	90:53:21	0,5	1	4B	0	0
76-59 24	WĄGLANY	13	Bia pśr-now		osada ślad os.		TP TP	6c 1c		MPT	90:53:23 90:53:23	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 25	WĄGLANY	14	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:24	0,01	1	4B	0	0
76-59 26	BIAŁACZÓW	4	Bia now		osada		TP	4c		MPT	90:53:25	0,5	1	4B	0	0
76-59 27	BIAŁACZÓW	5	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:26	0,01	1	4C	0	0
76-59 28	BIAŁACZÓW	6	Bia now pśr-now		ślad os. osada		TP TP	3c 5c		MPT	90:53:28 90:53:28	0,5 0,5	1 1	4C 4C	B B	4 4
76-59 29	BIAŁACZÓW	7	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:29	0,5	1	4C	B	4
76-59 30	BIAŁACZÓW	8	Bia now		osada		TP	25c		MPT	90:53:30	1	1	4C	B	4
76-59 31	BIAŁACZÓW	9	Bia now		osada		TP	7c		MPT	90:53:31	0,5	1	4C	B	4
76-59 32	BIAŁACZÓW	10	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:32	0,01	1	4C	B	4
76-59 33	MIEDZNA DREWNIANA	8	Bia pśr-now		osada osada		TP TP	4c 4c		MPT	90:53:34 90:53:34	0,01 0,01	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 34	MIEDZNA DREWNIANA	9	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:35	0,01	1	4B	0	0
76-59 35	MIEDZNA DREWNIANA	10	Bia pśr-now		ślad os. osada		TP TP	2c 7c		MPT	90:53:37 90:53:37	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 36	MIEDZNA DREWNIANA	11	Bia now		ślad os. ślad os.		TP TP	1c 2c		MPT	90:53:39 90:53:39	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 37	MIEDZNA DREWNIANA	12	Bia now		osada		TP	9c		MPT	90:53:40	0,01	1	4B	0	0
76-59 38	MIEDZNA DREWNIANA	13	Bia pśr-now		osada		TP	9c		MPT	90:53:41	0,5	1	4B	0	0
76-59 39	MIEDZNA DREWNIANA	14	Bia now		ślad os.		TP	3c		MPT	90:53:42	0,01	1	4B	0	0
76-59 40	MIEDZNA DREWNIANA	15	Bia now		osada		TP	9c		MPT	90:53:43	0,01	1	4B	0	0
76-59 41	MIEDZNA DREWNIANA	16	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:44	0,5	1	4B	0	0
76-59 42	MIEDZNA DREWNIANA	17	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:45	0,5	1	4B	B	8
76-59 43	ŻELAZOWICE	2	Bia now		ślad os.		TP	3c		MPT	90:53:46	0,01	1	4B	0	0
76-59 44	ŻELAZOWICE	3	Bia now		osada		TP	7c		MPT	90:53:47	0,5	1	4B	B	2
76-59 45	ŻELAZOWICE	4	Bia now		osada		TP	24c		MPT	90:53:48	5	1	4B	0	0
76-59 46	ŻELAZOWICE	5	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:49	5	1	4B	0	0
76-59 47	ŻELAZOWICE	6	Bia pśr-now		ślad os. osada		TP TP	2c 7c		MPT	90:53:51 90:53:51	0,5 0,5	1 1	4B 4B	0 0	0
76-59 48	ŻELAZOWICE	7	Bia now		osada		TP	7c		MPT	90:53:52	0,5	1	4A	0	0
76-59 49	RADWAN	1	Bia now		osada		TP	7c		MPT	90:53:53	0,5	1	4A	0	0
76-59 50	RADWAN	2	Bia now		osada		TP	7c		MPT	90:53:54	0,5	1	4A	0	0
76-59 51	RADWAN	3	Bia now		osada		TP	21c		MPT	90:53:55	5	1	4A	0	0
76-59 52	RADWAN	4	Bia now		osada		TP	14c		MPT	90:53:56	0,5	1	4A	0	0
76-59 72	ŻELAZOWICE	8	Bia now		osada		TP	6c		MPT	90:53:83	0,5	1	4B	0	0
76-59 73	ŻELAZOWICE	9	Bia now pśr-now		osada ślad os.		TP TP	8c 2c		MPT	90:53:85 90:53:85	1 1	1 1	4B 4B	B B	4 4
76-59 79	ŻELAZOWICE	10	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:93	0,01	1	4B	B	4
76-59 80	ŻELAZOWICE	11	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:94	0,01	1	4B	B	4
76-59 81	ŻELAZOWICE	12	Bia pśr-now		ślad os. ślad os.		TP TP	1c 1c		MPT	90:53:96 90:53:96	0,01 0,01	1 1	4B 4B	B B	2 2
76-59 82	MIEDZNA DREWNIANA	18	Bia now		osada		TP	5c		MPT	90:53:97	0,01	1	4A	0	0
76-59 83	MIEDZNA DREWNIANA	19	Bia now		ślad os.		TP	2c		MPT	90:53:98	0,01	1	4A	0	0
76-59 84	MIEDZNA DREWNIANA	20	Bia now		ślad os.		TP	3c		MPT	90:53:99	0,01	1	4A	0	0
76-59 85	MIEDZNA DREWNIANA	21	Bia now		ślad os.		TP	3c		MPT	90:53:100	0,01	1	4A	0	0
76-59 86	MIEDZNA DREWNIANA	22	Bia pśr-now		ślad os. osada		TP TP	2c 17c		MPT	90:53:102 90:53:102	5 5	1 1	4B 4B	B B	2 2
76-59 87	MIEDZNA DREWNIANA	23	Bia now		osada		TP	4c		MPT	90:53:103	0,01	1	4A	0	0

Nr obczaru i stanowiska na obszarze	Miejscowość i nr stanowiska w miejscowości	Gmina	Chronologia	Kultura	Funkcja	Literatura	Rodzaj źródła informacji	Materiał masowy	Materiał wydzielony	Miejsce przechowywania materiałów	Nr inwentarza w zbiorach	Powierzchnia stanowiska	Rodzaj gleby	Fizjografia	Rodzaj ekspozycji	Wysokość ekspozycji
76-60 1	PETRYKOZY	1	Bia pśr		grodz.	*	ATP	c.pol.dre	ż	MPT	87:17:1	1	1	2B	W	8
76-60 2	PARCZÓWEK	1	Bia IV eb	luż.	osada		A			?		0				0
76-60 3	PARCZÓWEK	2	Bia owr	przew.	osada	*	ATP	20c,3zu		MPT	87:17:3	5	12	2D	B	8
76-60 4	PARCZÓWEK	3	Bia owr	przew.	pkt os.		ATP	4c		MPT	87:17:4	0,5	1	2D	A	8
76-60 5	PARCZÓWEK	12	Bia ne	kogd	pkt os.		TP	1c		MPT	87:17:5	0,5	1	2C	A	4
76-60 6	PARCZÓWEK	11	Bia ne	pradz.	śląd os.		TP	4c	1rdz	MPT	87:17:6	0,01	12	2C	A	4
76-60 7	PARCZÓWEK	10	Bia owr	przew.	pkt os.		TP	4c		MPT	87:17:7	0,5	2	2C	A	4
76-60 8	PARCZÓWEK	9	Bia pśr-now		pkt os.		TP	3c		MPT	87:17:8	0,5	2	2C	A	4
76-60 9	PARCZÓWEK	8	Bia now		osada		TP	16c		MPT	87:17:9	1	1	2C	A	4
76-60 10	PARCZÓWEK	6	Bia now		pkt os.		TP	3c		MPT	87:17:10	1	1	2C	A	4
76-60 11	PARCZÓWEK	5	Bia owr	przew.	pkt os.		TP	2c		MPT	87:17:11	0,5	1	2C	A	4
76-60 12	PETRYKOZY	3	Bia now		pkt os.		TP	9c		MPT	87:17:12	0,5	1	2B	A	2
76-60 13	PARCZÓWEK	4	Bia wsr-pśr		pkt os.		TP	8c.pol		MPT	87:17:13	1	1	2D	A	8
76-60 14	PARCZÓWEK	13	Bia pśr		śląd os.		TP	3c		MPT	87:17:14	0,01	1	2C	A	4
76-60 15	PETRYKOZY	4	Bia pa-me?	pradz.	śląd os.		TP		1ryl	MPT	87:17:15	5	1	2C	A	4
76-60 16	PARCZÓWEK	7	Bia pla	przew.	osada		TP	13c.pol		MPT	87:17:15	5	1	2C	A	4
76-60 17	KURASZKÓW	1	Bia pśr-now		śląd os.		TP	2c		MPT	87:17:15	5	1	2C	A	4
76-60 18	BRZEZINY	1	Bia now		osada		TP	10c		MPT	87:17:16	0,5	1	3B	A	8
76-60 19	BRZEZINY	1	Bia la?	przew.	pkt os.?		TP	6c		MPT	87:17:17	0,5	1	3C	A	8
76-60 20	BRZEZINY	2	Bia now		pkt os.?		TP	7c		MPT	87:17:18	0,5	1	3C	A	8
76-60 21	PETRYKOZY	2	Bia now		pkt os.		TP	4c		MPT	87:17:21	0,5	1	3C	A	8
76-60 22	PETRYKOZY	5	Bia now		osada		TP	12c		MPT	87:17:22	5	1	2C	A	4
76-60 23	PETRYKOZY	6	Bia now		śląd os.		TP	2c		MPT	87:17:23	1	1	2C	A	8
76-60 24	PETRYKOZY	7	Bia owr	przew.	osada		TP	4c		MPT	87:17:23	1	1	2C	A	8
76-60 25	PETRYKOZY	8	Bia ne	pradz.	śląd os.		TP	1k	1dra,1nak	MPT	87:17:24	0,5	1	2C	A	8
76-60 26	PETRYKOZY	2	Bia la	luż.	pkt os.		TP	8c		MPT	87:17:25	1	1	2D	A	4
76-60 27	PETRYKOZY	2	Bia pśr-now		osada		TP	16c		MPT	87:17:2	0,5	1	2C	A	4
76-60 28	PETRYKOZY	9	Bia owr	pradz.	śląd os.	*	A	9c	b?	IAIEW		0		2C		0
76-60 29	PETRYKOZY	10	Bia wsr		śląd os.		A	25c,2u		IAIEW		0		2C		0
76-60 30	KURASZKÓW	3	Bia eb-ha	pradz.	śląd os.		AP	4c		IAIEW		0				0
76-60 31	KURASZKÓW	2	Bia ne-4 eb	pradz.	śląd os.		AP	4c		IAIEW		0				0
77-59 40	SOBIEN STARA WIEŚ	2	Bia ne?	pradz.	śląd os.	*	AP	2k		IAIEW		0				0
77-59 41	SOBIEN STARA WIEŚ	3	Bia owr	przew.	śląd os.		AP	c		IAIEW		0				0
77-59 42	SOBIEN STARA WIEŚ	4	Bia wsr		osada		AP	42c		IAIEW		0				0
77-59 43	SOBIEN STARA WIEŚ	5	Bia la	gr.klosz.	śląd os.		AP	c		IAIEW		0				0
77-59 44	SOBIEN STARA WIEŚ	6	Bia ng-1 eb	kcs-trzcini?	śląd os.		AP	c		IAIEW		0				0
77-59 45	SOBIEN STARA WIEŚ	7	Bia ha	luż.-gr.klosz?	cment.		AP	27c		IAIEW		0				0
77-59 46	SOBIEN STARA WIEŚ	8	Bia II eb	trzcini.	cment.?		AP	3c		IAIEW		0				0
77-59 47	SOBIEN STARA WIEŚ	9	Bia III eb		śląd os.		AP	c,2k		IAIEW		0				0
77-59 48	SOBIEN STARA WIEŚ	2	Bia now		osada		TP	7c		MPT	91:7:55	1	1	4A	0	0
77-59 49	SOBIEN STARA WIEŚ	3	Bia now		osada		TP	5c		MPT	91:7:56	0,5	1	4A	0	0
77-59 50	SOBIEN STARA WIEŚ	4	Bia ek-1 eb	pradz.	śląd os.		TP	4c	1rdz	MPT	91:7:58	0,5	1	4B	0	0
77-59 51	SOBIEN STARA WIEŚ	5	Bia now		osada		TP	4c		MPT	91:7:58	0,5	1	4B	0	0
77-59 52	SOBIEN STARA WIEŚ	6	Bia now		śląd os.		TP	4c		MPT	91:7:59	0,01	1	4A	0	0
77-59 53	SOBIEN STARA WIEŚ	7	Bia now		osada		TP	8c		MPT	91:7:60	1	1	4A	0	0
77-59 54	SOBIEN STARA WIEŚ	8	Bia pśr		śląd os.		TP	2c		MPT	91:7:62	0,5	1	4A	0	0
77-59 55	SOBIEN STARA WIEŚ	9	Bia now		osada		TP	12c		MPT	91:7:62	0,5	1	4A	0	0
77-59 56	SOBIEN STARA WIEŚ	10	Bia now		osada		TP	13c		MPT	91:7:63	0,5	1	4A	0	0
77-59 57	SOBIEN STARA WIEŚ	11	Bia now		śląd os.		TP	4c		MPT	91:7:64	0,01	1	4A	0	0
77-59 58	SOBIEN STARA WIEŚ	12	Bia now		osada		TP	9c		MPT	91:7:65	0,5	1	4A	0	0
77-59 59	SOBIEN STARA WIEŚ	13	Bia now		osada		TP	8c		MPT	91:7:66	0,5	1	4A	0	0
77-60 1	SEDÓW	2	Bia now		śląd os.		TP	5c		MPT	91:7:67	0,5	1	4A	0	0
77-60 2	SEDÓW	3	Bia pśr		śląd os.		TP	2c		MPT	91:7:69	0,5	1	4A	0	0
77-60 3	SKRONINA	2	Bia eb-ha	luż.	osada		A	16c	1os	MAIE		0		3A	A	4
77-60 4	SEDÓW	1	Bia wsr		osada	*	A					0				0
77-60 5	ZAKRZÓW	1	Bia now		osada		TP	5c		MPT	91:8:1	0,01	1	4B	0	0
77-60 6	SKRONINA	14	Bia now		osada		TP	6c		MPT	91:8:2	1	1	4A	0	0
77-60 7	SKRONINA	3	Bia now		osada		TP	9c		MPT	91:8:3	0,5	1	4A	0	0
77-60 8	SKRONINA	4	Bia now		osada		TP	6c		MPT	91:8:4	0,5	1	4B	0	0
77-60 9	SKRONINA	5	Bia now		osada		TP	4c		MPT	91:8:5	0,01	1	4B	0	0
77-60 10	SKRONINA	6	Bia now		osada		TP	8c		MPT	91:8:6	0,5	1	4A	0	0
77-60 11	SEDÓW	2	Bia now		osada		TP	12c		MPT	91:8:7	1	1	4B	0	0
77-60 12	SEDÓW	3	Bia III wsr		śląd os.		TP	1c		MPT	91:8:8	1	1	4A	0	0
77-60 13	SKRONINA	7	Bia now		śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:8	1	1	4A	0	0
77-60 14	SKRONINA	8	Bia pśr		śląd os.		TP	4c		MPT	91:8:9	0,01	1	4A	0	0
77-60 15	SKRONINA	9	Bia now		śląd os.		TP	2c		MPT	91:8:10	0,5	1	4B	0	0
77-60 16	SKRONINA	10	Bia now		śląd os.		TP	2c		MPT	91:8:10	0,5	1	4B	0	0
77-60 17	SEDÓW	4	Bia pśr		śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:11	0,01	1	4A	0	0
77-60 18	SEDÓW	5	Bia now		śląd os.		TP	1c		MPT	91:8:11	0,01	1	4A	0	0
77-60 19	SEDÓW	6	Bia now		osada		TP	8c		MPT	91:8:12	0,5	1	4B	0	0
77-60 20	SEDÓW	7	Bia pśr		śląd os.		TP	1c		MPT	91:8:12	0,5	1	4B	0	0
77-60 21	SEDÓW	8	Bia now		osada		TP	4c		MPT	91:8:13	1	1	4A	0	0
77-60 22	SEDÓW	9	Bia pśr		śląd os.		TP	4c		MPT	91:8:13	1	1	4A	0	0
77-60 23	SEDÓW	10	Bia now		osada		TP	6c		MPT	91:8:15	0,01	1	4B	0	0
77-60 24	SEDÓW	11	Bia III wsr		śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:15	0,01	1	4B	0	0
77-60 25	SEDÓW	12	Bia now		śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:16	0,5	1	3B	A	2
77-60 26	SEDÓW	13	Bia now		śląd os.		TP	2c		MPT	91:8:16	0,5	1	3B	A	2
77-60 27	SEDÓW	14	Bia now		osada		TP	6c		MPT	91:8:17	0,5	1	4C	D	4
77-60 28	SEDÓW	15	Bia now		osada		TP	8c		MPT	91:8:18	0,5	1	4B	0	0
77-60 29	SEDÓW	16	Bia pśr		osada		TP	6c		MPT	91:8:19	1	1	4A	0	0
77-60 30	SEDÓW	17	Bia now		osada		TP	12c		MPT	91:8:19	1	1	4A	0	0
77-60 31	SEDÓW	18	Bia wsr		śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:19	1	1	4A	0	0
77-60 32	LUDWIKÓW KOLONIA	1	Bia now		osada		TP	4c		MPT	91:8:20	0,01	1	4B	0	0
77-60 33	LUDWIKÓW UBY	1	Bia now		osada		TP	5c		MPT	91:8:21	0,5	1	4B	0	0
77-60 34	SEDÓW	10	Bia ek	pradz.	śląd os.		TP	3k		MPT	91:8:39	0,01	1	3A	0	0
77-60 35	SKRONINA	11	Bia pśr		śląd os.		TP	1c		MPT	91:8:52	0,5	1	4A	0	0
77-60 36	SKRONINA	12	Bia now		śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:52	0,5	1	4A	0	0
77-60 37	SKRONINA	12	Bia eb	luż?	śląd os.		TP	3c		MPT	91:8:53	0,5	1	3A	0	0
77-60 38	SKRONINA	13	Bia now		śląd os.		TP	1c		MPT	91:8:53	0,5	1	3A	0	0
77-60 39	SKRONINA	13	Bia eb?	luż?	śląd os.		TP	4c		MPT	91:8:54	0,5	1	3A	0	0

CHRONOLOGIA	
I eb	I (wczesny) okres epoki brązu
I ne	I (wczesny) okres neolitu
I wśr	I okres wczesnego średniowiecza
II eb	II (starszy) okres epoki brązu
II ne	II (średniowy) okres neolitu
II wśr	II okres wczesnego średniowiecza
III eb	III (średniowy) okres epoki brązu
III ne	III (późny) okres neolitu
III wśr -	III okres wczesnego średniowiecza
IV eb	IV (młodszy) okres epoki brązu
V eb	V (najmłodszy) okres epoki brązu
eb	epoka brązu
ek	epoka kamienia
eż	epoka żelaza
ha	okres halsztacki
haD	okres halsztacki D
haC	okres halsztacki C
la	okres lateński
me	okres mezolitu
ne	okres neolitu
now	okres nowożytny
owr	okres rzymski
owr.f.B -	okres rzymski, faza B
owr.f.C	okres rzymski, faza C
owr.f.D	okres rzymski, faza D
pa	paleolit
pla	późny okres lateński
pme	późny mezolit
por	późny okres rzymski
ppa	późny paleolit
pra	okres pradziejowy
pśr	późne średniowiecze
schm	schyłkowy neolit
schpa	schyłkowy paleolit
śla	średniowy okres lateński
śr	średniowiecze
weż	wczesna epoka żelaza
wla	wczesny okres lateński
wor	wczesny (starszy) okres rzymski
wśr	okres wczesnego średniowiecza
wśr.f.B	okres wczesnego średniowiecza, faza B
wśr.f.C	okres wczesnego średniowiecza, faza C
wśr.f.D	okres wczesnego średniowiecza, faza D
wśr.f.E	okres wczesnego średniowiecza, faza E
wśr.f.F	okres wczesnego średniowiecza, faza F

KULTURA	
bizant.	bizantyjska
choj.pień.	chojnicko-pienkowska
gr.klosz.	grobów kloszowych
hellen.	hellenistyczna
janisl.	janislawicka
kak	amfor kulistych
kcgd	ceramiki grzebykowo-dolkowej
kes	ceramiki sznurowej
kom-ch.p	komornicka - chojnicko-pienkowsk.
komor.	komornicka
konst.	konstantynowska
kpi	pucharów lejkowatych
lyngb.	lyngbijska
łuż.	łużycka
mazow.	mazowszkańska
mierzan	mierzanowska
pomór.	pomorska
pradz.	pradziejowa
przew.	przeworska
posznur	postsznurowa
świd.	świdzka
świd.-tard.	świdzka-tardenuaska
tarden.	tardenuaska
trzcini.	trzcimecka

FUNKCJA	
cm.ciał.	cmentarzysko ciałopalne
cm.ent.	cmentarzysko
cm.pop.	cmentarzysko popielniowe
cm.szkie.	cmentarzysko szkieletowe
dw.obr.	dwór obronny
dym.	dymarka
folw.	folwark
fort	fortalicja
gr.szkie.	grób szkieletowy
grodz.	grodzisko
gr.stoż.	grodzisko stożkowane
h.szkt.	huta szkła
koś.	kościół
krzem.	krzemienica
mias.	miasto
mury	mury miejskie
neok.	funkcja nieokreślona
oboz.	obozowisko
os.miej.	osada miejska
ob.-os.	obozowisko/osada
os.prod.	osada produkcyjna
podgr.	podgrodzie
pieco.	piecowisko
prac.krz	pracownia krzemieniarska
pkt os.	punkt osadniczy
ruin.dw.	ruiny dworu
st.mias.	stare miasto
ślad os.	ślad osadniczy
zesp.dw	zespół dworski
znal.łuż.	znalezisko łużne

MATERIAŁ MASOWY I MATERIAŁ WYDZIELONY	
amt	- amfora
b	- przedmiot z brązu
bra	- bransoleta
c	- ceramika
ceg	- cegła
cza	- czaszka
don	- donice
dra	- drapacz
dre	- drewno
dwu	- dwupiętnik
dzb	- dzbanek
fib	- fibula
fun	- fundament
gi	- glina
gr	- grób
gra	- granit
grc	- grocik
grot	- grot
grz	- grzebień
gw	- gwóźdź
ja	- jama
k	- krzemień
kaf	- kafel
kbl	- kabłączek
kip	- kość ludzka przepalona
ko	- kość
kol	- kość ludzka
kop	- kość przepalona
kur	- kurhan
kzw	- kość zwierzęca
liš	- liściak
met	- przedmiot metalowy
mie	- miecz
mon	- moneta
mu	- muszla
na	- narzędzie
nak	- narzędzie krzemienne
nasz	- naszyjnik
ncz	- naczynie
nka	- nóżka
nóz	- nóż
nrm	- naramiennik
nrz	- narzędzie
nsz	- naczynie szklane
odl	- odułpek krzemienny
oku	- okucie
os	- oselka
pac	- paciorek
pal	- palenisko
pie	- piec
pkł	- przekłuwacz
Pit	- półtyłczak
pol	- polepa
pop	- popielnica
prz	- przedmiot
przę	- przęślik
przu	- przedmiot użytkowy
q	- przedmiot z kamienia
rdz	- rdzeń
ru	- ruiny
ryl	- rylec
rzdr	- rzeźba z drewna
sie	- siekiera lub fragment siekiery
sierk	- sierp krzemienny
skr	- skrobacz
skrz	- grób skrzynkowy
spi	- szklivo z pieca
sprz	- sprzączka
sre	- srebro
szk	- szkło
szp	- szpila
szw	- szklivo
szż	- szczypce
top	- topór lub fragment topora
umb	- umbo
wał	- wał obronny
wió	- wiór
wis	- wisiorek
wrw	- wiórwiórowiec
wyl	- wyluska
zgr	- zgrzeblo
zie	- ziemianka
z	- przedmiot żelazny
ższ	- żużel szklany
żu	- żużel

powierzchnia stanowiska	wysokość (stopień) ekspozycji		
0,00	- brak określenia powierzchni	2	0 - 2 m
0,01	- do 1 ara	4	2 - 4 m
0,50	- od 1 ara do 50 arów	8	4 - 8 m
1	- od 50 arów do 1 ha	15	8 - 15 m
5	- od 1 ha do 5 ha	>15	powyżej
15	- od 5 ha do 15 ha		
>15	- powyżej 15 ha		

rodzaj gleby	
1	- piaszczysta, 2- gliniasta, 3 - torfowo-bagienna
fizjografia - jednostka fizjograficzna	
Duża dolina: 2A - w wodzie, 2B - terasa denna, 2C - stok doliny, 2D - terasa wyższa, 2E - brzeg wysoczyzny	
Mała dolina: 3A - dno doliny, 3B - stok doliny, 3C - krawędź doliny,	
Poza dolinami: 4A - równina, 4B - obszar falisty, 4C - obszar pagórkowaty, 4D - obszar górzysty	

ekspozycja - rodzaj ekspozycji: A - krawędzie, stoki wklęsłe i proste, B - sfaldowania i niewielkie cypłe, C - cypłe wybitne, D - wały i garby terenowe, E - wyniesienia o ekspozycji okrężnej, F - podstawa stoku, G - doliny denudacyjne, niecki, jary, parowy, H - kotlinki, zagłębienia bezodpływowe

III.4.5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków - stan ochrony zabytków

Ochrona zabytków, według przepisów o ochronie zabytków, polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę,
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Ochronie, bez względu na stan zachowania, podlegają w szczególności zabytki nieruchome będące:

- krajobrazami kulturowymi,
- układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- dziełami architektury i budownictwa,
- dziełami budownictwa obronnego,
- obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- cmentarzami,
- parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Ochrona obejmuje także zabytki archeologiczne.

Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formą ochrony zabytków jest wpis do rejestru zabytków, co oznacza ochronę z mocy prawa obiektów ujętych w rejestrze zabytków.

Pozostałe obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, zabytki archeologiczne, wymagają, w celu ich ochrony – ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (także decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego o ile takie pojawią się dla gminy).

Obiekty zabytkowe z obszaru gminy są objęte ochroną – dla obiektów z rejestru zabytków na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dla pozostałych obiektów z gminnej ewidencji zabytków, w tym zabytków archeologicznych – na podstawie obowiązującego planu miejscowego - Uchwała Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 297, poz. 3523), który w szczególności wyznacza strefy ścisłej ochrony chroniąc układ urbanistyczny, Białaczowa „właściwego miasta”, „zespołu parkowo – pałacowego i „zespołu folwarcznego”. Wyznacza też strefy częściowej ochrony konserwatorskiej dla ochrony historycznych zespołów wiejskich Miedznej Drewnianej, Żelazowic, Radwanu, Kuraszkowa, Wąglan, Parczówka

i Ossy, strefy ochrony ekspozycji – wokół zabytkowego Kościoła w Petrykozach, także zabytkowych cmentarzy w Białaczowie i Petrykozach oraz zespołu pałacowo - parkowego w Białaczowie, także jako ochronę krajobrazu kulturowego (brak możliwości wyczytania ustaleń w tym zakresie z rysunku planu).

Obowiązujący plan miejscowy nie obejmuje i nie chroni zespołów przestrzennych Zakrzowa i Sędowa. Wyznaczone w planie strefy częściowej ochrony konserwatorskiej dla ochrony historycznych zespołów wiejskich nie odpowiadają obecnym potrzebom i wymogom konserwatorskim – konieczna ich weryfikacja.

Zespół pałacowy w Białaczowie w wyniku wieloletnich zaniedbań pielęgnacyjnych uległ znacznej degradacji.

W wyniku niszczycielskiej siły trąby powietrznej z 2011 r. najbardziej ucierpiał drzewostan parku pałacowego.

Zniszczeń zespołu pałacowego i parku nie udało się naprawić.

W związku z powyższym należy przewidzieć konieczność przeprowadzenia rewaloryzacji parku.

Dla ochrony dóbr kultury gmina nie planowała szerszej ochrony, jak np. utworzenia parku kulturowego.

III.5. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych

Dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy, który identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości. Prace nad projektem audytu krajobrazowego dla województwa łódzkiego rozpoczęły się w styczniu 2016 r.

Na czas sporządzania Studium, brak wyników tego opracowania w formie rekomendacji, wniosków czy określenia granice krajobrazów priorytetowych.

III.6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem

III.6.1. Uwarunkowania demograficzne

Pod względem ilości ludności i gęstości zaludnienia Gmina Białaczów lokuje się poniżej średniej gmin w powiecie opoczyńskim (miejsce 5 na 8 miejsc). Według danych urzędu gminy i Urzędu Statystycznego w Łodzi:

	jednostka miary	2010	2012	2015	2017	2018	2019	2020
Ludność ogółem	osoba	6044	5944	5853	5820	5802	5775	5766
przyrost naturalny	osoba	-31	-31	-44	-31	-27	-27	-9

Liczba ludności spada, przyrost naturalny jest ujemny, jednak dysproporcja pomiędzy urodzeniami a zgonami się zmniejsza.

	jedn. miary	2010	2012	2015	2017	2018	2019
Ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	52	52	51	51	51	5766
saldo migracji ogółem	osoba	16	-32	-13	8	8	6

		2010	2012	2015	2017	2018	2019
Ludność ogółem (ilość osób)	osoby	6044	5944	5853	5820	5802	5766

Analiza danych pozwala ocenić, że gmina staje się obszarem napływowym ludności, oczywiście ze zmiennym natężeniem tych zmian w poszczególnych latach. Obecnie sytuacja stabilizuje się na dodatnim poziomie.

LUDNOŚĆ stan na sierpień 2020 r.	jednostka miary			
	obręb	mężczyźni	kobiety	razem
Białaczów		549	572	1121
Kuraszków		78	90	168
Miedzna DREWNIANA		272	284	556
Ossa		34	41	75
Parczów		190	180	370
Parczówek		222	211	433
Petrykozy		262	240	502
Radwan		101	107	208
Sędów		161	168	329
Skronina		406	412	818
Sobień		136	129	265
Wąglany		190	197	387
Zakrzów		103	85	188
Żelazowice		170	176	346
RAZEM		2874	2892	5766

Od kilku lat powoli zmniejsza się odpływ ludności. Sprzyja temu aktywizacja gospodarcza ludności i umiejętność rozpoznawania zapotrzebowania i wprowadzania form działalności gospodarczej na rynek lokalny.

III.6.2. Struktura ludności

Ludność według płci i grup wieku:

	jednostka miary	2010	2012	2015	2017	2018
mężczyźni	osoba	3077	2943	2905	2887	2874
kobiety	osoba	2967	3001	2948	2933	2928

Obecnie w gminie przeważają kobiety. Jest to tendencja odpowiadająca krajowej.

Ludność w wieku:

	jednostka miary	2010	2012	2015	2017	2018
przedprodukcyjnym 14 lat i mniej	osoba	1238	1240	1120	1100	1096
produkcyjnym	osoba	3398	3509	3555	3539	3532
poprodukcyjnym	osoba	1278	1195	1178	1181	1174

Odpowiednio do spadku liczby ludności, spada liczba ludności głównie w wieku produkcyjnym. Wiele młodych osób wyemigrowało z gminy za pracą. Są to tendencje typowe dla gmin słabszych ekonomicznie, które nie mają szerokiej oferty pracy dla ludzi młodych. Pojawiły się w gminie nowe zameldowania – część osób wróciła, ale nowe zameldowania są także wynikiem osiedlania się mieszkańców z Opoczna.

III.6.3. Warunki i jakość życia mieszkańców

Na jakość i poziom życia wpływają warunki egzystencji w stosunku do możliwości zaspakajania potrzeb życiowych. Decydują więc warunki materialne (finansowy poziom życia osiągnany przez rynek pracy i aktywność gospodarczą), warunki mieszkaniowe (dostęp do substancji mieszkaniowej i jej standard). Dalej także społeczne i kulturalne warunki bytu (styl życia, relacje społeczne, w tym dostęp do służby zdrowia, szkolnictwa, kultury, rozrywki).

Poziom i jakość życia wpływają na zadowolenie mieszkańców oraz warunkują postrzeganie własnej przyszłości – a więc i szanse rozwojowe całej społeczności lokalnej i całej gminy.

Rynek pracy:

	jednostka miary	2010	2012	2015	2016	2017	2018	2019
pracujący ogółem (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie)	osoba	482	447	274	306	331	347	bd
mężczyźni	osoba	204	184	96	123	127	157	bd
kobiety	osoba	278	263	178	183	204	190	bd
bezrobotni zarejestrowani ogółem	osoba	462	455	333	297	196	210	206
mężczyźni	osoba	226	208	156	113	81	91	90
kobiety	osoba	236	247	177	184	115	119	116

Zauważalna jest istotna aktywizacja ludności, spadek zarejestrowanych bezrobotnych wyraźny do roku 2017, co wynika także z faktu, że rolnicy szukają zatrudnienia w sektorach pozarolniczych. Od roku 2018 widać nieznaczny wzrost bezrobocia (efekt pakietów socjalnych).

Aktywność gospodarcza:

podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007	2010	2012	2015	2017	2018	2019
ogółem	27	22	20	18	30	34
przemysł i budownictwo	10	5	6	10	9	15
pozostała działalność	17	17	14	8	21	19
w tym:						
sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	0	0	0	0
sekcja B – górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0	0
sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	3	2	1	2	0	5
sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	0	0
sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	0	0
sekcja F - budownictwo	7	3	5	8	9	10
sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	6	1	6	2	3	7
sekcja H - transport i gospodarka magazynowa	3	0	1	1	1	1
sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	1	2	0	1	1
sekcja J - informacja i komunikacja	0	0	0	0	1	1
sekcja K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	2	0	0	0	0
sekcja L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	3	0	0	0	0
sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	2	1	2	1	2
sekcja N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	1	0	0	1
sekcja P - edukacja	0	4	1	1	0	1
sekcja Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	1	1	1	1	3
sekcja R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	3	0	1	0	0
sekcja S, T, U - pozostała działalność usługowa gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby organizacje i zespoły eksterytorialne	1	0	1	0	13	2
razem:	27	22	20	18	30	34

w tym:

podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007	2010	2012	2015	2017	2018	2019
ogółem	27	22	20	18	30	34
sektor publiczny	bd	bd	1	1	-	1

sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	bd	bd	1	1	-	1
sektor prywatny	bd	13	19	18	30	33
sektor prywatny osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	26	bd	17	16	18	30
sektor prywatny - spółki handlowe	bd	bd	1	0	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	bd	3	0	1	1	0

Zasoby mieszkaniowe i wyposażenie

	jedn. miary	2010	2012	2015	2017	2018
budynki mieszkalne w gminie	szt	-	-	2093	2121	2138
mieszkania	-	2240	2261	2295	2323	2341
przeciętnie pow. mieszkania na 1 osobę	m2	27,6	28,5	29,7	30,5	31,0
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	-	3,51	3,53	2,55	3,59	3,61
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	74,6	75,0	75,9	76,4	76,9
przeciętna liczba osób na 1 izbę		0,77	0,75	0,72	0,7	0,69
wyposażenie mieszkań - w wodociąg	-	1910	1932	1966	1995	2013
- wstęp splukiwany	-	1432	1454	1490	1519	1537
- w łazienkę	-	1331	1353	1388	1417	1435
- w centralne ogrzewanie	-	1344	1366	1401	1430	1448
- w gaz z sieci	mieszkania	0	1	1	1	0

Uzbrojenie:

	jed. miary	2010	2012	2015	2017	2018
wodociąg (bud. mieszkalne podłączone do sieci)	%	-	-	84,3	84,9	79,7
ludność korzystająca z wodociągu	%	82,2	82,4	84,1	84,3	84,7
długość sieci wodociągowej	km	-	77,4	77,4	84,1	84,1
kanalizacja (bud. mieszkalne podłączone do sieci)	%	-	-	64,8	66,5	62,4
długość sieci ks	km	17,1	45,3	43,0	52,1	59,7
długość sieci ks / długość sieci wodoc.	%	20,43	-	48,48	-	61,93
ilość przyłączy do sieci ks		617	862	1370	1404	1428
ludność korzystająca z sieci ks		1633	2085	4231	4233	4 236
ludność korzystająca z sieci ks	%	27,0	35,1	72,3	72,7	73

Warunki życia mieszkańców są wynikiem w stosunku do aktywności gospodarczej mieszkańców. Wzrasta liczba osób prowadzących działalność gospodarczą. Rośnie zamożność społeczeństwa. W jej wyniku poprawiają się warunki mieszkaniowe. Zwiększa się liczba budynków mieszkalnych. Istniejące budynki są rozbudowywane, zwiększa się powierzchnia użytkowa mieszkań. Poprawia się wyposażenie mieszkań w instalacje techniczne.

III.6.4. Dostęp do oświaty, kultury, sportu

	jedn. miary	2010	2012	2015	2017	2018
oddziały przedszkolne w szkołach podst.	ob.	4	4	4	4	4
przedszkola, (punkty przedszkolne) – razem jw.	ob.	4	5	4	4	4
dzieci w przedszkolach (oddziałach przedszkolnych)	os.	98	119 + (17)	123	142	126
szkoły podstawowe ogółem	ob.	4	4	4	4	4
uczniowie w szkołach podstawowych	os.	397	383	398	412	473
gimnazja ogółem / oddziały w szkołach	ob.	1	1	1 / 7	1 / 4	1
uczniowie w gimnazjach	os.	220	156	164	87	40
szkoły ogólnokształcące	ob.	2	2	0	0	0
uczniowie w liceach ogólnokształcących	os.	171	115	0	0	0
licea ogólnokształcące dla dorosłych	ob.	1	1	0	0	0
uczniowie w liceach dla dorosłych (w szkołach uzupełniających)	os.	81+(90)	29	0	0	0
biblioteki i filie ogółem	ob.	2	2	2	2	2
czytelniczy w ciągu roku	os.	726	676	749	648	624

	jedn. miary	2010	2012	2014	2016	2018
kluby sportowe	szt.	1	4	6	6	9
sekcje sportowe	szt.	1	8	11	8	23

Na przestrzeni ocenianych lat nie zmieniła się ilość oddziałów przedszkolnych w szkołach, ani ilość szkół podstawowych. Istniejące gimnazjum zostało wygaszone. Punkt przedszkolny (17 podopiecznych) jaki funkcjonował w 2012 r. – 2014 r. nie wytrzymał próby czasu. Obecnie otwarto Klub Malucha w miejscu dawnego gimnazjum. Zanikło szkolnictwo dla dorosłych.

III.6.5. Warunki i jakość ochrony zdrowia, opieka społeczna

	jed. miary	2010	2012	2015	2017	2018
przychodnie ogółem	ob.	1	2	3	3	3
podstawowa opieka zdrowotna - porady	-	12862	10805	16728	19710	19718
apteki i punkty apteczne ogólnodostępne	ob.	1	1	1	2	1
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej	ob.	1	1	0	0	0
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej - miejsca		46	54	0	0	0
osoby korzystające z pomocy społ.	osoba	876	875	749	502	431
żłobki ogółem	ob.	0	0	0	0	0
Dzieci w wieku żłobkowym	osoba	200	170	147	137	152
dzieci przebywające w ciągu roku w żłobkach	osoba	0	0	0	0	0

Zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa zapotrzebowania na pomoc społeczną, co może świadczyć o wzroście zamożności społeczeństwa i coraz lepszemu radzeniu sobie mieszkańców na rynku gospodarczym.

III.6.6. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Przywołana ustawa, zgodnie z jej treścią, określa środki służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie. Podmiot publiczny zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień. Podmiot publiczny w ramach zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami podejmuje także działania mające na celu uwzględnianie ich potrzeb w planowanej i prowadzonej przez ten podmiot działalności, oraz usuwanie barier, a także zapobieganie ich powstawaniu.

Osoba ze szczególnymi potrzebami – to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Przez dostępność – należy rozumieć dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6, będącą wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia;

Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

- w zakresie dostępności architektonicznej:
  - ~ zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
  - ~ instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
  - ~ zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
  - ~ zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875),
  - ~ zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;
- w zakresie dostępności cyfrowej – wymagania dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych
- w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:
  - ~ obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących,
  - ~ zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Realizacja tych wymogów w aspekcie sporządzanego studium będzie sprowadzała się do umożliwienia osobom ze szczególnymi potrzebami pełnego uczestnictwa w procesie planowania. W aspekcie urbanistycznym – jako tylko pośredniczącym w kształtowaniu środowiska architektoniczno – budowlanego – będzie sprowadzała się do tworzenia przestrzeni przyjaznej człowiekowi, o logicznym rozplanowaniu przeznaczenia, o odpowiednich wymiarach przestrzeni, dostępności tej przestrzeni i możliwości połączeń komunikacyjnych, zachowaniu podstawowych cech obecnego rozplanowania ułatwiającego orientowanie się w przestrzeni.

W zakresie dostępności informacyjnej – gmina jest na etapie tworzenia planu działania na rzecz poprawy dostępności osób ze szczególnymi potrzebami. Plan ten obejmuje m.in. dostosowanie strony internetowej. Do udzielania niezbędnej pomocy do świadczonych usług są także zobowiązani wszyscy pracownicy Urzędu Gminy Białaczów oraz kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy Białaczów. Budynek urzędu posiada ułatwienia w postaci podjazdu dla niepełnosprawnych.

III.7. Zagrożenia i stan bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na stan bezpieczeństwa wpływa ekspozycja gminy na czynniki klimatyczne:

- zmniejszenie ilości sezonowych opadów, zwiększone ryzyko wystąpienia suszy – znaczące dla gospodarki rolniczej i rozległości otwartych obszarów uprawowych,
- podwyższenie temperatur i ryzyko zwiększenia fal upałów – znaczące dla gospodarki rolniczej i rozległości otwartych obszarów upraw wystawionych na bezpośrednie działanie energii słonecznej – duże zagrożenie upałami,
- w okresach suszy i upałów – zagrożenie pożarami - rozległe obszary lasów zwiększają zagrożenie pożarowe, zagrożenie jest też większe w obszarach ciągów zabudowy,
- zwiększenie ilości sezonowych opadów, szybsze topnienie śniegu – minimalizowane przez rozległe obszary pól, płaskie powierzchnie zwiększające powolne wchłanianie wody do ziemi, rozległe niezabudowane obniżenia dolin cieków wodnych.

Na komfort życia wpływa też poczucie bezpieczeństwa publicznego. Wzmacnia ono więź z miejscem zamieszkania i pracy. Pozwala na większe inwestycje, które z kolei wiążą z lokalnym rynkiem.

Na straży bezpieczeństwa publicznego stoi Komenda Powiatowa w Opocznie. Gmina należy do rejonu 5. W gminie brak posterunku policji.

W gminie działa 9 jednostek ochotniczej straży pożarnej - OSP Białaczów, OSP Miedzna Drewniana, OSP Żelazowice i OSP Radwan, OSP Parczów, OSP Parczówek, OSP Petrykozy, OSP Wąglany i OSP Skronina. Większe jednostki włączone są w Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy.

Na obszarze gminy Białaczów nie są zlokalizowane zakłady stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii kwalifikowane według przepisów w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W obszarze gminy nie wyznaczono stref ograniczonego użytkowania.

Jedynie drogi komunikacyjne, którymi może odbywać się transport materiałów niebezpiecznych to transport kolejowy i drogowy. Główne ciągi komunikacyjne – droga wojewódzka, kolej – przebiegają miejscami przez tereny zwartej zabudowy, co może rodzić problemy i utrudniać ewentualne działania ratownicze. Najbardziej newralgicznym miejscem będzie rejon Petrykoz, w którym zbiegają się: linia kolejowa towarowa, droga powiatowa, stacje paliw i duże nasycenie zabudowy.

Zagrożenie powodziowe – przedstawione w kolejnym rozdziale.

III.8. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

III.8.1. Zagrożenie powodziowe

Zagrożenie powodzią zależne jest od obszaru zlewni, jej ukształtowania oraz zdolności retencjonowania wody w zbiornikach oraz przyległych obszarach. Problematykę ochrony przed powodzią regulują przepisy Prawa wodnego.

Gmina Białaczów ma niezbyt bogatą sieć rzek i cieków wodnych i nie są to także wody charakteryzujące się stałymi dużymi poziomami i przepływami. Rzeką, która niesie obwarowane prawnie zagrożenie powodziowe dla gminy jest rz. Drzewiczka przepływająca przy wschodniej granicy gminy. Rzeka ta zbiera wody ze wszystkich rzek i cieków z obszaru gminy. Drzewiczka jest prawobrzeżnym dopływem Pilicy – lewobrzeżnego dopływu Wisły.

Pozostałe ciekły z obszaru gminy mogą także wykazać się okresowymi wezbrzeniami na skutek ekstremalnych, acz nieprzewidywalnych zjawisk pogodowych.

Rzeka Drzewiczka generuje obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Dla tych obszarów sporządzone zostały mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Mapy te określają obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, w tym:

- obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% - raz na 500 lat; obszar ten wnika na tereny budowlane w Parczówku (kilometraż orientacyjnie: 188.00, 188.70, 189.70, 191.02), w Petrykozach (193.50, 193.80);
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% - raz na 100 lat; obszar ten obejmuje tereny budowlane w Parczówku (kilometraż orientacyjnie: 188.00, 188.60, 190.9);
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% - raz na 10 lat; obszar ten obejmuje tereny budowlane w Parczówku (kilometraż orientacyjnie: 188.00).

Ograniczenia inwestycyjne obejmujące obszar szczególnego zagrożenia powodzią regulują przepisy Prawa wodnego. Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego należy prowadzić w sposób ograniczający możliwości inwestowania na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi, ze wskazaniem pozostawienia tego obszaru w stanie naturalnym, bez ograniczania przepływów. Jest to gwarancją bezpieczeństwa ludzi i ich mienia.

III.8.2. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Prowadzi się ją z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Realizuje się, uwzględniając wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, w szczególności zapobieganie, ochronę, stan należytego przygotowania i reagowanie w przypadku wystąpienia powodzi, usuwanie skutków powodzi, odbudowę i wyciąganie wniosków w celu ograniczenia potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Problematyka zagrożenia powodziowego jest przedmiotem zadań realizowanych przez gminę Białaczów. Regulują te kwestie ustalenia Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego. Wynikają z niego następujące ustalenia:

W okresie zimowym należy liczyć się z możliwością wystąpienia dużych mrozów, długotrwałych opadów śniegu oraz zamieci śnieżnych i powstawania zasp śnieżnych. Opady oraz zamiecie śnieżne, którym towarzyszą gwałtowne skoki temperatury, powodują oblodzenia, polegające na pokryciu powierzchni konstrukcji oraz przedmiotów, a także nawierzchni dróg warstwą lodu lub mokrego śniegu.

Występowanie klęski powodzi jest uwarunkowane okresowym, ale bardzo silnym, zwiększonym zasilaniem rzek opadami atmosferycznymi lub wodą roztopową.

Na terenie gminy występują generalnie dwa rodzaje wezbrań powodziowych:

- powódzie roztopowe,
- powódzie opadowo-rozlewowe.

Powódzie roztopowe, mające miejsce głównie w marcu i kwietniu, spowodowane są topnieniem pokrywy śnieżnej oraz powstawaniem zatorów lodowych (stany wysokie rzek).

Powódzie typu opadowo-rozlewowego, występują głównie w lipcu i sierpniu, związane są one z deszczami o dużej intensywności lub o charakterze nawalnym.

Największe zagrożenie występuje w miejscowościach położonych wzdłuż koryta rz. Drzewiczki – jest to miejscowość Skronina, Petrykozy, Parczówek. W wyniku katastrofalnych opadów atmosferycznych, roztopów i zatorów lodowych na podtopienie narażone są też rejonu położone wzdłuż cieku wodnego Wąglanki wraz ze zbiornikiem retencyjnym w miejscowości Miedzna Drewniana, Wąglany.

Obszary zalewowe:

- Miedzna Drewniana, Wąglany – rz. Wąglanka – pow. zalewowa około 150 ha – brak zagrożeń mienia i ludzi
- Skronina, Petrykozy, Parczówek – rz. Drzewiczka – pow. zalewowa około 70 ha – 15 gospodarstw/45 osób zagrożonych

Zagrożenie powodziowe dla gminy ocenia się jako prawdopodobne, o średnich skutkach dla ludzi i mienia, średnim ryzyku. Gmina Białaczów posiada aktualny Plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia II stopnia na wypadek masowego zagrożenia.

W obszarze gminy nie występują obwałowania.

III.8.3. Retencjonowanie wód

Retencjonowanie wód jest jednym z narzędzi w przeciwdziałaniu skutkom suszy i powodzi. Tak zwana „mała retencja” to proste sposoby na gromadzenie wody w okolicy. Pozwala zatrzymać lub spowolnić spływ wód. To także zestaw wielu działań, które poprawiają bilans wodny, przynoszą korzyści dla ludzi, jak i przyrody.

W Programie małej retencji dla woj. łódzkiego zatwierdzonym przez Sejmik Województw Łódzkiego w dniu 28 marca 2006 r. Uchwałą Nr LIII/887/2006 wraz z Aneksiem sporządzonym w marcu 2010 r. zatwierdzonym Uchwałą Nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010 r. (program obecnie nieobowiązujący) - na terenie gminy Białaczów przewidywano poniżej wyszczególnione zbiorniki < 5 ha.

Wg. pierwotnego programu z 2005 r.:

- Parczów – zbiornik modernizowany – lokalizacja na rowie melioracyjnym – pow. 0,1 ha, śr. gł. 2,1 m, pojemność 2,9 tys. m³, funkcja p. powodziowa i p. pożarowa;
- Parczówek – zbiornik nowy planowany – lokalizacja na rowie melioracyjnym – pow. 3 ha, śr. gł. 1,5 m, pojemność 45 tys. m³, funkcja p. powodziowa i p. pożarowa;
- Petrykozy – zbiornik nowy planowany – lokalizacja na rz. Drzewiczce – pow. 5 ha, śr. gł. 1,6 m, pojemność 80 tys. m³, funkcja p. powodziowa, p. pożarowa, wędkarstwo, rekreacja;
- Radwan – zbiornik modernizowany – lokalizacja na rowie melioracyjnym – pow. 0,1 ha, śr. gł. 1,8 m, pojemność 2,5 tys. m³, funkcja p. powodziowa, p. pożarowa;
- Zakrzów – zbiornik modernizowany – lokalizacja na rowie melioracyjnym – pow. 0,7 ha, śr. gł. 1,5 m, pojemność 10,5 tys. m³, funkcja p. powodziowa, p. pożarowa.

Wg. aneksu z 2010 r. – zbiorniki postulowane przez samorządy:

- Białaczów – pow. 0,85 ha, śr. gł. 1,1 m, pojemność 9,3 tys. m³,
- Parczów II – pow. 0,15 ha, śr. gł. 1,1 m, pojemność 1,65 tys. m³,
- Żelazowice – pow. 0,95 ha, śr. gł. 1,1 m, pojemność 10,40 tys. m³,
- Skronina – pow. 0,56 ha, śr. gł. 1,1 m, pojemność 6,1 tys. m³,
- Sędów – pow. 0,10 ha, śr. gł. 1,1 m, pojemność 1,10 tys. m³,

Obiekty retencji korytowej – przed budowlami piętrzącymi:

- rz. Drzewiczka - Petrykozy – stopień z piętrzeniem z 1990 r. – lokalizacja 63+350 – wysokość piętrzenia 2,1 m - wielkość retencji korytowej 7,056 tys. m³,
- rz. Wąglanka – Wąglany – jaz żelbetowy z 1973 r. – lokalizacja 6+380 – wysokość piętrzenia 1,90 m - wielkość retencji korytowej 6,600 tys. m³,
- rz. Wąglanka – Miedzna Drewniana – jaz żelbetowy z 1992 r. – lokalizacja 9+050 – wysokość piętrzenia 1,50 m - wielkość retencji korytowej 4,500 tys. m³.

Opracowany Program dawał samorządom terytorialnym oraz innym instytucjom i osobom fizycznym możliwość wykorzystania go do planowania zadań inwestycyjnych z zakresu retencjonowania wody a także stanowił dokument umożliwiający beneficjentom ubieganie się o środki zarówno z Wojewódzkiego jak i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także innych funduszy strukturalnych.

W związku z przyjęciem Masterplanów głównych rzek Polski i przedstawieniem ich do Komisji Europejskiej, wszystkie regionalne programy działań w zakresie gospodarki wodnej utraciły swoją ważność. MasterPlan dla obszaru dorzecza Wisły nie przewiduje w obszarze gminy inwestycji w latach 2017-2021 spełniających przesłanki z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Aktualnie, zadania ujęte w Wojewódzkim Programie Małej Retencji, z uwagi na jego wcześniejsze opracowanie, nie wpisują się w działania w gospodarce wodnej zgodnie z planami gospodarowania wodami.

Dla utrzymania bezpieczeństwa hydrologicznego gminy postuluje się zachowanie wszystkich wskazanych zbiorników.

III.9. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Powstawanie obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych generowane jest przez znaczne wzrosty wilgotności gruntu, czy to na skutek opadów, topnienia śniegów, spływów powierzchniowych, nasiąkania gruntów, czy też na skutek podnoszenia poziomu wód gruntowych, wibracji podłoża, erozji gruntu.

W obszarze gminy Białaczów nie występują obszary osuwiskowe. Nie występują też obszary narażone na inne zagrożenia masowymi ruchami ziemi takimi jak osuwanie, osiadanie, spływanie, itd.

III.10. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

III.10.1. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin

Złóża surowców są nieodnawialną częścią środowiska. W gminie Białaczów są to głównie surowce krzemionkowo – okrucowe zróżnicowane parametrami, wykorzystywane do różnych potrzeb – budownictwa, drogownictwa, przemysłu szklarskiego. Większość tych złóż nie jest już eksploatowana, ale uwzględniono je w Studium jako złoża niewykreślone z Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg. stanu na 31. XII 2019 r. Oznaczono je jako „nieaktywne”.

SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ:

- złoża Skronina IB 3142 – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo - pokazywane na rysunku studium - („aktywne” z perspektywami na wydobywanie)
  - ~ powierzchnia udokumentowanego złoża: 1,8400 ha,
  - ~ nadkład 0,2 m do 1,4 m; miąższość 4,5 m do 7,3 m średnia 6,0 m,
  - ~ głębokość spągu od 6,0 m do 7,7 m, średnia 6,5 m,
  - ~ zasoby geologiczne 110,98 tys. m³;
- złożo Sędów IB 3153 – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane, niewykreślone z bilansu - pokazywane na rysunku studium - („nieaktywne”)
  - ~ powierzchnia udokumentowanego złoża: 10,388 ha,
  - ~ nadkład 0,3 m do 1,6 m; miąższość 2,7 m do 7,7 m średnia 6,05 m,
  - ~ głębokość spągu średnia 6,81 m,
  - ~ zasoby geologiczne 616,7 tys. m³;

KRUSZYWA NATURALNE:

- Sobień* KN 3683 – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane – brak zasobów przemysłowych, brak innych danych - niewykreślone z rejestru złóż i kopalin - pokazywane na rysunku studium - („nieaktywne”)
- Wąglany KN 3684 – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (odstąpiono od eksploatacji, gmina pozyskała działki) - pokazywane na rysunku studium - („nieaktywne”)
  - ~ powierzchnia udokumentowanego złoża: 1,2000 ha,
  - ~ nadkład średnia 0,2 m; miąższość średnia 3,6 m,
  - ~ głębokość spągu średnia 3,8 m,
  - ~ zasoby geologiczne 57,00 tys. m³;

PIASKI FORMIERSKIE:

- Parczówek PF 1217 – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane, niewykreślone z rejestru złóż i kopalin

- pokazywane na rysunku studium - („nieaktywne”)
- ~ powierzchnia udokumentowanego złoża: 73,600 ha,
- ~ nadkład od 1,0 m do 3,0 m , średnia 1,45 m
- ~ miąższość od 3,5 m do 19,0 m , średnia 8,34 m,
- ~ głębokość spągu średnia 7,57 m,
- ~ zasoby geologiczne - brak zasobów przemysłowych
- ~ złoża niewykreślone z rejestru, nie eksploatowane, w części zabudowane (zabudowa jednorodzinna w północnej części zasięgu złoża);

W obszarze gminy zdiagnozowano perspektywiczne złoża (w oparciu o uwarunkowania geologiczno-górnico-surowcowe) i prognostyczne złoża (dodatkowo uwzględniające aspekty ochrony środowiska). Są to kopaliny naturalne (KN) piaski – osadowe, mechaniczne, lodowcowe lub wodnolodowcowe, czwartorzędowe:

- Miedzna Drewniana (przy granicy z Żelazowicami) – miąższość 2,4 m do 14,7 m,
- Parczów (blisko granicy z gminą Opoczno) – miąższość od 3 m do 4,5 m,
- Sobień – Ossa – miąższość od 5,8 m do 11,8 m.

Racjonalna gospodarka złożami powinna polegać na dobrym rozpoznaniu złóż, maksymalnym ich wyeksploatowaniu oraz na ochronie powierzchni ziemi przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację.

III.10.2. Występowanie zasobów wód podziemnych

Obszar gminy leży nad Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych przedstawionymi w części III.3.6. a. Północno – zachodni rejon leży nad udokumentowanym GZWP 410 Zbiornik Opoczno - zasoby dyspozycyjne 115 tys m³/d. Południowo – wschodnia część gminy leży nad udokumentowanym Lokalnym Zbiornikiem Wód Podziemnych GZWP 411 Końskie - zasoby dyspozycyjne około 41 tys m³/d.

III.10.3. Występowanie udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

W gminie nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

III.11. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego - terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego, co staje się istotne w kontekście planowania przestrzennego.

Aktualne obszary górnicze i tereny górnicze wg informacji Państwowego Instytutu Geologicznego są tylko dla złoża Parczów KN 10082 - obszar górniczy – 4497 Parczów, teren górniczy – 5834 Parczów, jako tereny niezgłoszone do wykreślenia.

Według informacji Okręgowego Urzędu Górniczego – na terenie gminy nie ma obecnie terenów górniczych, co uznaje się za wiążące.

III.12. Inne ograniczenia dla zagospodarowania terenów, w tym tereny zamknięte

W obszarze gminy występują tereny zamknięte (definiowane wg. przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego) jako tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych). W gminie Białaczów są to tereny kolejowe.

Według Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych Dz. Urz. MInR z 2014 r., poz. 25 z późniejszymi zmianami) – tereny zamknięte to obecnie działki:

Lp	OBREB	NR EWID. DZIAŁKI	POW (ha)
1.	4 Parczów	220	4,3200
2.	5 Parczówek	213	7,0800
3.	5 Parczówek	2419	1,1300
4.	5 Parczówek	2420	3,0300
5.	6 Petrykozy	266/5	3,7437
	~~6 Petrykozy~~	~~266/12~~ skreślony	~~0,3477~~
6.	6 Petrykozy	609	5,6900
7.	7 Radwan	1/10 zmieniony na 10/1	0,0232
8.	7 Radwan	1/11 zmieniony na 11/1	0,0083
9.	7 Radwan	77/1	0,0028
10.	7 Radwan	78/2	0,0220
11.	7 Radwan	78/4	0,0032
12.	7 Radwan	79/1	0,0100
13.	7 Radwan	80/1	0,0072
14.	7 Radwan	81/1	0,0098
15.	7 Radwan	82/1	0,0120
16.	7 Radwan	83/1	0,0120

17.	7 Radwan	84/1	0,0064
18.	7 Radwan	85/1 (wg wniosku do studium po podziale działki jest 85/3)	0,0900
19.	7 Radwan	332/1	0,0117
20.	7 Radwan	333/1	0,0114
21.	7 Radwan	334/1	0,0036
22.	7 Radwan	335/1	0,0150
23.	7 Radwan	339	0,0200
24.	7 Radwan	340/1	0,0210
25.	7 Radwan	341/1	0,0016
26.	7 Radwan	465/1	0,0025
27.	7 Radwan	466/1	0,0020
28.	7 Radwan	467/1	0,0036
29.	7 Radwan	470/1	0,0245
30.	7 Radwan	471/1	0,0043
31.	7 Radwan	591/1	0,0118
32.	7 Radwan	593/1	0,0135
33.	7 Radwan	615/1	0,0009
34.	7 Radwan	616/1	0,0029
35.	7 Radwan	617/1	0,0110
36.	7 Radwan	622/1	0,0093
37.	7 Radwan	623/1	0,0046
38.	7 Radwan	624/1	0,0032
39.	7 Radwan	625/1 - wg wniosku 625/3 - dz 625/1 została podzielona na 625/3, 625/4, 625/5, 625/6	0,0840
40.	7 Radwan	787	8,7700
41.	7 Radwan	788	2,7400
42.	8 Skronina	239	11,2600
43.	8 Skronina	858	5,9000

Zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium określa się granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych. W obszarze gminy nie występują strefy ochronne od terenów kolejowych zamkniętych. Granice terenów zamkniętych wskazuje się w studium informacyjnie. Przywołane numery ewidencyjne działek są wyłącznie informacyjne, działki określające tereny zamknięte wynikają z przepisów odrębnych.

Inne ograniczenia – oznaczone na części graficznej „Uwarunkowania”:

- 1) napowietrzne linie 110 kV, 15 kV generujące strefy ochronne o szerokości:
  - a) dla linii 110 kV – 36 m (po 18 m od osi linii),
  - b) dla linii 15 kV – 15 m (po 7,5 m od osi linii),
w których mogą występować przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego;
- 2) grunty rolne klasy III (RIIIa, RIIIb, ŁIII, PsIII) mogące wymagać zgody na zmianę przeznaczenia w przypadku lokalizowania przeznaczenia niezgodnego z rolniczym wykorzystaniem gruntów określonego w przepisach o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- 3) grunty leśne (Ls) mogące wymagać zgody na zmianę przeznaczenia w przypadku lokalizowania przeznaczenia niezgodnego z przepisami o lasach;
- 4) określa się informacyjnie ujęcia wód podziemnych posiadające strefy ochronne, dla których obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów zgodnie z przepisami dla tych stref;
- 5) w gminie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi objęte mapami zagrożenia powodziowego rzeki Drzewiczki, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (q 1%) oraz wysokie i wynosi raz na 10 lat;
- 6) niektóre obszary gminy objęte są melioracjami wodnymi, dla których obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów zgodnie z przepisami prawa wodnego;
- 7) określa się informacyjnie istniejące linie kolejowe oraz granice terenów zamkniętych (kolejowych), które generują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów zgodnie z przepisami o transporcie kolejowym;
- 8) określa się informacyjnie strefy ochronne czynnych cmentarzy – o zasięgu i zasadach zagospodarowania zgodnie z przepisami o cmentarzach i chowaniu zmarłych;
- 9) określa się informacyjnie granice Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, które generują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów zgodnie z przepisami prawa wodnego;
- 10) określa się informacyjnie obiekty objęte ochroną przyrody (rezerwat przyrody, pomniki przyrody, użytek ekologiczny) podlegające przepisom o ochronie przyrody;
- 11) określa się informacyjnie lasy ochronne, podlegające uregulowaniom przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz o lasach;
- 12) określa się udokumentowane złoża kopalin podlegające uregulowaniom przepisów prawa geologicznego i górniczego;
- 13) określa się perspektywiczne złoża kruszyw naturalnych – dla których określa się ochronę przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym ich udokumentowanie i eksploatację;
- 14) określa się informacyjnie zabytki w rejestrze zabytków – podlegające uregulowaniom przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

III.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

III.13.1. Systemy komunikacji i transportu

III.13.1.a. Komunikacja drogowa

Drogi gminy Białaczów wiążą gminę z krajowym systemem drogowym oraz służą regionalnym i lokalnym potrzebom komunikacyjnym. Sieć drogową tworzą:

1) droga kategorii wojewódzkiej – Nr 726 relacji Rawa Mazowiecka - Żarnów. Kategoria techniczna – droga główna. Dla drogi zrealizowano obwodnicę miejscowości Wąglany. Planowana jest budowa nowego odcinka na zachód od Miedznej Drewnianej.

2) drogi kategorii powiatowej:

nr drogi	przebieg	klasa techniczna
3102E	Miedzna Murowana – Straszowa Wola – Radwan	lokalna
3112E	Opoczno – Petrykozy – Nałęczów	zbiorcza
3115E	Białaczów – Petrykozy – Stuzno	zbiorcza
3116E	Wielka Wola – Daleszewice – Radwan - Miedzna Drewniana – Białaczów - Sędów	zbiorcza
3117E	Ostrów – Parczów - Białaczów – gr. woj. świętokrzyskiego. – (Trzemoszna)	zbiorcza

Dla drogi 3116E w miejscowości Radwan planowana jest budowa skrzyżowania z linią kolejową CMK w postaci dwupoziomowego wiaduktu drogowego wraz z drogami dojazdowymi, także likwidacja obecnego skrzyżowania w jednym poziomie.

3) drogi kategorii gminnej:

nr drogi	przebieg
107001E	Wąglany - Białaczów
107002E	Wąglany - Parczów
107003E	Parczów - Parczówek
107004E	Parczówek - Kuraszków
107005E	Kuraszków - gr. gm. Gowarczów - (Bernów Kol.)
107006E	Żelazowice - Żelazowice Kol.
107007E	Białaczów - Ossa - gr. gm. Żarnów - (Nadole)
107008E	Zakrzów - Skronina
107009E	Petrykozy - Małachów
107010E	Ossa - Sobień - Płaczków
107011E	(Ruda Białaczowska) - gr. gm. Gowarczów - Sędów - Sobień - gr. gm. Żarnów - (Niemojowice Górki)
107012E	Zakrzów - gr. woj. świętokrzyskiego (Feliksów)
107013E	Parczówek – Górki – dr. pow. nr 3115E
107014E	Skronina – Skronina (dr. pow. nr 3112E), obr. Skronina
107015E	Skronina – Ruda Białaczowska (do gr. gm. Gowarczów)
107016E	Petrykozy (dr. pow. nr 3112E) – Petrykozy grunty

Układ komunikacyjny uzupełniają:

4) drogi wewnętrzne ogólnodostępne – bez kategorii publicznej, zapewniające obsługę wielu miejscowości.

5) inne drogi wewnętrzne.

Parametry techniczne układu drogowego są zróżnicowane. Istnieją drogi o przypisanej im kategorii publicznej, które nie zapewniają warunków prowadzenia ruchu drogowego i bezpieczeństwa poruszających się tymi drogami np. powiatowa Zakrzów – Jeżów DP 3102E, powiatowa Zakrzów – Sędów 3116E, Sobień – Sędów DG107011E.

Komunikacja publiczna oparta jest o transport samochodowy przebiegający drogami wojewódzkimi i powiatowymi. Transport gminny zapewnia także dowóz dzieci do szkół. Gmina nie posiada dróg rowerowych.

Szlaki turystyczne: „Piekielny Szlak”, „Marsz po zdrowie”, „Frontu I wojny światowej”.

III.13.1.b. Komunikacja kolejowa

Przez gminę przebiegają 2 linie kolejowe:

- przy zachodniej granicy gminy – linia nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie (odcinek Idzikowice-Knapówka) – linia kategorii magistralna znaczenia państwowego, dwutorowa, zelektryfikowana, włączona w sieć TEN-T (Transeuropejska sieć transportowa) – sieć kompleksowa i pasażerska; w gminie nie ma punktów eksploatacyjnych – jeden przejazd strzeżony na drodze powiatowej 107012E Radwan; - planowana jest budowa skrzyżowania w postaci dwupoziomowego wiaduktu drogowego nad droga powiatową w miejscowości Radwan.
- we wschodniej części gminy – linia nr 25 Łódź Kaliska – Dębica, linia kategorii pierwszorzędnej, jednotorowa, nieelektryfikowana, włączona w sieć TEN-T – sieć kompleksowa, punkt eksploatacyjny w Petrykozach (nieczynna stacja pasażerska towarowa nieużywana) – 7 przejazdów niestrzeżonych.

III.13.2. Infrastruktura wodociągowa

Gmina jest zwodociągowana. Według danych GUS – 2018 r. - Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej stanowią 79,7% ogółu budynków mieszkalnych, co odpowiada 84,7% ludności gminy. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej – 4 913 osób (mieszkańców gminy - 5802 osób). W ramach układów zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę istnieją następujące wodociągi grupowe:

Wodociąg „Białaczów” będący centralnym układem sieci wodociągowej obejmującym swoim zasięgiem środkową oraz wschodnią część gminy Białaczów. Pracuje on na bazie studni głębinowych zlokalizowanych we wsi Miedzna Drewniana po wschodniej stronie rz. Wąglanki, pobierających wodę z układów jurajskich. Głębokość otworu 68,5 m p.p.t., wydajność ujęcia 195m³/h. Zespoły pompowe podają wodę do drugiej strefy ciśnienia obejmującej swoim zasięgiem południowoschodnią część gminy Białaczów. Sieć wodociągowa obejmuje swoim zasięgiem następujące wsie: Miedzna Drewniana, Wąglany, Białaczów, Parczów, Parczówek, Zakrzów, Skronina, Sędów, Petrykozy, Kuraszków i Sobień.

Ujęcie Miedzna Drewniana:

- Q max. s. = 0,0268 m³/s
- Q śr. d. = 811,9 m³/d
- Q dop. rok= 390 586,5 m³/rok
- Q zatw = 195,0 m³/h przy depresji Se = 2,25 m
- woda jest poddawana działaniu światła UV, chlorowana
- maks. pobór wody w 2019 r. – 203 440 m³, śr – 557,37 m³/d

Ujęcie jest wystarczające na obecne potrzeby.

Wodociąg „Żelazowice” położony jest w zachodniej części gminy Białaczów. Pracuje on na bazie studni głębinowej, zlokalizowanej we wsi Żelazowice pobierającej wodę z pokładów jurajskich, głębokość otworu 53 m p.p.t., wydajność ujęcia 35m³/h. Sieć wodociągowa obejmuje swoim zasięgiem następujące wsie: Żelazowice oraz Radwan.

Ujęcie Żelazowice:

- Q max. s. = 0,0012 m³/s
- Q śr. d. = 74,60 m³/d
- Q dop. rok= 36 828,50 m³/rok
- Q zatw = 73,0 m³/h przy depresji S = 1,4 m
- woda jest odżelaziana, chlorowana
- maks. pobór wody w 2019 r. – 20 033 m³, śr – 54,89 m³/d

Ujęcie jest wystarczające na obecne potrzeby.

W 2019 r. w gminie Białaczów ogólna długość sieci wodociągowej wynosiła 96,35 km, liczba przyłączy - 2045 szt.

Zaopatrzenie w wodę wspomagane jest indywidualnymi ujęciami wody w postaci studni głębinowych lub kopanych jako zwykłe lub szczególne korzystanie z wód.

III.13.3. Infrastruktura kanalizacyjna

Gmina nie posiada sieci kanalizacji deszczowej. Posiada sieć kanalizacji sanitarnej i gminną oczyszczalnię ścieków. Długość sieci w 2018 r. to ok. 59,7 km Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej – wg. danych GUS z 2018 r. - stanowią 62,4 % ogółu budynków mieszkalnych. Korzystający z instalacji sieciowej kanalizacyjnej to 73 % ogółu ludności. Z kanalizacji komunalnej korzysta obecnie 4236 osób (mieszkańców gminy - 5802 osób). W 2019 r. długość sieci zwiększyła się do 63,7 km. Sieć jest ustawicznie rozbudowywana i zwiększa się ilość osób korzystających z tej sieci.

Ścieki komunalne z obszaru aglomeracji odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Białaczów. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna. Oczyszczone ścieki trafiają z niej do rowu, dalej do rz. Wąglanki – JCW - PLRW200024254849 Wąglanka od zb. Wąglanka-Miedzna do ujścia.

W 2017 r. oczyszczalnia zanotowała roczny przepływ 106017 m³/rok, dobowy 290 m³/d.

Przepustowość oczyszczalni wg. projektu 715 m³/dobę.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – 4960 osób (dane wg. WIOŚ Łódź), w tym mieszkańcy Straszowej Woli z gminy Żarnów.

W 2018 r. oczyszczalnia została rozbudowana. Wielkość oczyszczalni komunalnej w RLM (równoważna liczba mieszkańców) – 6 700 osób. Oczyszczalnia posiada więc znaczne rezerwy i jest w stanie obsłużyć wszystkich mieszkańców gminy. Badania stopnia oczyszczenia ścieków potwierdzają spełnienie norm (BZT5, ChZTCr, zawiesin).

Na podstawie Uchwały nr XII/134/15 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Białaczów - została wyznaczona aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców: 5 969.

Agglomerację tworzą miejscowości: Białaczów, Miedzna Drewniana, Parczów, Parczówek, Petrykozy, Radwan, Sędów, Skronina, Wąglany, Żelazowice, Miedzna Murowana, Straszowa Wola (gmina Żarnów). Obecnie budowana jest sieć w Skroninie, Sędowie, Zakrzowie. Bez kanalizacji pozostają miejscowości Sobień, Kuraszków, Ossa.

Gmina jest w trakcie sporządzania założeń do nowej aglomeracji.

Gospodarka ściekami gospodarczo – bytowymi, komunalnymi uzupełniana jest indywidualnymi odbiornikami ścieków stosowanych w gospodarstwach domowych – zbiornikami bezodpływowymi, a ostatnio także przydomowymi oczyszczalniami ścieków:

- ilość zbiorników bezodpływowych – wg. GUS stan na 31. XII. 2018 r. – 533 szt, stan na 2020 r. – 612 szt.
- ilość przydomowych oczyszczalni ścieków – wg. GUS stan na 31. XII. 2018 r. – 20 szt, stan na 2020 r. – 35 szt.

III.13.4. Ocena stanu gospodarki wodno – ściekowej

Wskaźnik skanalizowania Gminy Białaczów kształtuje się na poziomie ok. 73% (w odniesieniu do ludności korzystającej z instalacji). Ścieki odprowadzane są do Gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni „EKOLO-CHIEF”, funkcjonującej od 2004 roku. Występują nieznaczne dysproporcje pomiędzy obydwooma sieciami. Powodem różnic jest fakt, iż rozwój sieci wodociągowej odpowiada większemu zapotrzebowaniu ludności. Jest to również system rozwijany od dziesięcioleci. Inwestycje z zakresu kanalizacji i oczyszczalni ścieków są bardziej kapitałochłonne i oceniane są bardziej jako element obciążający finanse gminy, a mniej jako element podnoszący standard mieszkaniowy i zmniejszający degradację środowiska naturalnego. Ludność niechętnie podłącza się do kanalizacji, z uwagi na koszty, jak i posiadanie własnych odbiorników ścieków. Stan techniczny sieci jest systematycznie poprawiany. Sieci są rozbudowywane i modernizowane.

III.13.5. Gospodarka energetyczna

III.13.5.a. Energia konwencjonalna

Cała gmina posiada dostęp do sieci elektrycznej Krajowego Systemu Energetycznego. Przez teren przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV relacji GPZ Końskie Zachód - GPZ Opoczno. Przebudowa linii 110 kV planowana jest po 2025 r. Linia ta jest własnością oddziału Skarżysko – Kamienna. Z tego oddziału zaopatrywane są w energię elektryczną obręby Sędów i Kuraszków.

Energia elektryczna dla łódzkiego obszaru zasilania, dostarczana jest dla odbiorców na terenie Gminy Białaczów za pośrednictwem napowietrznych linii magistralnych 15 kV:

- „Opoczno - Paradyż” oraz „Opoczno - Mroczków” wyprowadzonych ze stacji 110/15 kV
- „Opoczno” zlokalizowanej przy ulicy Inowłodzkiej w Opocznie.
- „Myślibórz - Przedbórz” wyprowadzonej ze stacji 110/15 kV „Myślibórz” na terenie Gminy Żarnów.

Dla linii SN – odcinki napowietrzne to 61,3 km, odcinki kablowe 3,4 km.

Dla linii nN – odcinki napowietrzne (bez przyłączy) 56,1 km, odcinki kablowe (bez przyłączy) – 14,3 km.

Przyłącza – mają 50,8 km.

Istniejący system zasilania Gminy Białaczów zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwością zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną.

Brak przyłączonych i planowanych źródeł wytwórczych w Gminie Białaczów.

Plan rozwoju PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź w latach 2020-2025 w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną przewiduje na terenie Gminy Białaczów przyłączenie do sieci elektroenergetycznej nowych odbiorców IV i V grupy przyłączeniowej o łącznej mocy przyłączeniowej 2100 kW.

W celu przyłączenia tych odbiorców planowana jest rozbudowa sieci elektroenergetycznej obejmująca:

- budowę 2 szt. stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
- budowę 1 km kablowych linii średniego napięcia 15 kV,
- budowę 1 km linii niskiego napięcia 0,4 kV,
- budowę 150 sztuk przyłączy o długości łącznej ok. 5,3 km.

Strefy ochronne od napowietrzanych linii elektroenergetycznych, w których mogą występować ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów wraz z ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym należy przyjmować jako strefy o szerokościach postulowanych:

- dla linii 110 kV – 36 m (po 18 m od osi linii),
- dla linii 15 kV – 15 m (po 7,5 m od osi linii).

III.13.5.b. Energia odnawialna

Do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii zalicza się, niezależnie od parametrów technicznych źródła, energię elektryczną lub ciepłą pochodzącą ze źródeł odnawialnych, w szczególności:

- z energii wodnej,
- z energii wiatru (elektrownie wiatrowe),
- z biomasy, z biogazu (elektrownie/elektrociepłownie na biomasę stałą, biogazownie: rolnicze, w oczyszczalniach ścieków, na wysypiskach odpadów, elektrociepłownie spalające odpady komunalne),
- z energii słonecznej (ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne),
- ze źródeł geotermalnych (ciepłownie geotermalne, pompy ciepła).

Energia słoneczna: Na terenie gminy istnieją średnie warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego, stąd i średnia wydajność systemów fotowoltaicznych. Wykorzystanie systemów energii słonecznej może jednak pozwolić na oszczędzanie zużycia energii konwencjonalnej, oczywiście przy prawidłowym zamontowaniu urządzeń (poza miejscami zacienionymi). Ocenia się, że niewielka instalacja fotowoltaiczna o mocy 3,24 kW zaspokaja połowę zapotrzebowania na prąd, jaki może generować rodzina mieszkająca w 200-metrowym domu. Aktualnie w gminie funkcjonują instalacje fotowoltaiczne. Ważniejsze to: przy urzędzie gminy, szkole w Miedznej Drewnianej, szkole w Białaczowie, szkole w Skroninie i Petrykozach, parafii w Petrykozach.

Energia wodna: Urządzenia energetyki wodnej wymagają dużych przepływów wody uzyskiwanej też poprzez spadki wody ze spiętrzeń. Gmina posiada spiętrzenie wodne w Miedznej DREWNIANEJ tamie Zalewu Miedzna. Poza tym spiętrzeniem istniejące rzeki i jazy nie generują takich uwarunkowań. Na terenie gminy, na tamie zalewu zainstalowano turbinę wodną.

Energia wiatrowa: Gmina leży w III strefie energetycznej wiatru, gdzie warunki do korzystania z tego rodzaju energii odnawialnej są teoretycznie korzystne. Obecnie obowiązujące przepisy w zakresie lokalizowania urządzeń energetyki wiatrowej wymagające zachowania od zabudowy mieszkalnej 10 wysokości oraz rozległe kompleksy lasów znacząco ograniczają lokalizowanie elektrowni wiatrowych na obszarze gminy.

Na terenie gminy nie jest zlokalizowana żadna elektrownia wiatrowa o mocy większej niż moc mikroinstalacji.

Na obszar gminy nie oddziałują elektrownie wiatrowe z gmin sąsiednich.

Energetyka geotermalna¹⁴: według Atlasu zasobów energii geotermalnej na nizinach polskim – w. Gorski, gmina leży w okręgu podsudecko - północno świętokrzyskim cechującym się średnimi zasobami energetycznymi, zaś sama gmina leży w obszarze niskich walorów geotermalnych. Na głębokości 500 m temperatury ok. 35-40°C. Na głębokości 1000 m – temperatury 45-50°C, na 2000 m – temperatury 70-80°C. Wody nie nadają się więc do wykorzystania.

Na terenie Gminy Białaczów istnieją jednak dobre warunki do rozwoju tzw. płytkiej energetyki geotermalnej bazującej na wykorzystaniu pomp ciepła. Obecnie nie korzysta się z tego typu rozwiązań na dużą skalę z uwagi na wysokie koszty urządzeń. Istniejące urządzenia tego rodzaju posiadają pojedyncze prywatne gospodarstwa.

Biomasa – np. drewno, zrębki, pellety, słoma. Pod względem potencjału energetycznego słoma ustępuje tylko materiałom drzewnym. ¹⁵Gmina ma średni potencjał dla wykorzystywania biomasy z upraw energetycznych (22,31 – 33,22 GWh/rok) i niski potencjał dla wykorzystania słomy (8,91 - 16,51 GWh/rok). Z uwagi na wysoki udział lasów, wykorzystanie drewna może być równorzędnym kierunkiem. Małe przydomowe piece umożliwiające spalanie tego typu paliw (drewno, pelet) wykorzystuje ok. 50% gospodarstw domowych.

Biogaz: produkt beztlenowej fermentacji odpadów organicznych. Gmina ma niewielkie możliwości wykorzystania rolniczych biogazowni. Hodowla zwierząt gospodarskich nie jest wiodącym kierunkiem rolnictwa. Brak tego typu urządzeń.

III.13.6. Ocena stanu gospodarki energetycznej, w tym zaopatrzenia w energię cieplną

Na obszarze Gminy Białaczów brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia w energię cieplną. Zaopatrzenie w energię cieplną następuje ze źródeł indywidualnych, przy tym w sektorze budynków mieszkalnych dominują piece na paliwa stałe. Instalacje indywidualne są jednym z większych emiterów zanieczyszczeń do atmosfery, gdyż lokalne źródła ciepła zazwyczaj charakteryzują się niską sprawnością i brakiem jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery. Biorąc pod uwagę rosnące ceny energii elektrycznej, gazu czy oleju opałowego, można przypuszczać, iż w dalszym ciągu najczęściej stosowanym paliwem będzie węgiel kamienny, miał, pelet, drewno.

Gmina nie posiada sieci gazowej. Pojedyncze obiekty wykorzystują dla celów ogrzewczych gaz ze zbiorników. Wiele gospodarstw domowych korzysta z gazu butlowego. Operator sieci gazowej nie planuje – w najbliższych 3 latach – budowy sieci gazowej w obszarze gminy.

Zgodnie z Planem gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Białaczów – uchwała Nr VII/70/2019 Rady Gminy Białaczów z dnia 27 czerwca 2019 r. – zaplanowano cele strategiczne prowadzące do lepszego bilansu energetycznego gminy:

1. Redukcja emisji gazów cieplarnianych 15 % poprzez:
  - wymianę źródeł ogrzewania budynków,
  - ograniczenie zużycia paliwa poprzez poprawę jakości dróg,
  - wzrost świadomości społecznej w zakresie OZE i możliwości ograniczania emisji CO₂;
2. Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 17%
  - wzrost wykorzystania OZE
  - upowszechnienie stosowania OZE w budynkach użyteczności publicznej.
3. Redukcja zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej 7 %:
  - zmniejszenie energochłonności obiektów budowlanych
  - zmniejszenie zużycia energii elektrycznej w budynkach i oświetleniu
  - poprawa efektywności energetycznej
  - realizacja wzorcowej idei oszczędnego gospodarowania energią.
4. Poprawa jakości powietrza (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń)
  - promocja nowych wzorców konsumpcji
  - wymiana źródeł ciepła
  - ograniczenie zużycia węgla.

¹⁴ Energia geotermalna w województwie łódzkim – materiał promocyjny BPPWL

¹⁵ „Analiza możliwości produkcji biomasy i biogazu w województwie łódzkim” - BPPWL

III.13.7. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami, zgodnie z przepisami o odpadach oraz o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jest od 1 lipca 2013 r. zadaniem gminy. Gmina prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z uchwalanym Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy i zgodnie z uchwałą w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów. Na terenie Gminy Białaczów źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej, mikro przedsiębiorstwa (sektor gospodarczy, handel, usługi, itp.). Gmina nie posiada na swoim terenie czynnego gminnego wysypiska odpadów. Jest natomiast prowadzona selektywna zbiórka odpadów.

	2015 Mg	2016 Mg	2017 Mg	2018 Mg
ilość wytwórców odpadów	1450	1613	1639	1656
ilość odpadów zmieszanych	248,400	384,820	567,990	637,540
ilość odpadów zebranych selektywnie (razem)	131,900	126,760	160,560	167,380
odpady wielkogabarytowe	(brak stałego PSZOK)	0,280	4,040	7,460
uzyskany poziom recyklingu	86,7 = 20,85%	97,870 = 19,96 %	99,353 = 22,55%	95,642 = 21,24%

We wskazanych wyżej latach odpady wyszczególnione w tabeli powyżej oraz przyjęte w PSZOK trafiały do Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w miejscowości Różanna gm. Opoczno za wyjątkiem odpadów zmieszanych które trafiały do roku 2018 (włącznie) do Zakład ZGO Pukinin (adres Pukinin 140, 96-200 Rawa Mazowiecka) i odpadów ulegających biodegradacji które w roku 2018 trafiły również do zakładu ZGO Pukinin.

Segregacja odpadów do roku 2018 włącznie polegała na gromadzeniu odpadów w odpowiednich pojemnikach. Od 2019 r. w systemie pojemnikowo workowym. Odpady nie przeznaczone do gromadzenia w pojemnikach można przekazywać zgodnie z przyjętym regulaminem utrzymania czystości.

Gmina Białaczów w celu wywiązywania się z obowiązków nałożonych Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zobowiązana jest do udzielania zamówienia publicznego na odbiór odpadów komunalnych lub odbiór i zagospodarowanie tych odpadów. Gmina zobowiązana jest również do organizowania systemu odbioru odpadów komunalnych poprzez tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy. W celu wypełnienia nałożonego obowiązku na działce o nr ewidencyjnym 1857/2 przy oczyszczalni ścieków w Białaczowie utworzono taki punkt. Punkt ten wymagać będzie sukcesywnego doposażenia w najbliższych latach w tym o wagę najazdową umożliwiającą wygodne ważenie przekazywanych odpadów.

Na terenie Gminy nie stwierdzono występowania odpadów zeskładowanych w dużych ilościach lub odpadów niebezpiecznych. Problemem ten dotyczy głównie odpadów przydrożnych, butelek, szklanych i plastikowych, opakowań po produktach spożywczych

Problemy gospodarki odpadami:

brak spójnych przepisów w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, częste zmiany zapisów ustawy, utrwalona regionalizacja działania firm na rynku odbioru odpadów, znaczny wzrost cen odbioru odpadów powodujący znaczny poziom niezadowolenia społeczności gminy, zmniejszanie się populacji gminy w tym starzenie się społeczeństwa, wpajanie nowych zasad postępowania z odpadami osobom starszym o ukształtowanej mentalności, problemy z uzyskaniem ustalonych poziomów recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia odpadów tworzyw sztucznych, metalu, papieru, szkła oraz poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania.

III.14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Inwestycje celu publicznego są zdefiniowane w przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami.

O tym, czy mają charakter ponadlokalny decyduje fakt przyjęcia ich przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa (w tym przypadku łódzkiego).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (PZPW¹⁶) wyszczególnia te zadania. Część zawartych w tym planie ustaleń ma charakter wiążący, a część postulatywny. Jako ustalenia wiążące wskazuje się rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Na obszarze gminy Białaczów planowane są następujące inwestycje celu publicznego o ponadlokalnym znaczeniu:

Z zakresu transportu:

- Dostosowanie Centralnej Magistrali Kolejowej do standardów Kolei Dużych Prędkości,
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka – Inowódz – Bukowiec Opoczyński - Żarnów (w tym realizacja obwodnicy m. Wąglany).

¹⁶ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego - Uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Z zakresu – infrastruktura techniczna:

- Dostosowanie systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracji (...) Białaczów.

Przedstawione w PZPWŁ projektowane elementy układu transportowego i infrastrukturalnego nie stanowią przesądzenia lokalizacyjnego, są jedynie wskazaniem kierunku lub preferowanego wariantu przebiegu wskazanego do postępowania w zakresie wydania decyzji środowiskowej. Ustalenie ostatecznego przebiegu inwestycji liniowych, nastąpi w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw.

Przyjmuje się, że dopuszczalna jest zmiana lokalizacji lub przebiegu projektowanych inwestycji zamieszczonych w wykazie inwestycji celu publicznego (rozdział IV.B.), bez konieczności dokonywania zmiany (aktualizacji) PZPWŁ.

Wobec braku programów rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na obszarze województwa łódzkiego brak jest zadań rządowych.

III.15. Stan prawny gruntów

Powierzchnia ewidencyjna gruntów gminy to 11480 ha (powierzchnia geodezyjna 11 463 ha).

W obszarze gminy przeważają grunty osób fizycznych zajmujące 7689 ha.

Grunty komunalne gminy stanowią 291 ha, co stanowi zaledwie 2,5%.

Zestawienie gruntów

poz. grupy rejestrowej	Grupa, podgrupa rejestrowa	2020 r. ha
1	grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	3208
	<i>w tym grunty rolne</i>	122
	<i>w tym grunty leśne</i>	2926
	<i>w tym grunty zabudowane i zurbanizowane (w tym tereny komunikacyjne)</i>	4
	<i>w tym grunty pod wodami</i>	153
	<i>w tym użytki ekologiczne</i>	3
2	grunty Skarbu Państwa, przekazane w użytkowanie wieczyste	63
4	grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	291
	<i>w tym grunty rolne</i>	62
	<i>w tym grunty leśne</i>	11
	<i>w tym grunty zabudowane i zurbanizowane</i>	216
	<i>w tym grunty pod wodami</i>	2
5	grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	6
7	grunty osób fizycznych	7689
	<i>w tym grunty rolne</i>	5949
	<i>w tym grunty leśne</i>	1729
	<i>w tym grunty zabudowane i zurbanizowane</i>	11
	<i>grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych</i>	7142
	<i>grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych</i>	547
8	grunty spółdzielni	1
9	grunty kościołów i związków wyznaniowych	19
10	wspólnoty gruntowe	101
11	grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	88
12	grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	
13	grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	6
15	grunty inne niż wymienione wyżej	8
	Razem	11480
	(-17 ha powierzchni wyrównawczej) = pow. geodezyjna gminy	11463

W obszarze gminy obserwuje się nieznaczne ruchy własności gruntów w zakresie obrotu między odrębnymi podgrupami. Największy obrót notują grunty osób fizycznych.

Użytki rolne dominują we władaniu osób fizycznych, lasy – we własności Skarbu Państwa.

Niski udział powierzchniowy gruntów klasyfikowanych jako zabudowane lub zurbanizowane świadczy o nieuregulowanych zapisach ewidencji w stosunku np. do gruntów wykorzystywanych pod zabudowę jednorodziną a klasyfikowanych jako grunty rolne zabudowane. Przekłada się to na niskie wpływy do budżetu gminnego z tytułu podatków od nieruchomości.

IV. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

ad. art. 10 ust. 1 pkt. 7

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności:

1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,

a) analizy społeczne

Sferę społeczną charakteryzuje stan demograficzny, jakość życia mieszkańców, wykształcenie, wiedza i kompetencje, warunki zamieszkiwania, pracy, wypoczynku.

Ludność

	jednostka miary	2010	2012	2015	2017	2018
Ludność ogółem	osoba	6044	5944	5853	5820	5802
przyrost naturalny	osoba	-31	-31	-44	-31	-27

Zasoby mieszkaniowe i wyposażenie:

	jednostka miary	2010	2012	2015	2017	2018
budynki mieszkalne w gminie	szt	-	-	2093	2121	2138
ilość nowych budynków mieszkalnych	szt	7	15	12	18	23
przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania	m ²	87,4	112,9	122,5	125,2	132,0
ilość osób /ilość budynków mieszk.	szt	3,21	3,18	3,14	3,10	3,08
mieszkania	szt	2240	2261	2295	2323	2341
przeciętnie pow. mieszkania na 1 osobę	m ²	27,6	28,5	29,7	30,5	31,0

	jednostka miary	2010	2012	2015	2016	2017	2018	2019
pracujący ogółem (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie)	osoba	482	447	274	306	331	347	bd

podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007	2010	2012	2015	2017	2018	2019
ogółem	27	22	20	18	30	34

b) analizy ekonomiczne

Sferę ekonomiczną cechują: dostępność, baza gospodarcza, rynek pracy oraz zasobność gminy przekładające się na możliwości finansowania społeczeństwa i samorządu.

Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy według działów - wg. Banku danych lokalnych GUS:

..... w % ogółu dochodów	DOCHODY			WYDATKI		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
rolnictwo i łowiectwo	0,9	0,7	0,7	1,8	1,9	2,0
transport i łączność	-	2,3	2,0	5,5	9,3	3,3
gospodarka mieszkaniowa	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0
administracja publiczna	0,4	0,4	0,6	13,5	11,2	13,2
bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	0,0	0,0	0,1	0,9	0,8	0,8
różne rozliczenia	42,0	35,8	37,3	-	-	0,1
oświata i wychowanie	2,1	1,5	1,6	32,2	25,8	32,3
pomoc społeczna	32,0	2,2	2,2	35,4	5,1	5,3
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	-	-	-	-	-
edukacyjna opieka wychowawcza	0,7	0,8	0,6	1,3	1,3	1,1
rodzina	-	29,4	29,6	-	29,1	29,1
gospodarka komunalna i ochr. środowiska	3,1	8,5	4,1	5,9	12,7	9,4
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0	0,0	-	2,0	1,6	1,6
kultura fizyczna	0,5	0,7	1,3	0,4	0,3	0,6
dochody od osób prawnych i fizycznych i innych	16,0	15,9	16,9	-	-	-
działalność usługowa	-	-	-	0,0	-	-
ochrona zdrowia	-	-	-	0,4	0,2	0,3
pozostałe	2,2	1,6	2,8	0,6	0,5	0,9
środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów unijnych (mln zł)		2,1	0,9	-	-	-
ogółem (mln zł)	21,7	26,3	25,8	21,7	26,6	26,3
dochody ogółem na 1 mieszkańca w zł	4 523,38	4 438,42	4 766,28			

¹⁷Największy udział w wydatkach ogółem miały wydatki rodzinę (32,55%), na oświatę i wychowanie (30,71%), administrację publiczną (12,80%) oraz transport i łączność (5,14%).

W 2019 roku planowano iż na zadania inwestycyjne Gmina przeznaczy kwotę 4 256 430,00 zł, wydatki inwestycyjne zostały zrealizowane za kwotę 3 767 298,56 zł, tj. 88,51% zakładanej kwoty. Niektóre zadania udało się zrealizować mniejszym kosztem niż zakładał plan.

¹⁸Prognozowany wynik budżetu, przychody i rozchody budżetu oraz kwota długu gminy w latach 2020 – 2025:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Wynik budżetu [zł]	- 2 314 647,64	-2 323 411,22	-389 786,74	552 601,26	662 601,32	756 601,32
Przychody budżetu [zł]	3 286 000,00	3 076 000,00	922 800,00	0,00	0,00	0,00
Rozchody budżetu [zł]	971 352,36	752 588,78	533 013,26	552 601,26	62 601,32	756 601,32
Kwota długu [zł]	8 176 405,94	10 499 817,16	10 889 603,90	10 337 002,64	9 674 401,32	8 917 800,00

c) analizy środowiskowe

Analizy środowiskowe oceniające obecny system osadniczy, ład przestrzenny i elementy ochrony środowiska sprowadzają się do zdiagnozowania ograniczeń rozwoju przestrzennego gminy poprzez elementy środowiska naturalnego.

Głównymi elementami ograniczającymi rozwój przestrzenny w zakresie terenów zabudowy są:

- obecne systemy osadnicze, które należy chronić przez rozpraszaniem,
- zasięg obecnych sieci uzbrojenia terenu i dróg, które muszą zapewnić możliwość uzbrojenia nowych terenów,
- grunty rolne, w szczególności dobrych klas przydatności rolniczej, które należy chronić przed urbanizacją z uwagi na utrzymanie strefy rolniczej, w szczególności przed wprowadzaniem zabudowy niezwiązanej z rolnictwem, która może generować konflikty społeczne kwestionując typowe oddziaływanie rolnicze (hałas, odory hodowli itp.)
- lasy (w tym rezerwat, użytki ekologiczny) oraz łąki i pastwiska, doliny rzek i cieków wodnych, w szczególności obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które należy chronić przed urbanizacją z uwagi na rolę w systemie przyrodniczym gminy,
- ograniczenia konserwatorskie ochrony zabytkowych obiektów i układów przestrzennych.

d) potrzeby rozwojowe według analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych

Z analiz ekonomicznych wynika:

- niska w skali powiatu i niska w skali województwa pozycja pod względem dochodów = potencjalnie niskie możliwości gospodarowania własnymi dochodami gminy,
- gmina utrzymuje dyscyplinę finansową, jednak nie zawsze udaje się zamykać bilans bez przekraczania wydatkami kwoty przychodów, największe wydatki są przeznaczanie na oświatę, wychowanie, pomoc społeczną,
- obniżenie aktywności rolniczej małych gospodarstw, przebranzawianie się gospodarstw = konieczność zapewnienia możliwości realizacji przeznaczenia pozwalającego na działalność gospodarczą o szerokim spektrum,
- powoli wzrasta aktywność gospodarza, co wymaga zapewnienia kolejnych działań motywacyjnych i możliwości realizacji przeznaczenia pozwalającego na działalność gospodarczą o szerokim spektrum dającego też możliwość zmiany profilu działalności gospodarczej = zapotrzebowania na miejsca pracy = wzrost dochodów dla budżetu gminy,
- niedobory miejsc pracy = konieczność wyznaczenia obszarów umożliwiających aktywizację gospodarczą przekładających się na wyznaczenie terenów dla rozwoju działalności gospodarczej.

Potrzeby ekonomiczne:

- aktywizacja gospodarza – rozwój indywidualnej działalności gospodarczej, nowe tereny inwestycyjne,
- wzrost zamożności mieszkańców – wzrost zasobów budowlanych i mieszkaniowych, poprawa jakości usług publicznych, standardów zamieszkiwania, standardów usług

Z analiz środowiskowych wynika:

- obowiązkowe utrzymanie stref rozwoju budowlanego poza obszarami wyłączonymi z zabudowy, poza obszarami ochrony przyrodniczej, poza strefami zagrożenia powodziowego, z ograniczeniami dla obszarów objętych ochroną konserwatorską, z maksymalną ochroną lasów.

Potrzeby środowiskowe:

- ochrona środowiska przyrodniczego jako zasady zrównoważonego rozwoju i kapitału rozwoju rolnictwa, leśnictwa, dziedzictwa historycznego.

¹⁷ na podstawie Raportu o stanie Gminy Białaczów za rok 2019 - Zarządzenie Wójta Gminy Białaczów nr 0050/38/2020 z dnia 18 maja 2020 r.

¹⁸ Wieloletnia Prognoza Finansowa – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XVIII/134/2020 Rady Gminy Białaczów z dnia 03.03.2020 r.

Z analiz społecznych wynika:

- spada liczba ludności,
- zasoby mieszkaniowe zwiększają się, co świadczy o nieustannym dążeniu do poprawy warunków mieszkaniowych, także młode pokolenia szukają swoich własnych siedlisk. Dążenie do poprawy warunków mieszkaniowych przekłada się na nową zabudowę budynkami mieszkalnymi, większą ich powierzchnię i zwiększenie powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca.
- od 2015 r. wzrost liczby pracujących (poza rolnictwem) i podmiotów działalności gospodarczej sektora osób fizycznych osób oznacza większe przechodzenie ludności z zatrudnienia sektora rolniczego do sektora poza rolniczego = zwiększone zapotrzebowanie na miejsca pracy poza rolnictwem,
- zwiększają się zasoby mieszkaniowe, wielkość mieszkań = wzrost zapotrzebowania na lepsze warunki mieszkaniowe = budowa drugich domów dla młodszych pokoleń,
- społeczeństwo dysponuje zasobami finansowymi dla poprawiania swoich warunków mieszkaniowych

Potrzeby społeczne:

- podnoszenie standardów życia, pracy i wypoczynku
- podnoszenie tożsamości, świadomości i wartości lokalnej – zerwanie z poczuciem zaściankowości – tworzenie gminy oferującej miejsca pracy poza rolnictwem

2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (w brzmieniu p o 13.11.2020 dla op/uzg)

		2010	2012	2015	2017	2018	2019
Ludność ogółem (ilość osób)	osoby	6044	5944	5853	5820	5802	5766

Ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoby	52	52	51	51	51	51
saldo migracji zewnętrznych ogółem	osoby	16	-32	-13	8	8	6

w tym dla 2019 r. – nowe zameldowania ogółem 61 osób

- wymeldowania ogółem 55 osób.

	2010	2012	2015	2017	2018
budynki mieszkalne w gminie (szt)	-	-	2093	2121 wzrost o 28	2138 wzrost o 17
mieszkania (szt)	2240	2261	2295	2323	2341

Pomimo iż w badanym okresie spadała liczba osób zameldowanych, to wzrost ilości budynków mieszkalnych świadczy, że jest zapotrzebowanie na nowe działki mieszkaniowe. Może to wynikać także z faktu osiedlania się w gminie mieszkańców Opoczna, którzy znajdują tu tańsze działki budowlane, niekoniecznie zmieniając miejsce zameldowania. Widać też spadek

Planowane kierunki zagospodarowania przestrzennego należy szacować głównie w oparciu o potrzeby tworzenia nowych działek budowlanych przyjmując średni wzrost zasobów nowych budynków mieszkalnych.

W okresie od 2015 r. do 2018 r. przyrosło 46 budynków – średnio rocznie 15 budynków.

Wskaźnik 15 budynków /rok odpowiada przy wskaźniku docelowym 2,2 os/mieszkanie = 33 osoby rocznie.

Dla potrzeb mieszkaniowych: 15 budynków/rok = zapotrzebowanie na 30 lat: $30 * 15 = 450$ działek/30 lat

= zwiększenie o 30% jako niepewność procesów rozwojowych: $450 + 30% * 450 = 585$

ZAPOTRZEBOWANIE NA DZIAŁKI BUDOWLANE – DODATKOWE 585 DZIAŁEK

W przeliczeniu na ilość ludności jaka może osiedlić się na terenie gminy:

- dla potrzeb demograficznych: 15 budynków/rok * 2,2 osoby/mieszkanie (budynek) =
= 33 osoby rocznie zasiedlające nowe budynki =
= można przyjąć proporcje 20 aktualnych mieszkańców + 13 nowych mieszkańców =
= przyrost demograficzny 13 osób / rok = perspektywa demograficzna na 30 lat: $13 * 30 = 390$ osób
= zwiększenie o 30% jako niepewność procesów rozwojowych: $390 + 30% * 390 = 507$ osób

Wyliczony wzrost liczby mieszkańców w perspektywie do 2050 r. daje dla gminy Białaczów
 5776 osoby (2019 r.) + 507 osób (za 30 lat) = 6283 osoby

W kontekście przedmiotowego dokumentu, przy planowaniu kierunków rozwoju przestrzennego jako wytycznych do wyznaczania nowych terenów budowlanych należy kierować się nie tylko docelową liczbą mieszkańców, ale również poprawą warunków mieszkaniowych i wyznaczyć tereny dodatkowych 585 działek budowlanych (pod zabudowę z budynkami mieszkalnymi).

3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Z porównania dochodów i wydatków budżetu gminy wynika zarówno wzrost dochodów, ale też wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Kwoty te ulegają wahaniom, jednak ich wzrost jest spowodowany głównie spadkiem wartości pieniądza i wzrostem cen.

Gmina realizuje zapotrzebowanie społeczności lokalnej w zakresie utrzymania oraz budowy sieci komunikacyjnej i uzbrojenia technicznego, także infrastruktury społecznej.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018
wydatki inwestycyjne – wg. danych gminy	1.265.804,79	2.786.608,39	1.079.558,32	5.263.078,52	3.211.799,38

Największe kwoty wydatkowane na infrastrukturę techniczną dotyczą inwestycji budowlanych obejmujących w 2014 r. modernizację dróg, w 2015 r. instalacji fotowoltaicznej, modernizacji dróg i rozbudowy świetlicy, w 2016 r. remontów budynków i przebudowy dróg, w 2017 r. rozbudowy oczyszczalni, przebudowy dróg, rozbudowy szkoły, kanalizacji, zaś w 2018 r. najwięcej wydatkowano na remont drogi w Sędowie, rozbudowę szkoły, utworzenie Klubu Malucha.

Budżet gminy wspomagany jest, w razie potrzeb, dofinansowaniami z zewnętrznych funduszy i pożyczkami. Dla przykładu – gmina pozyskała dofinansowanie na rozbudowę Szkoły Podstawowej w Miedznej Drewnianej w wysokości 810 900,00 zł, oraz 50 000,00 zł, na realizację Otwartych Stref Aktywności - kwotę 123 800,00 zł, w ramach programu Maluch – 785 000,00 zł na utworzenie miejsc opieki w klubie dziecięcym w Białaczowie, na utworzenie punktu dydaktycznego pn. „Zielona przystań” przy Szkole Podstawowej w Petrykozach – 34 929,00 zł, dla Piekelnego Szlaku w Białaczowie, integracje mieszkańców wsi Sobień – po 10 000,00 zł, dla drogi w Sędowie – 502 399,00 zł, dla drogi w Białaczowie – 509 633,00 zł, dla sieci kanalizacji sanitarnej w Sędowie i Skroniny – 5 487 672,47 zł, kanalizacji w Zakrzowie i Białaczowie oraz wodociągu w Sędowie, Miedznej Drewnianej, Petrykozach – 1 922 358,00 zł, Dofinansowanie działalności sportowej – 10 000,00 zł.

Gmina nie posiada nadwyżek budżetowych, jednak wszystkie potrzeby są zaspakajane. Planowany rozwój gminy będzie wymagał zwiększenia wydatków we wszystkich sferach działalności gminnej. Tylko przy lokalizowaniu nowych terenów budowlanych przy drogach istniejących, w zasięgu istniejącego uzbrojenia gmina może sukcesywnie ponosić zwiększenie koniecznych wydatków. Gmina może też z korzystać ze środków zewnętrznych pozyskiwanych na zadania inwestycyjne.

Aktywność i skuteczność gminy w pozyskiwaniu dotacji zewnętrznych dla realizacji potrzeb gminy oznacza, że wraz z budżetem własnym gmina jest w stanie realizować zadania gminne z zakresu infrastruktury technicznej, jak i społecznej.

4. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ:

ad. Art. 10 ust. 5 pkt. 1

Formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a-c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

Zapotrzebowanie na nową zabudowę dla gminy Białaczów będzie szacowane poprzez oczekiwany wzrost terenów budowlanych, głównie mieszkaniowych i pod działalność gospodarczą.

Tereny umożliwiające realizację zabudowy mieszkaniowej należy oczywiście szacować według zapotrzebowania na działki budowlane z zabudową mieszkaniową i perspektywy demograficzne, zaś dla terenów rozwojowych pod działalność gospodarczą, często wykraczającą poza zakres obsługi gminy – w sposób indywidualny, także wykraczający poza prognozy demograficzne gminy.

Z uwagi na rodzaj opracowania – powierzchnię użytkową zabudowy ocenia się jako powierzchnię możliwą do zabudowy w granicach projektowanych wydzieleń terenowych.

Powierznię użytkową zabudowy definiuje się jako powierzchnię terenu możliwą do lokalizowania zabudowy.

STAN ISTNIEJĄCY :

1. ludność zameldowana – 5 766 os /2020 r.
2. tereny zabudowy: przeznaczenie dominujące + uzupełniające
- 1) zabudowa zagrodowa + jednorodzinna + usługowa = 2099758
    - w tym powierzchnia użytkowa zabudowy:
      - zabudowa zagrodowa 85% = 1784794
      - zabudowa jednorodzinna 10% = 209976
      - zabudowa usługowa 3% = 62993
      - inna forma (zieleń, parking, zdekapitalizowana) = pozostała część
  - 2) zabudowa jednorodzinna + usługowa = 1203293
    - w tym powierzchnia użytkowa zabudowy:
      - zabudowa jednorodzinna 60% = 721976
      - zabudowa usługowa 30% = 360988
      - inna forma (zieleń, parking, zdekapitalizowana) = pozostała część
  - 3) zabudowa wielorodzinna - powierzchnia użytkowa zabudowy = 8925
  - 4) zabudowa rekreacji indywidualnej - powierzchnia użytkowa zabudowy = 10980
  - 5) zabudowa usługowa - powierzchnia użytkowa zabudowy = 195764
  - 6) zabudowa usług publicznych - powierzchnia użytkowa zabudowy = 86524
  - 7) zabudowa produkcyjna + usługowa = 99883
    - w tym powierzchnia użytkowa zabudowy:
      - zabudowa produkcyjna 40% = 39953
      - zabudowa usługowa 40% = 39953
      - inna forma (zieleń, parking, zdekapitalizowana) = pozostała część
  - 8) zabudowa produkcji rolniczej + zagrodowa = 75176
    - w tym powierzchnia użytkowa zabudowy:
      - zabudowa produkcji rolniczej 80% = 60141
      - zabudowa zagrodowa 10% = 7518
      - inna forma (zieleń, parking, zdekapitalizowana) = pozostała część
  - 9)

STAN ISTNIEJĄCY						
	zagrodowa	jednorodzinna	wielorodzinna	rekreacji indywu	usługowa	produkcyjna
zabudowa zagrodowa	1784794					
	7518					
razem	1792312					
zabudowa jednorodzinna		209976				
		721976				
razem		931952				
zabudowa wielorodzinna			8925			
zabudowa rekreacji indywidualnej				10980		
zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne					62993	
					360988	
					195764	
					86524	
					39953	
razem					746222	
zabudowa produkcyjna, w tym produkcja rolnicza						39953
						60141
razem						100094
razem mieszkaniowe zag+jednor+wielorodz			2733189			
razem zabudowane						3 590 485
wskaźnik pow. mieszkaniowej / 1 mieszkańca	474 m2/1 mieszkańca					

ZAPOTRZEBOWANIE

TERENY MIESZKANIOWE LICZONE DLA SZACOWANYCH 6273 osób:

- 1) w zabudowie zagrodowej 65% ogółu ludności = 4077 osób
    - przyjmując 3 os / gospodarstwo = 1359 działek siedliskowych
    - przy średniej 2000 m² /siedlisko = 2 718 000 m² powierzchni użytkowej zabudowy zagrodowej
  - 2) w zabudowie jednorodzinnej 33% ogółu ludności = 2070 osób
    - przyjmując 2,2 os / działkę = 941 działek zabudowy jednorodzinnej
    - przy średniej 1000 m²/działkę = 941 000 m² powierzchni użytkowej zabudowy jednorodzinnej
  - 3) w zabudowie wielorodzinnej, towarzyszącej usługom, produkcji 2 % (wzrost o 1%) = 126 osób
    - przyjmując 2,2 os / mieszkanie = 57 mieszkań
    - przy średniej 150 m² / teren przypisany do 1 mieszkania = 8550 m² powierzchni użytkowej zabudowy wielorodzinnej
- razem tereny mieszkaniowe - 2 718 000 + 941 000 + 8550 = 3 667 550 m², w tym:

TERENY ZABUDOWY REKREACJI INDYWIDUALNEJ, USŁUGOWEJ, PRODUKCYJNEJ :

- 4) zabudowa usługowa, z usługami turystyki = 20% terenów mieszkaniowych = 733 510 m²
  - realizując zaś wnioski mieszkańców przekładające się na większe zapotrzebowanie na tereny usługowe, których zrealizowanie ma być elementem zerwania ze stagnacją rozwojową gminy, odpływem ludności i elementem realizującym potrzeby wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców jak i przyciągania inwestorów zewnętrznych można przyjąć że docelowe zapotrzebowanie na tereny usług wynosi:
= 30 % terenów mieszkaniowych = 1 100 265 m²
- 5) zabudowa rekreacji indywidualnej = 5 % terenów mieszkaniowych = 183 378 m²
  - realizując zaś wnioski mieszkańców przekładające się na większe zapotrzebowanie na tereny rekreacji indywidualnej, których zrealizowanie będzie konsekwencją zagospodarowania turystycznego, głównie nad Zalewem Miedzna (programy wspólne z gminą Żarnów), można przyjąć że docelowe zapotrzebowanie na tereny rekreacji indywidualnej, które obsługują ludność spoza gminy wynosi:
= 7% terenów mieszkaniowych = 256 729 m²
- 6) zabudowa produkcyjna, produkcji rolniczej = 20 % terenów mieszkaniowych = 733 510 m²
  - realizując zaś wnioski mieszkańców przekładające się na większe zapotrzebowanie na tereny produkcyjne, których zrealizowanie ma być elementem zerwania ze stagnacją rozwojową gminy, odpływem ludności i elementem realizującym potrzeby wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców jak i przyciągania inwestorów zewnętrznych można przyjąć że docelowe zapotrzebowanie na tereny produkcyjne wynosi:
= 30 % terenów mieszkaniowych = 1 100 265 m².

ad. Art. 10 ust. 5 pkt. 2

Szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno -przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

Powierzchnia obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno -przestrzennej w granicach jednostek osadniczych w gminie Białaczów wynosi 6 319 991 m².

Obszary brutto - 6 319 991 m², w tym drogi i inne tereny komunikacji, tereny zieleni, cmentarze.

Obszary budowlane – do przyjęcia jako 70% całych obszarów = 4423994 m².

Powyższe oznacza teoretyczną możliwość zlokalizowania – wg proporcji istniejących – dla powierzchni użytkowej zabudowy:

- zabudowa zagrodowa = 0,65 * 4423994	= 2875596 m ²
- zabudowa jednorodzinna = 0,33 * 4423994	= 1459918 m ²
- zabudowa wielorodzinna = 0,01 * 4423994	= 44240 m ²
- zabudowa usługowa = 0,11 * 4423994	= 486639 m ²
- zabudowa rekreacji indywidualnej = 0,04 * 4423994	= 176960 m ²
- zabudowa produkcyjna = 0,03 * 4423994	= 132720 m ²

z uwzględnieniem

ad. Art. 10 ust. 5 pkt. 3

Szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

REZERWY TERENÓW WG. OBOWIAZUJĄCEGO MPZP

- Uchwała Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego z 2002 r. Nr 297, poz. 3523)

1. tereny zabudowy: przeznaczenie dominujące + uzupełniające = powierzchnia użytkowa zabudowy (m2):

1) zabudowa zagrodowa + jednorodzinna	= 6 816 721
w tym:	
- zabudowa zagrodowa 60%	= 4090033
- zabudowa jednorodzinna 35%	= 2385852
- inna forma (zieleń, parking)	= pozostała część
2) zabudowa jednorodzinna	= 870745
3) zabudowa jednorodzinna + usługowa	= 1207888
w tym:	
- zabudowa jednorodzinna 45%	= 543550
- zabudowa usługowa 45%	= 543550
- inna forma (zieleń, parking)	= pozostała część
4) zabudowa wielofunkcyjna (jednorodn+zagr+usługi)	= 1 028 302
w tym:	
- zabudowa zagrodowa 50%	=514151
- zabudowa jednorodzinna 20%	=205660
- zabudowa usługowa 20%	=205660
- inna forma (zieleń, parking)	= pozostała część
5) zabudowa letniskowa + jednorodzinna	= 676 133
w tym:	
- zabudowa letniskowa (rekr indyw) 50%	=338067
- zabudowa jednorodzinna 40%	=270453
- inna forma (zieleń, parking)	= pozostała część
6) zabudowa turystyki + letniskowa	= 389 284
w tym:	
- zabudowa usługowa turystyki 50%	=194642
- zabudowa letniskowa (rekr indyw) 40%	=155714
- inna forma (zieleń, parking)	= pozostała część
7) zabudowa usługowa	= 470 920
8) usługi sportu	= 23 256
9) zabudowa produkcyjna + usługi	= 370 149
w tym:	
- zabudowa produkcyjna 50%	=185075
- zabudowa usługowa 40%	=148060
- inna forma (zieleń, parking)	= pozostała część
10) zabudowa produkcyjna	= 154 164

2. RAZEM powierzchnia użytkowa zabudowy =12 007 562

REZERWY - GWARANCJE TERENOWE WG OBOWIĄZUJĄCEGO MPZP ¹⁹							
	zagrodowa	jednorodzinna	wielorodzinna	rekreacji indyw	usługowa	produkcyjna	
zabudowa zagrodowa	4090033						
	514151		-				
	razem 4604184						
zabudowa jednorodzinna		2385852					
		870745					
	razem		543550				
			205660				
			270453				
			4276260				
zabudowa wielorodzinna			-				
zabudowa rekreacji indywidualnej				338067			
				155714			
				493781			
zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki					543550		
					205660		
	razem					194642	
						470920	
						23256	
						148060	
						1586088	
zabudowa produkcyjna, w tym produkcja rolnicza						185075	
						154164	
	razem					339239	
razem mieszkaniowe zagrodowa+jednorod.	8880444 odpowiada w perspektywie rozwojowej 8880444 / 6273 = 1416 m ² / 1 mieszkańca przyjmując wskaźnik obecny 474 m ² /m 8880444 / 474 = 18 735 mieszkańców						
razem zabudowane	11299552 co daje 3 razy zwiększenie terenów zurbanizowanych zabudowanych w stosunku do obecnego zainwestowania						
wskaźnik pow. mieszkaniowej / 1 mieszkańca	przyjmując na 1 osobę zwiększenie powierzchni terenu mieszkaniowego (wzrost standardu życia i mieszkania) z obecnych 474 m ² /1 mieszkańca np. na 600 m ² /1 mieszkańca otrzymujemy chłonność 8880444 m ² / 600 m ² /1os = 14 800 mieszkańców gminy >>6273 os. wyliczone w perspektywie najbardziej optymistycznej do 2050 r.						

10) ad. Art. 10 ust. 5 pkt. 4

Porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:

- nie przekracza** sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - **nie przewiduje się** lokalizacji nowej zabudowy **poza obszarami**, o których mowa w pkt 2 i 3
- przekracza** sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - bilans terenów pod zabudowę **uzupełnia się** o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3 maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;

¹⁹ obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 297, poz. 3523)

porównanie wg. powierzchni użytkowej:

FUNKCJA ZABUDOWY	REZERWY TERENOWE wg OBOWIĄZUJĄCEGO PLANU MIEJSCOWEGO ²⁰ (mpzp obejmuje ponad 90% gminy)	> <	ZAPOTRZEBOWANIE (istniejące +nowe)	> <	CHŁONNOŚĆ OBECNYCH JEDNOSTEK o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej	wnioski
zagrodowa	4 604 184	>	2 718 000	<	2 875 596	obecny stan nie predestynuje do wyznaczania nowych terenów zabudowy poza obszarami wykształconych jednostek przestrzennych
wielorodzinna	4 276 260	>	941 000	<	1 459 918	
rekreacji indywidualnej	493 781	>	256 729	>	176 960	zapotrzebowanie powyżej chłonności upoważnia do wyznaczania nowych terenów zabudowy poza obszarami wykształconych jednostek przestrzennych - problematyczne pozostaje usankcjonowanie obecnego przeznaczenia terenów wg obowiązującego planu miejscowego które przewyższa obszarowo zapotrzebowanie
usługowa	1 586 088	>	1 100 265	>	486 639	zapotrzebowanie powyżej chłonności upoważnia do wyznaczania nowych terenów zabudowy poza obszarami wykształconych jednostek przestrzennych
produkcja	339 239	<	1 100 265	>	132 720	zapotrzebowanie upoważnia do wyznaczania nowych terenów zabudowy poza obszarami wykształconych jednostek przestrzennych - ponadto zasadność lokalizowania terenów produkcyjnych z dala od siedzib ludzkich jest najczęściej uzasadniono hamowaniem uciążliwego oddziaływania
wielorodzinna	0	<	8 550	<	44 240	obecny stan nie predestynuje do wyznaczania nowych terenów zabudowy poza obszarami wykształconych jednostek przestrzennych

W przypadku Gminy Białaczów sporządzenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów będzie bardzo wymagające.

Studium wymaga bowiem uwzględnienia obecnie obowiązującego planu miejscowego przyjętego Uchwałą Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 297, poz. 3523), który trochę szafuje przestrzenią i przeznaczeniem. Plan określa przeznaczenie terenów, co przekłada się na wartość gruntów. Nie można pominąć ustaleń tego planu przy nowelizacji kierunków przeznaczenia, przy stosowaniu zasady ciągłości przestrzennej jak i skutków zmiany przeznaczenia terenów skutkujących obniżeniem wartości gruntów. Obecne potrzeby mieszkańców uległy jednak modyfikacji na przestrzeni 18 lat jakie minęły od daty uchwalenia planu. Gmina potrzebuje zmiany polityki przestrzennej, wytyczenia nowych terenów budowlanych. Wyważenie tych interesów będzie wymagało rozsądnych przesądzeń w studium, według którego będą w przyszłości sporządzane plany miejscowe.

²⁰ obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 297, poz. 3523)

V. PODSUMOWANIE – synteza uwarunkowań, wnioski

Istniejące uwarunkowania, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, determinują rozwój i zagospodarowanie przestrzenne gminy Białaczów prognozowane zgodnie z oczekiwaniami lokalnej społeczności.

1. Uwarunkowania i wpływ na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego wytycznych z opracowań wyższego rzędu:

1) zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju:

Wytyczne do Studium płynące z dokumentu, zgodne z celami przestrzennej polityki kraju - wzmocnienie powiązań z sąsiednimi ośrodkami, aktywizacja i zwiększenie potencjału gospodarczego obszarów głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej i powiatowej Opoczno – Końskie i linii kolejowej Łódź – Dębica z punktem eksploatacyjnym Petrykozy. Także eksponowanie potencjału poszczególnych wsi. Aktywizacja funkcjonalna obszarów – wielofunkcyjne obszary, tworzenie terenów pod inwestycje, wykorzystanie potencjału wsi i gminy dla tworzenia bazy terytorialnej umożliwiającej stworzenie miejsc pracy i hamującej odpływ ludzi młodych. Dalej - rozwój infrastruktury drogowej, systematyczne prowadzenie inwestycji rozwijających sieć drogową jako warunku skutecznego podnoszenia dostępności gminy. Utrzymywanie i podnoszenie różnorodności przyrodniczej, utrzymanie niezabudowanych korytarzy tworzących system ekologiczny. Uwzględnienie w polityce przestrzennej obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego, niewprowadzanie inwestycji w ten obszar, szukanie obszarów dla lokalizacji urządzeń pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym (szczególnie suszy, pożarom). Sukcesywna aktualizacja planu miejscowego.

2) ustalenia strategii rozwoju województwa łódzkiego:

Wytyczne do Studium płynące z dokumentu: kreowanie warunków do tworzenia biznesu, wspieranie działań na rzecz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora pozarolniczego, wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, dostęp do dobrej jakości usług publicznych, rozwój kapitału społecznego i wzmocnianie tożsamości regionalnej, ochrona stanu i poprawa jakości środowiska przyrodniczego, wykorzystanie jego zasobów i różnorodności kulturowej jako potencjału rozwojowego dla turystyki, wspieranie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Indywidualne wykorzystywanie szans rozwojowych rolnictwa i eksponowanie zdolności wytwórczych przemysłu budowlano – ceramicznego w oparciu o zasoby kopalin i istniejące zakłady produkcji i usług ceramiczno – budowlanych. Wzmacnianie powiązań z Opoczmem, Tomaszowem Mazowieckim i Łodzią oraz z Końskimi i Kielcami.

3) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego:

Wytyczne do Studium – utrzymanie sieci komunikacyjnych oraz ich perspektyw rozwojowych, w tym budowa obwodnicy Węglany (obecnie zrealizowana), planowany nowy odcinek drogi (obwodnica Miedznej Drewnianej), rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii (OZE), rozwój gospodarki wodno – ściekowej. Zwiększanie lesistości, utrzymanie korytarzy ekologicznych. Kształtowanie systemu obszarów chronionych – w tym planowanego dla gminy Białaczów OCHK Białaczowskiego. Zaplanowano rozbudowę magazynów przeciwpowodziowych, w tym Białaczów. Dla przeciwdziałaniu zagrożeniom powodziowym, z perspektywy gminy istotne odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych, budowa obiektów hydrotechnicznych, m.in. zbiorników małej retencji, zapobieganie presji inwestycyjnej na obszary zalewowe. Założono wykreowanie Białaczowa jako lokalnego ośrodka historycznego, rozwój systemu szlaków turystycznych. Dla gminy zaplanowano rozwój i poprawę jakości bazy sportowo – rekreacyjnej. W ramach kształtowania ładu przestrzennego w krajobrazie – wskazano konieczność ochrony przestrzeni o znacznej ekspozycji widokowej poprzez m. in. zachowanie i właściwe kształtowanie przedpola ekspozycji z punktami widokowymi (Łuby) oraz panoram widokowych (Białaczów, Petrykozy). Wytypowano też obszar (odpowiadający planowanemu OCHK Białaczowskiemu) wymagający przeciwdziałaniu rozwojowi chaotycznej urbanizacji

2. Uwarunkowania – wg. art. 10. ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym”

1) Dotychczasowe przeznaczenie terenu, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu:

Gmina Białaczów jest gminą wiejską. Głównym ośrodkiem jest siedziba władz gminy – Białaczów, niegdyś miasteczko, które zachowało swój rys miasteczkowy. Gmina składa się z 14 obrębów. Ważniejszą rolę mają wsie z usługami publicznymi – szkołami, kościołami, cmentarzami – Białaczów, Miedzna Drewniana, Skronina, Petrykozy, Zakrzów. Wsie mają różne układy założeń ruralistycznych, z których wybija się Białaczów – z osiowym założeniem pałacowym, rynkiem i dawnym ratuszem. Gmina posiada rozbudowaną sieć komunikacyjną – dwie linie kolejowe, jedna droga wojewódzka, system dróg powiatowych, gminnych oraz rozbudowany system dróg ogólnodostępnych. Na sieci uzbrojenia technicznego składają się sieci wodociągowe i kanalizacji sanitarnej. Przez gminę przebiega sieć elektroenergetyczna przesyłowa 110 kV we wschodniej części gminy i sieci przesyłowo – rozdzielcze sieci 15 kV, oraz rozdzielcze sieci 0,4 kV. Gmina nie posiada sieci gazowych ani ciepłowniczych, jak i sieci kanalizacji deszczowej.

2) Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony:

Gmina charakteryzuje się generalnie krystalicznym rozplanowaniem przestrzennym utrzymanym w ryzach przez obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/204/2002 Rady Gminy Białaczów z dnia 10 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 297, poz. 3523). Dzięki temu nie zauważa się nadmiernego rozpraszania zabudowy i chaosu przestrzennego..

- 3) Stan środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

Według klasyfikacji bonitacyjnej na gruntach ornych dominują gleby klas IVb i V. Gleby najwyższej na terenie gminy klasy bonitacyjnej IIIb występują płatowo na niewielkich powierzchniach i skupiają się głównie w rejonie miejscowości Żelazowice, Białaczów. W bonitacji użytków zielonych dominują klasy słabe - V, VI i VIz. Gleby organiczne występują w dnach dolinnych. Grunty rolne to ok. 53% obszary gminy.

Największy udział posiadają gleby kompleksu żytniego (żytnio – ziemniaczanego) dobrego. Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje pasmo równoleżnikowe od obrębu Radwan na zachodzie do Parczowa i Petrykoz na wschodzie. W gminie dominuje gospodarka orna.

Lasy zajmują ok. 41% obszaru gminy i jest to niezwykle wysoki udział w skali powiatu i województwa. W strukturze własnościowej, lasy państwowe zajmują największe powierzchnie i stanowią ok. 61%, co oznacza intensywność prowadzenia gospodarki leśnej.

Wody podziemne to wody czwartorzędowe i jurajskie. Gmina leży nad Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych - GZWP 410 Zbiornik Opoczno, GZWP 411 Końskie. Zasoby wód podziemnych stanowiące źródło zaopatrzenia ludności w wodę są wystarczające na obecne i przyszłościowe potrzeby. Główne rzeki obszaru gminy to rz. Drzewiczka i rz. Wąglanka. sieć wód powierzchniowych wzbogacona jest licznymi ciekami i zbiornikami wodnymi. Najistotniejszym jest retencyjny Zbiornik Miedzna.

Gmina Białaczów leży poza europejskimi systemami sieci przyrodniczych Natura 2000. Północno – wschodni kraniec gminy – dolina strugi Zatoka - jest natomiast częścią krajowego korytarza ekologicznego w sieci Econet Polska. W obszarze gminy – wg. planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ (Uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.) proponowane jest utworzenie Białaczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na obszarze gminy Białaczów występują następujące obiekty objęte ochroną przyrody i krajobrazu wymienione w przepisach o ochronie przyrody: Rezerwat Białaczów, pomniki przyrody, użytki ekologiczne.

Krajobraz kulturowy typowy dla gminy wiejskiej. Wyróżnia się dawne historyczne miasteczko Białaczów. Tam też jest najwięcej obiektów zabytkowych. Główne pasma zurbanizowane podporządkowane drogom.

- 4) Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

W gminie znajdują się zabytki wpisane do rejestru zabytków – w tym: pozostałości zespołu pałacowo – parkowego, zespołu folwarcznego w Białaczowie, kościół w Białaczowie, Petrykozach. Także liczne obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków – zabudowania folwarku, domy mieszkalne, zespoły kościelne, kapliczki, zachowane czytelne układy przestrzenne wsi. Obiekty zabytkowe z obszaru gminy są objęte ochroną – dla obiektów z rejestru zabytków na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dla pozostałych obiektów z gminnej ewidencji zabytków, w tym zabytków archeologicznych – na podstawie obowiązującego planu miejscowego.

- 4a) Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych:

Na czas sporządzania Studium, brak wyników tego opracowania w formie rekomendacji, wniosków czy określenia granic krajobrazów priorytetowych..

- 5) Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem:

Zauważalna jest istotna aktywizacja ludności, spadek zarejestrowanych bezrobotnych. Wzrasta liczba osób prowadzących działalność gospodarczą. Rośnie zamożność społeczeństwa. W jej wyniku poprawiają się warunki mieszkaniowe. Zwiększa się liczba budynków mieszkalnych. Istniejące budynki są rozbudowywane, zwiększa się powierzchnia użytkowa mieszkań. Poprawia się wyposażenie mieszkań w instalacje techniczne. Nie zmienia się ilość szkół kształcenia podstawowego. Zanikło szkolnictwo dla dorosłych. Utworzono placówkę opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym. Zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa zapotrzebowania na pomoc społeczną, co może świadczyć o wzroście zamożności społeczeństwa i coraz lepszemu radzeniu sobie mieszkańców na rynku gospodarczym. Spadła niestety ilość punktów aptecznych, brak placówki stacjonarnej pomocy społecznej typu dom pomocy społecznej ze stałym pobytem. Wzrosła znacznie ilość udzielanych porad medycznych. Gmina zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez systematyczne dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej, obsługę w urzędzie i dostępność stron internetowych.

- 6) Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia:

Na stan bezpieczeństwa wpływa ekspozycja gminy na czynniki klimatyczne. W przypadku suszy – duże zagrożenie pożarami dużych kompleksów lasów. W okresach nawalnych deszczy możliwe zagrożenie podtopieniami i niebezpieczeństwem powodzi. Według map zagrożenia powodziowego wskazano w szczególności obszary szczególnego zagrożenia powodzią 1% i 10%. W obszarze gminy nie występują obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi. Nie są zlokalizowane zakłady stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

7) Potrzeb i możliwości rozwoju gminy:

Z analiz środowiskowych wynika potrzeba utrzymania stref rozwoju budowlanego poza obszarami wyłączonymi z zabudowy, poza obszarami ochrony przyrodniczej, poza strefami zagrożenia powodziowego, z ograniczeniami dla obszarów objętych ochroną konserwatorską, z maksymalną ochroną lasów. Potrzeby ekonomiczne to aktywizacja gospodarcza, rozwój indywidualnej działalności gospodarczej, nowe tereny inwestycyjne, wzrost zamożności mieszkańców – wzrost zasobów budowlanych i mieszkaniowych, poprawa jakości usług publicznych, standardów zamieszkiwania, standardów usług.

Z analiz społecznych wynika potrzeba podnoszenia standardów życia, pracy i wypoczynku, podnoszenie tożsamości, świadomości i wartości lokalnej – zerwanie z poczuciem zaściankowości – tworzenie gminy oferującej miejsca pracy poza rolnictwem.

8) Stanu prawnego gruntów: W obszarze gminy przeważają grunty osób fizycznych. Grunty komunalne gminy stanowią zaledwie 2,5%.

9) Występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych:

Według przepisów o ochronie gruntów i leśnych – można przyjąć, że terenami chronionymi są lasy ochronne. Ograniczenia w zakresie zmiany przeznaczenia dotyczą też lasów bez względu na ich status – lasy wymagają zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne. Zgody na zmianę przeznaczenia wymagają też grunty rolne klasy III przy ich przeznaczaniu na cele nierolnicze i nieleśne.

Na podstawie przepisów prawa wodnego – ochrona obejmuje strefy oraz obszary ochronne wód sprowadzające się do ochronny ujęć wody zaopatrujących sieci wodociągowe (w granicach działek).

Na podstawie przepisów o ochronie przyrody – ochrona obejmuje rezerwat przyrody, pomniki przyrody i użytki ekologiczne.

Według przepisów o ochronie zabytków – w rejestrze zabytków 19 obiektów.

10) Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych:

W obszarze gminy nie występują obszary o narażone na zagrożenia masowymi ruchami ziemi.

11) Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla:

Obszar gminy leży nad Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych. Nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Udokumentowane złoża znajdujące się w Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce (czasami niewykreślone mimo zaniechania wydobycia) obejmują surowce ilaste ceramiki budowlanej: złoża Skronina IB 3142, złoża Sędów IB 3153, złoża kruszyw naturalnych: Sobień KN 3683, Wąglany KN 3684, piaski formierskie Parczówek PF 1217.

12) Występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych:

Nie występują tereny górnicze.

13) Stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami:

Sieć drogową tworzą: droga kategorii wojewódzkiej – Nr 726, 5 dróg kategorii powiatowej, 16 dróg kategorii gminnej, drogi ogólnodostępne – bez kategorii publicznej, zapewniające obsługę wielu miejscowości, drogi ogólnodostępne gospodarcze – dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. Parametry techniczne układu drogowego są zróżnicowane. Istnieją drogi o przypisanej im kategorii publicznej, które nie zapewniają warunków prowadzenia ruchu drogowego i bezpieczeństwa poruszających się tymi drogami. Przez gminę przebiegają 2 linie kolejowe: przy zachodniej granicy gminy – linia nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie (CKM bez przystanku w gminie), we wschodniej części gminy – linia nr 25 Łódź Kaliska – Dębica z punktem eksploatacyjnym w Petrykozach.

Sieci wodociągowa i kanalizacyjna są rozbudowywane i modernizowane. Wskaźnik skanalizowania Gminy Białaczów kształtuje się na poziomie ok. 73% (w odniesieniu do ludności korzystającej z instalacji). Ścieki odprowadzane są do Gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni. Cała gmina posiada dostęp do sieci elektrycznej Krajowego Systemu Energetycznego. Istniejący system zasilania Gminy Białaczów zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwością zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną. Na obszarze Gminy Białaczów brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia w energię cieplną. Zaopatrzenie w energię cieplną następuje ze źródeł indywidualnych, przy tym w sektorze budynków mieszkalnych dominują piece na paliwa stałe.

Gmina nie posiada sieci gazowej. Pojedyncze obiekty wykorzystują dla celów ogrzewczych gaz ze zbiorników. Wiele gospodarstw domowych korzysta z gazu butlowego. Operator sieci gazowej nie planuje – w najbliższych 3 latach – budowy sieci gazowej w obszarze gminy. Gmina prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z uchwalanym Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy i zgodnie z uchwałą w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów. Na terenie Gminy Białaczów źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej, mikro przedsiębiorstwa (sektor gospodarczy, handel, usługi, itp.). Gmina nie posiada na swoim terenie czynnego gminnego wysypiska odpadów. Jest natomiast prowadzona selektywna zbiórka odpadów.

14) Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

Z zakresu transportu:

- Dostosowanie Centralnej Magistrali Kolejowej do standardów Kolei Dużych Prędkości,
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka – Inowłódz – Bukowiec Opoczyński oraz Opoczno – Żarnów (w tym realizacja obwodnicy m. Wąglany).
- Uwaga własna do zadania: obwodnica Wąglan została zrealizowana, obecnie planowana jest zmian przebiegu drogi w Miedznej Drewnianej – obwodnica tej miejscowości)

Z zakresu – infrastruktura techniczna:

- Dostosowanie systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach: Łódź, Piotrków Trybunalski, Kutno, Tomaszów Mazowiecki, Łowicz, Radomsko, Bełchatów, Sieradz, Zduńska Wola, Głuchów, Skierniewice, Zgierz, Wieluń, Łask, Opoczno, Ozorków, Aleksandrów Łódzki, Brzeziny, Poddębice, Wola Krzysztoporska, Łęczycza, Andrespol, Warta, Rawa Mazowiecka, Miasto Głowno, Krośniewice, Błaszki, Żelów, Działoszyn, Wieruszów, Koluszki, Żychlin, Moszczenica, Sulejów, Drzewica, Tuszyń, Wartkowice, Gorzkowice, Stryków, Wolbórz-Południe, Przedbórz, Rzgów, Pajęczno, Czarnocin, Lubochnia, Szczerców, Gidle, Rzeczyca, Lgota Wielka, Łubnice, Biała Rawska, Osjaków, Wierzchlas, Inowłódz, Bolesławiec, Lipce Reymontowskie, Mokrsko, Gomunice, Paradyż, Białaczów, Rokiciny, Wolbórz-Północ, Gmina Opoczno, Uniejów, Biała, Żarnów;

15) Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej:

Ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Prowadzi się ją z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Studium uwzględnia obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi od rzeki Drzewiczki.